

Mano 100 kilometrų žygis į Santjago de Kompostelą
Piligriminių žygių dienoraštis

Rūta Strolytė

Vilnius
2017 m. rugpjūtis

„Camino yra vienišų ir nelaimingų žmonių kelias“ – šiuo keliuėjusi mergina iš Lietuvos

Šiame tekste noriu pasidalinti savo piligrimystės istorija. Pirmą jo dalį sudaro aprašymas, kaip manyje gimė ir vystėsi mintis eiti Šv. Jokūbo keliu, o antrojoje pasakoju apie Prancūzų keliu nueitus 300 km nuo Leono miesto iki Santjago de Kompostelos. Mano tikslas - ne parašyti kelionės vadovą ar reklamuoti Šv. Jokūbo kelią (nors tai, manau, bus neišvengiama), o atiduoti savotišką duoklę tautiečiams, labiau atsiverti ir dar kartą rašant išgyventi tą, man ypatingą, laikotarpį. Tikiuosi, kad gerbiamas skaitytojas šiame rašinyje ras ką nors įdomaus ir naudingo: gal kokią mintį, gal nuotrauką. Galbūt aprašiusi savo įspūdžius galėsiu lengviau paleisti šią, man brangią, patirtį ir gyventi toliau. O už klaidas ir netikslumus atsiprašau iš anksto. Noriu padėkoti Erikai Daugintytei, kurios teksto ir nuotraukų iš kelionės Šv. Jokūbo keliu įkvėpta, nusprendžiau ryžtis aprašyti ir savo įspūdžius. Ačiū vienam iš „Camino Lituano“ žygių iniciatorių ir grupelės vadui Linui, kad mane įpareigojo rašyti žygių dienoraštį, ir vėliau tekste minimam Tomui, leidusiam patikėti, kad galiu pasakoti istorijas. Apie vieną jų ir yra šis tekstas.

→

Tiksliai nepamenu, kur ir iš ko pirmą kartą išgirdau apie Šv. Jokūbo kelią. Man tai pasirodė įdomi avantiūra, bet kartu ir masinės kultūros reiškiny, kuriam nepritariau, ir nesupratau, ko žmonės ten eina. Lankiausi keliuose Šv. Jokūbo keliuėjusių lietuvių pristatymuose, man patiko jų nuotraukos ir paslaptingai apšviesti veidai, sudarantys įspūdį, kad jie tame kelyje suprato kažką labai svarbaus ir dabar gali būti ramūs. Šių pristatymų metu man dažnai kildavo mintis ir pačiai ten eiti, bet laikui bėgant ji ir vėl nuslūgdavo. Įsiminė vieno vaikinų,ėjusio Šv. Jokūbo keliu, frazė, kad „jeigu kiekvienas žmogus nueitų bent po 100 km, pasaulyje nebūtų karų“. Taip pat įstrigo ir kunigo Juliaus Sasnausko žodžiai, išsakyti per Jokūbo Viliaus Tūro knygos apie jo kelionę pėsčiomis iš Vilniaus į Santjago de Kompostelą pristatymą, kad „ne visi gali ir turi eiti į Santjago de Kompostelą, kad jiems būtų atleistos nuodėmės“. Maniau, kad šiam keliui reikia daug praktinio ir fizinio pasiruošimo, įsigyti daugybę daiktų, o aš to nemėgstu. Buvo ir kitų baimių, bet dabar sakyčiau, kad tiesiog nebuvau pasiruošusi, o Santjago de Kompostela gal jau tada pradėjo manęs laukti.

Dažnai pagalvoju apie gyvenimą su minimaliu kiekiu daiktų ir, kad reikia mažinti turimą jų skaičių. Gerau jaučiuosi, kai kažką sunaudoju ar sudėviu, kai su nedideliu kiekiu daiktų kur nors išvažiuoju (dažniausiai į užsienį), tuomet atsiranda daugiau laiko ir erdvės pagalvoti. Mintis eiti šimtus kilometrų svečioje šalyje vien su 6–7 kg sveriančia kuprine man atrodė nepriimtina, nes, nors ir svarstau atsisakyti kai kurių daiktų, dažnai važiuodama į keliones prisidedu to, ko man galbūt gali prireikti, ypač knygų – o kas, jei nebeturėsiu, ką skaityti? Prieš kelerius metus reguliariai bėgiojau ir vis pagalvodavau: gal su tokiu fiziniu pasiruošimu nueičiau iki Santjago de Kompostelos?

Onuškis → Trakai–Vilnius, +/- 55 km

2016 m. dirbau visu etatu, o vakarais ir šeštadieniais mokydavau privačiai. Jau buvau užmiršusi, ką reiškia nuobodžiauti. Kiek įmanydama stengiausi įvairia veikla užkirsti savo laiką ir

kuo mažiau būti namuose, kur grįždavau tik pernaktoti, o paskui – vėl į trasą. Gyvenau šūkiu – „atsikeli ir varai“. Vasario pabaigoje viena mergina, su kuria susipažinome per žygį po Gaujos nacionalinį parką Latvijoje, „Feisbuke“ parašė spalį planuojanti eiti Šv. Jokūbo keliu ir dabar norinti vaikščioti Lietuvos piligrimų keliais (jų yra septyni) ir treniruotis prieš leisdamasi į tikrąjį Šv. Jokūbo kelią, ir sudarė preliminarų žygių planą – po žygį kas mėnesį iki pat spalio. O aš tuo metu kaip tik sužinojau, kad atšaukė mano šeštadienio pamokas ir puoliau į paniką – ką gi dabar reikės veikti, namie juk nesėdėsiu?! Parašiau tai merginai ir, kadangi daugiau susidomėjusių jos pasiūlymu nebuvo, nusprendėme po kelių dienų dviese eiti saugiausią maršrutą: Onuškis – Vilnius. Kodėl saugiausią? Todėl, kad jis netoli Vilniaus ir visada galėsime grįžti, jeigu ką. Nusprendėme eiti dvi dienas – šeštadienį ir sekmadienį, o šeštadienį nakvoti Trakų viešbutyje, kurį užsisakėme iš anksto. Kolega šiam žygiui man parūpino naujutėlaičius kerzinius batus.

Šeštadienį ryte autobusu išvažiavome iki Onušio – kelias atrodė ištis tolimas. Abejojau, ar sugebėsiu. Išlipusios iš autobuso nužingsniavome prie Onušio Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios, ant kurios, didžiai mano kompanionės nuostabai, pamatėme Šv. Jokūbo kelio simbolį – kriauklę. Tikriausiai buvome pasirinkusios tinkamą kelią ir simboliškai eiti pradėjome nuo Šv. Jokūbo kriauklės. Visą laiką ėjome pakele, nes taip buvo paprasčiau: nereikėjo žemėlapių ar navigacijos, be to, šalia esančiame miške dar buvo sniego, per kurį klampoti visai nenorėjome. Nors dangus buvo apniukęs, man jau kažkaip dvelkė pavasariu. Gal prie to prisidėjo praskrendančių žąsų pulkas ar tai, kad lauke jau nebuvo taip šalta.

Šv. Jokūbo kelio kriauklė

Onušio dvaras?

Ėjau su savo spindinčiais „kerzais“. Gaila, bet po maždaug penkių kilometrų pajutau stiprų skausmą pėdose, tad juos teko keisti savo senais, bet jau išbandytais sportiniais bateliais, su kuriais jaučiausi kaip basa.

Ėjome viena paskui kitą, pro šalį važiuavo nemažai automobilių, todėl traukdavomės į šalikelę, kur dar buvo sniego. Mano kompanionė pasakė, kad jai toks ėjimas nepatinka ir kad kitu autobusu važiuos į Trakus. Nenorėjau važiuoti autobusu, man sukilo azartas, mintis ar jausmas, kad galiu, nueisiu, nes žinau dėl ko einu, o einu dėl Jo, dėl to, kad tikiu Jį, kad Jis mane myli ir nori man geriausio. Kompanionei išvažiavus, pakele ėjau viena, fotografavau įšalusią gamtą, vieną kitą gyvūną, keistesnį namų puošybos elementą. Apie 16 val. dar šviesoje pasiekiau viešbutį šalia Trakų.

Mano kompanionė buvo man ir sau nupirkusi kibinų, kuriuos smagiai suraitėme nešvarioje viešbučio virtuvėje ir vakarėlių salėje.

Kitą rytą kompanionė man pasakė, kad iki Vilniaus nežygiuos, o grįš autobusu, nes pėdas nuspaudė batai ir jai sunku eiti. Ramiai tai priėmiau, nors ir nusivyliau. Jai įsėdus į autobusą, keliu patraukiau viena. Dangus buvo apniukęs. Eidama nuo Trakų Lentvario pusėn pamačiau rodyklę į Varnikų pažintinį taką, apie jį man buvo pasakojusi kompanionė ir sakiusi, kad šis – vertas dėmesio. Kitas ženklas rodė į žydų žudynių vietą. Pasukau ten, laiko turėjau. Priėjusią Varnikų miestelį, mane pasitiko palaidi skalijantys šunys. Išsigandau ir nieko nepešusi grįžau į savo pagrindinį kelią. Aplink mane ėmė suktis smulkios snaigės.

Vos man tik praėjus ženklą su užrašu „Lentvaris“, ėmė pustyti didelėmis puriomis snaigėmis, kurios baltomis plunksnomis krito žemėn. Visai netikėtai prisiminiau savo draugą japoną, su kuriuo susipažinau studijuodama Anglijoje prieš šešerius metus ir vis dar palaikiau ryšį ir ketinau susitikti po ketverių metų nesimatymo savo kelionės į Japoniją metu. Pagalvojau, kad noriu su juo pasidalinti tuo vaizdu, tuo jausmu.

Ėjau snieguotu keliu ir baiminausi, kad nesuslaptų mano sportiniai bateliai, nes sniegas tirpo sparčiai. Visą laiką ėjau pakele ir atsitraukdavau, kai pro šalį važiuodavo automobiliai, o jų netrūko. Taip eiti buvo nepatogu. Ties Grigiškėmis priėjau ženklą su užrašu „Vilnius“. Jaučiausi gerai, beveik įgyvendinusi savo tikslą, nors iki galutinio taško – Aušros vartų – dar buvo geras gabalas kelio. Navigacijos neturėjau, o iš popierinio visos Lietuvos piligriminių kelių žemėlapiu nebuvo daug naudos. Teko šiek tiek pajėti šalia autostrados, kuria abejom kryptimis zujo automobiliai, kol supratau, į kurią pusę eiti. Aplink dvokė automobilių išmetamosiomis dujomis, sniegas buvo purvinas – nė kiek nepriminė keliuko, kuriuo ėjau dar prieš gerą valandą. Nusprendžiau pavažiuoti autobusu. Išlipau prie Savanorių žiedo ir nuėjau iki Aušros vartų. Galva buvo švari, mintys tyros, širdy kažkoks užgimimas. Parvažiavau namo, o paskui dar valandą ėjau pėsčiomis iki bažnyčios kalbėdama rožinį. Buvo šviežiai prisnigta.

→

2016 m. balandžio mėn. susitikau su seniai matyta klasės drauge. Ji man pasakojo, kad prieš kelerius metus ėjo Šv. Jokūbo keliu iš Leono į Santjagą ir tai buvo puiki patirtis. Taip pat minėjo, kad norėtų eiti vėl, ir rekomendavo pabandyti ir man. Mane uždegė jos kalbos, tad ėmiau galvoti, kad būtų visai smagu ryžtis ir išeiti.

→

Apie tai, kad išeiti Šv. Jokūbo keliu yra visai realu, pirmą kartą galbūt pamąščiau 2016 m. spalį ar lapkritį, kai mama man nupirko kalnų batus su, pritaikytus „Vibram“ padais lietuviškam rudeniui ir „naujosioms“ šlapioms žiemoms. Pamaniau, kad dabar man tetrūksta kuprinės, ir tikrai galėčiau eiti į Santjago de Kompostelą. Nenorėjau pirkti brangių daiktų, skirtų žygeiviams, iš taupumo ir todėl, kad man tai neatrodė piligrimiška. Tiksliais maršrutais ar „kaip ten viskas veikia“ nesidomėjau, „pamėgau“ kelis „jokūbiečių“ puslapius „Feisbuke“ ir gaudavau dozuotos informacijos. Pamenu, viena Šv. Jokūbo keliuėjusi mergina sakė, kad nereikia per daug ruošis ar prisiskaityti, nes juk kiekvienas turime savo kelią.

2017-ieji įteikė man puokštę pokyčių – buvau atleista iš dviejų darbų, kuriuose maniau suradusi save, į kuriuos ėjau metusi saugų darbą nuo pusės aštuonių iki pusės penkių. Užsiregistravau darbo biržoje. Mano draugas japonas, su kuriuo norėjau kurti šeimą, nematė su manimi savo ateities ir apskritai liovėsi su manimi kalbėtis. Bijojau, kad greitai pritrūksiu pinigų, kad man jau beveik trisdešimt, o gyvenu nuomojamame bute su dar dviem merginomis ir kad nebežinau, ką daryti toliau, ko griebtis, kaip taisyti pasaulį. Rodėsi, viskas vyko ne pagal mano norus, slydo iš rankų.

Savo tuometiniam draugui iš Švedijos siūliau vasarą eiti Šv. Jokūbo keliu, bet ta mintis jo per daug nežavėjo. Didžiosios savaitės metu jis savaitei išvažiavo pas savo draugę į Vokietiją. Anksčiau buvo sakęs, kad ši jam patiko, bet jį atstūmė. Kadangi buvo jai pažadėjęs aplankyti kaip draugas, jis taip ir padarė. Jau kurį laiką negavau iš jo žinių ir man buvo neramu, pavydėjau.

Norėjau važiuoti į Tiberiados vienuolyną ir ten kelias dienas pabūti, nurimti. Tačiau tuo metu vienuolyne buvo didelė grupė jaunimo, todėl ten vykti negalėjau. Vos neišėjau į naktinį priešvėlykinį piligriminį žygį tyloje, bet mane kažkas stabdė. Didįjį ketvirtadienį nuvažiavau pas mamą švęsti šv. Velykų ir ji mane kelis kartus užklupo verkiančia; neradau sau vietos. Didįjį penktadienį sėdėjau bažnyčioje nelaiminga, o negavusi laukto virtualaus dėmesio iš savo vaikino, man kilo mintis, kad noriu mylėti. Kad būdama šitam santykiyje su juo jaučiu pavydą, alkį, savotišką priklausomybę. Po šv. mišių pradėjau ieškoti bilietų į Madridą, rimtai galvojau eiti Šv. Jokūbo keliu, nes atrodė, kad daugiau nebegaliu. Ieškojau pigiausių bilietų trumpiausiam laiko tarpui, kuris, kaip paaiškėjo, buvo vienuolika dienų. Ilgiau žygiuoti bijojau, nes nesijaučiau nusipelnusi ilgų atostogų – juk beveik metus neturėjau stabilaus darbo, turėjau išlaidų, skolą, privačių mokinių. O kas, jei baigsis pinigai? Reikia ieškotis naujo darbo ar studijų galimybių, be to, ar atlaikys kojos, sąnariai, stuburas? Bandžiau sumokėti už bilietus, bet mano kortelės nepriėmė. Parašiau keliems pažįstamiems, kurie jau ėjo Šv. Jokūbo keliu ir paklausiau, kiek kilometrų galiu nueiti per tas 11 dienų, iš kur man pradėti eiti, nes pati nieko nežinojau ir labiau norėjau gauti informacijos iš pirmų lūpų, o ne internete. Svarsčiau tas vienuolika dienų Ispanijoje eiti prancūziškąją Šv. Jokūbo atkarpą. Viena pažįstama, kuri praeitą vasarą ėjo visą Prancūzų Šv. Jokūbo kelią, man rekomendavo eiti visą Šv. Jokūbo kelią, tačiau aš nenorėjau niekam nieko įrodyti ir atrodė, kad vienuolikos dienų man užteks pabūti su Dievu ir dvasiškai išsivalyti. Norėjau grįžti ir pradėti iš naujo, tik nežinojau nei ką, nei kaip.

Didįjį šeštadienį pamačiau, kad mano vaikiną pagaliau prisijungė prie „mesendžerio“ ir, šiek tiek padvejojusi, parašiau jam. Parašiau, kad noriu nutraukti mūsų santykius, kuriuose nesijaučiau laiminga. Jaučiausi apkvailinta, nes įvyko tai, apie ką tyliai galvojau, ko bijojau, bet ko abu nenorėjome pripažinti. Jis dvi skirtingose šalyse gyvenančias merginas bandė apdovanoti savo dėmesiu, buvo man per jaunas ir nesubrendęs, mes vienas kito nemylėjome ir turbūt dar mažiausiai ketverius metus nebūtume gyvenę vienoje šalyje. Buvo liūdna ir apmaudu. Nenorėjau būti teisi.

Kita kortele (dar iš Anglijos laikų) apmokėjau bilietus – nuo gegužės 19 iki 31 dienos būsiu Ispanijoje. Jeigu viskas eisis sklandžiai, kelyje praleisiu dešimt su puse dienų. Viso kelio eiti nedrįsau, norėjau tik prie jo „prisiliesti“, sužinoti, kas tai yra ir kodėl žmonės dėl jo taip svaigsta.

Buvo neramu, kad, nusprendusi eiti ilgiau, galiu pritrūkti pinigų. Prašyti jų mamos reikštų mano sutriuškinimą. O kartu prisiminiau istorijas, kaip Šv. Jokūbo kelias taip paveikia žmones, kad jie suplėšo atgalinius bilietus, meta darbus ir tiesiog mėgaujasi ėjimu. Nenorėjau, kad taip nutiktų ir man, norėjau kuo greičiau susirasti darbą arba pradėti studijuoti – kažkur save padėti. Bijojau atsiduoti keliui, nenorėjau, kad jis mane pakeistų iš pašaknų, todėl tęsiau darbo paieškas, nors jau nebe su tokia baime ir užsidegimu, kaip prieš tai.

Išsiskyrus su vaikinų ir nusipirkus bilietus į Madridą prasidėjo kažkoks magiškas laikotarpis, savotiškas Adventas. Pagaliau turėjau tikslą ir, P. Coelho žodžiais tariant, „visas pasaulis, lyg susivienijęs bandė man padėti jį įgyvendinti“.

Lazdijai – Šventežeris → Lazdijai, apie 42 km

Dar prieš pirkdama bilietus, užsiregistravau į kažkokį žvalgybinį „Camino Lituano“ žygį, apie kurį gavau ilgą laišką iš organizatorių. Laiško neperskaičiau, nes galva buvo prikimšta minčių apie kitus dalykus ir į žygį neišėjau. Vėliau sužinojau, kad balandžio 22 d. rengiamas dar vienas žvalgybinis „Camino Lituano“ žygis. Nebeturėjau, kur trauktis, žinojau, kad turiu treniruotis prieš skrydį į Ispaniją.

Darbo biržos puslapyje pamačiau, kad teisme ieškoma vertėja. Skelbime ypač akcentavo atlyginimą, kuris nebuvo didelis. Padvejojusi nusprendžiau išsiųsti savo gyvenimo aprašymą ir buvau pakviesta į pokalbį balandžio 21 d., kurios vakarą jau buvau sutarusi su kitais „Camino Lituano“ žygeiviais iš Vilniaus vienu automobiliu važiuoti į žygio vietą – Lazdijus. Tą penktadienį jaučiausi išties sumautai: kūnas degė, jį krėtė šaltis, ašarojo akys, norėjau tik miegoti. Lauke lijo. Nespėjau į autobusą į darbo pokalbį, todėl nusprendžiau važiuoti savo automobiliu, vėlavau. Pokalbis praėjo gerai, atvirai pasikalbėjome su vadove, nežinojau, ar gausiu darbą, sakė, kad praneš kitą savaitę. Pasakiau, kad po trijų savaičių turiu išvažiuoti pusantros savaitės, ji pasižymėjo tikslią datą ir žadėjo, kad į tą kelionę mane išleis. Žinojau, kad, jeigu neišleis, nepriimsiu darbo pasiūlymo ir galbūt ilgiau pasiliksiu kelyje arba nusibastysiu kur nors kitur.

Išėjusi iš pokalbio, nusipirkau maisto žygiui, parvažiavau namo ir griuvau į lovą. Miegojau, prakaitavau. Pabudusi ėmiau ruošti kelionei į žygį. Mane vis dar kankino sloga, bet temperatūra jau buvo nuslūgusi, o lauke vis dar gana stipriai lijo. Buvo minčių pasakyti mane ir kitus žygeivius į Lazdijus vežančiam vyrui, kad nebevažiuosiu, bet juk jau prisižadėjau, o atšaukti likus valandai iki kelionės neatrodė labai gražu, be to po kelių savaičių jau žygiuosiu Ispanijoje. Nusprendžiau važiuoti, variantai buvo tik du – arba dar labiau susirgsiu, arba pasveiksiu.

Automobilyje buvome penkiese – mus surankiojo iš įvairių Vilniaus vietų penktadienį per kamščius stipriai lyjant, todėl užtrukome išvažiuoti iš Vilniaus. Dangus buvo taip užsiraukęs, kad atrodė, jog lietus niekada nesiliaus. Bandžiau įsivaizduoti, kaip einu per tą lietų visą dieną. Vien nuo tos minties mane ėmė krėsti šaltis, nors turėjau vilties, kad rytoj gali ir nebelyti. Vienas mūsų ekipažą važiuojantis žygeivis buvo ką tik grįžęs iš Ispanijos – jis ėjo visą Prancūzų kelią – internete skaičiau jo įrašus, kurie man labai patiko, troškiau su juo susipažinti, bet pamačius gyvai, jis man pasirodė kitoks, o gal aš tiesiog nedrįsau su juo susipažinti asmeniškai. Jis taip pat neturėjo darbo. Keista, kai kas paklausia, ką veiki, atsakyti, kad esu Darbo biržoje. Keista ir gėda.

Lazdijuose buvome gana vėlai, pigiai (Vilniaus kainomis) ir skaniai pavalgėme picerijoje. Stebėjausi, kad žmonės taip noriai pažindinasi, buvo keista matyti tiek daug vyriškos lyties žygeivių. Pasakiau jiems, kad kitą mėnesį važiuosiu į Ispaniją ir kad turiu tik vienuolika dienų. Kai kas patarė trumpiau žygiuoti ir praleisti kelias dienas prie vandenyno Finistere ir Muchijoje. Viena moteris, kuri taip pat neseniai grįžo iš Santjago de Kompostelos, sakė, kad kiekvienas žmogus turėtų savo gyvenime nueiti bent 100 km.

Manyje kirbėjo klausimas, kas tuos žmones veda į „Camino Lituano“ paieškas. Žygio aptarimas ir kelio paieška popieriniuose ir virtualiuose žemėlapiuose užsitęsė. Drauge su vaikinų iš mūsų ekipažo nuėjome miegoti į Lazdijų viešbutyje mums užsakytus kambarius, o kiti dar liko toliau tartis, pasibūti. Norėjau pailsėti, „išmiegoti“ ligą. Kambarėje miegojome trise, viena mergina labai garsiai knarkė. Ryte dar jaučiau savo peršalimą, išgėriau vaistų. Už lango ryškiai švietė saulė, bet po kiek laiko vėl ėmė smarkiai lyti. Nedrąsiai išslinkome iš svečių namų į piceriją, kurioje lankėmės vakar, sočiai užkandome. Buvo gera būti lauke, žvalgytis. Nuėjome iki Lazdijų Šv. Onos bažnyčios, ten susiskirstėme į dvi grupes ir pradėjome savo žygį. Mūsų grupėje buvome penkiese – trys vyrai ir dvi moterys. Kiek nusivyliau, kad vaikinai, kurio Šv. Jokūbo kelio dienoraščiu „Feisbuke“ žavėjausi, ne mano grupėje ir kad greičiausiai nepavyks daugiau sužinoti apie jo kelią.

Buvau nusiteikusi eiti viena, mąstyti apie savo gyvenimą ir ką daryti toliau. Lietus nurimo, bet buvo labai vėjuota. Ėjome per Lazdijus, užsukome į senąsias žydų kapines, kurios pasirodė apleistos, apaugusios žole. Vos išėję iš Lazdijų vienos sodybos kieme pamatėme sovietų laikų bunkerį – sodybos paribiu nuėjome iki jo, fotografavome. Vaizdas buvo neįprastas. Toliau ėjome vieškeliu, vėjas mūsų negailėjo. Po kiek laiko supratome, kad einame neteisinga kryptimi ir patraukėme miško keliuku. Šalia kelio matėme nemažai kryžių, o dauguma matytų sodybų buvo negyvenamos, atrodė, lyg jas būtų įkalinęs negailestingas laikas.

Seniosios žydų kapinės Lazdijuose

Sovietinis bunkeris Lazdijuose

Mano grupelės nariai išeinant iš Lazdijų

Kelio ženklai

Tą šeštadienį visoje Lietuvoje vyko akcija „Darom“, kurios metu entuziastai tvarko aplinką, rinkdami šiukšles. Eidami keliu per mišką pastebėjome kelis šiukšlių prikrautus maišus. Ir patys pakėlėme kelias šalia buvusias šiukšles (taip pat ir sudūlėjusią kažkokio gyvūno kaukolę) ir jas įdėjome į šiukšlių maišus.

Apylinkės man pasirodė apleistos, buvo sunku įsivaizduoti būrius ten vaikstančių piligrimų. O aš galvojau apie savo kelionę į Japoniją, kur važiauvau beveik prieš metus, mūsų pokalbius su tuo pačiu draugu, kurį prisiminiau įžengusi į Lentvarį, kartu praleistą laiką ir bandžiau prisiminti mažiausias smulkmenas.

Eidami link Dusios ežero, pamatėme, kad kelionę tęsti galėsime tik perbridę upelį arba eidami pro šalia esančią sodybą. Ėmė loti šuo ir iš namo išlindo apgirtęs gyventojas, jis klausėsi mūsų grupelės narių pasakojimų apie „Camino Lituano“, kuris drieksis prie pat jo sodybos. Vyras keistai į mane žiūrėjo ir pasakė, kad esu panaši į jo marčią. Man pasidarė nejauku, jis nieko nesakė, bet jaučiausi taip, lyg būtų norėjęs, kad pasilikčiau su juo. Gal ir būčiau likusi toje atokioje vietoje, tik jei ne jis, o kas nors kitas būtų manęs to paprašęs.

Pasiekę Kryžių Švč. M. Marijos Rožinio Karalienės koplyčią, radome į medį įaugusį kryžių, kurį labai norėjo pamatyti viena mūsų grupelės narė. Ji, beje, visur beiškodama, jį pamatė paskutinė, o mes tyčia nesakėme, kur yra jos ieškomas medis. Daug smagiau rasti pačiam nei tada, kai kažkas parodo. Limuzinu prie koplyčios atvažiavo jaunavedžiai. Jaunoji laukėsi, neatrodė šiltai apsirengusi, o buvo vėjuota.

Paminklas partizanams Šventežeryje

Žingsniuojant link Šventežerio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios

Kryžius Šventežeryje

Į medį įaugęs kryžius prie Kryžių koplyčios

Aviukai pakeliui į Lazdijus

Pavasario linksmybės

Patraukėme atgal link Lazdijų, ėjome mišku, darėsi vėlu, o nueitų kilometrų daugėjo, jaučiau, kad turiu pėdas, bet kiti grupelės nariai norėjo patikrinti dar kelis nuo pagrindinio mūsų kelio nutolusius keliukus. Vis dėlto žygis buvo žvalgybinis, bet ne visi degėme noru eiti toliau. Vienas mūsų grupelės narys pareiškė, kad eis vienas – kitiems tai nepatiko. Galiausiai pasidalinome į dvi grupes – po du ir tris – ir į Lazdijus grįžome skirtingais keliais. Vienas vaikinai iš mūsų grupelės, visą kelią ėjęs gale, daug fotografavęs, į Lazdijus grįžo šlubuodamas, tikriausiai jo koja nebuvo pasiruošusi įveikti atstumą, kurį nukulniavome šiandien. Paskutinius kilometrus kalbėjau su mūsų grupelės vadu Linu. Jis man pasakojo apie savo įspūdžius einant Šiauriniu Šv. Jokūbo keliu; kalbėjomės apie tikėjimą. Man patiko, kad jis niekam nenori primesti savo tikėjimo, o yra tolerantiškas, atsipalaidavęs, atviras, draugiškas, ramus ir pozityvus. Jis į tą kelią išėjo su panašia mintimi kaip kad ir aš šiandien – arba pasveiksiu, arba dar labiau susirgsiu (mat turėjo sveikatos problemų). Matyt, pasveiko ar bent jau pakeitė požiūrį į sveikatą. Jis man sakė, kad eidamas Šv. Jokūbo keliu, nelabai ką galvojo ar sugalvojo, bet to, ką patyrė kelyje, sluoksniai vis dar atsiveria jo kasdienybėje. Linas tvirtino, kad Šv. Jokūbo kelyje turi atlikti savo piligrimo darbą. Gyvenimas labai paprastas – atsikeli ir visą dieną eini, o vakare ilsiesi – ir taip diena iš dienos. Prisakė man neprisipažinti, jei nepatiks eiti Šv. Jokūbo keliu, nes toks yra tylus „jokūbiečių“ susitarimas.

Gyvybė pažintiniame miško take

Didžiausias žygio atradimas buvo ukrainietiškos slyvos šokolade – tokios riebios ir sultingos. Kaskart sustojus pailsėti, jomis mus lepdavo viena grupelės narė. Jos buvo savotiškas mūsų apdovanojimas už ilgą ėjimą. Jos ir maži aviukai, kuriuos matėme besiganančius, grįždami į Lazdijus.

Sugrįžusią į Lazdijus mane pasitiko pažįstamas veidas – mergina, su kuria savanoriavome Pasaulio lietuvių jaunimo susitikime prieš trejus metus ir paskutinę naktį nuoširdžiai, atvirai kalbėjomės. Tai pozityvi, užsispyrusi ir nepasiduodanti mergina.

Pavalgę išvažiavome į Vilnių, sėdėjome tylėdami tamsoje – miegojome ar skendome mintyse. Grįžusi jaučiausi gerai, kojas maudė malonus skausmas.

→

Po kurio laiko dar kartą susitikau su ta klasės drauge ir pasakiau jai, kad eisiu Šv. Jokūbo keliu. Ji sakė, kad man pavydi. Kad ir pati, kai tik paaugs vaikas, eis. Ji man paskolino savo kuprinę, su kuria ėjo tuo pačiu maršrutu, kuriuo planavau eiti ir aš. Ta kuprinė man buvo brangi,

bijojau ją kaip nors sugadinti, ji buvo lyg koks palaiminimas, nes jaučiau, kad Eglė man linki gero. Eglė sakė, kad sunkiausia yra šešta ar septinta diena, nes jai einant nutrynė kojas, ir kad eiti Šv. Jokūbo keliu bus sunku, bet vis tiek verta.

Merkinė → Daugai → Pivašiūnai, 44 km

Po kelių savačių vos neišėjau į kitą žygį su „Camino Lituano“ žmonėmis, kurį organizavo „Camino Polaco“ iniciatyvinė grupė Lenkijoje, bet po ilgų dvejonių vis dėlto pasirinkau piligriminį žygį iš Merkinės į Pivašiūnus. Į žygį pirmą kartą išvažiavau savo automobiliu, lijo kaip iš kibiro, gatvės buvo apsemtos. Važiavau su mintimi, kad laimingai pasieksiu Pivašiūnus, klausiausi maldų per Marijos radiją. Man patinka važiuoti ankstyvą rytą, kai būna nedaug automobilių, kai galiu ramiai stebėti rytinį dangų ir žinau, kad kažkas manęs laukia, o laukia visada, tik ne visada ryžtuosi sau tai priminti, pripažinti ar kryptingai to siekti.

Pivašiūnuose persėdau į autobusą, kuris mane ir kitus piligrimus (daugiausia moksleivius) nuvežė į Merkinę. Mus išleido prie Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios, kurioje buvo šalta, o lauke šlapia. Laukiau prie registracijos stalo, šiek tiek sunervino man prieš pat nosį registruotis užlindusi vienuolė – juk ir man buvo šalta. Galiausiai pavyko užsiregistruoti ir gavau ant kaklo pakabinamą Pivašiūnų Marijos paveikslėlį.

Merkinės bažnyčioje buvo aukojamos šv. mišios, po kurių išžygiavome. Nuo miego stygiaus ir per planų drabužių kūną krėtė šaltis. Žygiavome su ruporais, giesmėmis, maldomis ir pakaitomis buvo nešamas Lietuvos jaunimo dienų kryžius. Prisipažinsiu, toks žygiavimas man patinka labiau negu „Camino Lituano“, nors jame ir mažiau laisvės. Bet taip einant sunku pamiršti, dėl ko einu, kad eidama turiu misiją.

Žygiavau viena, aplinkui buvo daug paauglių ir supratau, kad esu nebe pirmos jaunystės. Dar – kad tas žaliuojantis laukas, pro kurį praeinu, yra gražus. Ir tas debesis gražus, ir apskritai viskas su gamta, Lietuva, manimi yra gerai. Po kiek laiko ėmiau šnekėtis su keliomis gretima ėjusiomis vienuolėmis: viena iš Prancūzijos, kita – iš JAV. Kalbėjomės lietuviškai. Su prancūzaite pajutau ryšį ir bendrumą. Ji man pasirodė tokia žmogiška, kalbėjomės atvirai, juokėmės iš savo ydų ir kad nėra viskas jau taip beviltiška, kaip kartais bandome save įtikinti. Sesuo Kolombina iš Prancūzijos minėjo, kad yra trumpai ėjusi Šv. Jokūbo keliu.

Fiziškai šis žygis nebuvo sunkus, nes paskui mus važiavo autobusėlis, į kurį, kada tik panorėję, galėjome įlipti, kuriame daug kas, taip pat ir aš, palikome savo kuprines. Dangus buvo apniukęs, bet nebelijo. Pakeliui mus pasitikdavo vietos gyventojai, vaišindavo maistu ir gėrimais. Atrodė, lyg darome kažką garbaus ar sunkiai įveikiamo, o mes tiesiog ėjome, giedojome, nešėme kryžių, meldėmės. Susidarė įspūdis, kad kai kurie paaugliai nenorėjo ten būti – galbūt juos kas privertė eiti tame žygyje, gal pažadėjo juos kaip nors apdovanoti. Vienas vaikinys garsiai šaipėsi iš vieno kaimo „kvailio“, kuris įsivaizdavo, kad skrenda ar važiuoja dviračiu, užgauliojo jį. Paskui užsipuolė jį ginti pradėjusią merginą. Aš stovėjau greta ir, nors buvau vyresnė ir svajojau dirbti mokytoja, bijojau ką nors jam pasakyti.

Nakvynei sustojome Dauguose. Gavau atskirą kambarį bendrabutyje. Po kiek laiko Daugų kultūros namuose prasidėjo koncertas su vietos žmonių poezija, muzika, šokiais,

pasakojimais apie šio žygio iniciatorę, tikybos mokytoją Jadvygą Lapelienę. Pasijutau, lyg grįžusi į tuos laikus, kai Lietuvos kaimai spinduliavo buvo gyvybę, energiją, jaunystę. Savotiškai išsipildė mano slapta ir neįmanoma svajonė – nusikelti į Lietuvos kaimą prieš 30–50 metų, kai ten virė gyvenimas. Kartu išniro ir kita – persikelti į kaimą, gyventi bendruomenėje, dalintis. Šalia manęs stovėjo dailiai pasipuošusi mergaičiukė, gal šešerių metų, neįprastu vardu, kuri koncerte pasirodė su mama. Jai akivaizdžiai reikėjo publikos dėmesio ir ji visai šoko, stovėdama scenos šone. Prie jos prisidėjo ir plikagalvis vyras, kuris ėmė nekoordinuotai mosikuoti rankomis ir kojomis judesius ir atrodė keistai. Vakarui baigiantis žygeiviai, o ypač vienuolės, ėmė „taškytis“, šokdami ratu. Paskui Daugų Dievo Apvaizdos bažnyčioje visą naktį vyko adoracija, bet aš patraukiau į savo guolį.

Kitą dieną žygiavome 14 kilometrų iki Pivašiūnų. Viename kaime mus pasitiko jo gyventojos su ilgiausiu maistu ir gėrimais nukrautu stalu. Moterys tik stovėjo ir žiūrėjo, kaip mes „šluojame“ rūpestingai jų ruoštas vaises. Atrodė, kad atiduoda mums viską, ką turi, tik ne savo širdį. Man būtų daug mieliau su jomis bendrauti nei valgyti jų paruoštas gėrybes. Žiūrėjau į moterų veidus ir man jos atrodė stiprios, daug iškentusios, tuo ir gražios. Man patinka stiprios moterys. Galbūt vieną dieną ir aš tokia būsiu. Visus mus žygyje sutikusius ir pavaišinusius žmones laimindavome, sustoję aplink juos ratu, iškėlę dešinę ranką ir giedodami „Viešpatie, laimink juos (jas) (x3) ir visa, kas juose (jose), tegiria Tavąjį vardą“. Man visada apimdavo dvilypis jausmas – su grauduliu sumišusi gėda.

Pasiekę Pivašiūnus,ėjome tiesiai į Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią su tviskančiais altoriumi ir išpūdingu Dievo Motinos paveikslu. Pamaniau, kad norėčiau nužygiuoti iš Onušio į Pivašiūnus – taip užbaigčiau pirmojo savo pilgriminio kelio Lietuvoje maršrutą, kurį pradėjome 2016 m. vasarį su Margarita. O gal iki Alytaus.

Seseris pavežiau iki Senųjų Trakų vienuolyno. Pakeliui sustojome tranzuojančiais moteriai, kuri neatrodė taip gerai nusiteikusi kaip mes. Tie pasivaikščiojimai kažkaip gydo ir valo galvą. Seseris pakvietė mane užėiti į vienuolyną. Patalpos nemažos, kambariai pakankamai šilti ir jaukūs, ten vyksta daug rekolekcijų – ir nieko keista, nes vienuolynas iš tiesų puikioje vietoje, su dideliu sodu ir gryname ore. Seseris sakė, kad joms nėra lengva rasti kalbą su vietos gyventojais, kuriems jos atrodo keistos, ekscentriškos.

Mirolavas → Alytus, +/-25 km

Kitas mano žygis su „Camino Lituano“ žmonėmis vyko gegužės 13 d., t. y. likus savaitei iki skrydžio į Madridą. Autobusų stotelėje, iš kurios mane paėmė moteris, važiuojanti į žygio vietą (Mirolavą), laukė du piligrimai iš tos pačios grupelės, su kuria žygiavau iš Lazdijų į Šventęžerį. 2017 metais pavasaris į Lietuvą neskubėjo ateiti, bet kaip tik tada, kai važiuojome į žygio vietą, visur skverbėsi nauja nekalta žalia spalva. Atrodė, kad tai skirta tik mums, o prieš akis dar laukia visa diena gamtoje žygiuojant – galima sakyti, pasaka, o ne gyvenimas. Lapai buvo apšviesti vakarinės penktadienio saulės, pro spindulius skverbėsi naujai užsimezgusi ir seniai laukta gyvybė.

Nuvažiavusius į Mirolavą su šypsena pasitiko žmonės, kuriuos sutikau ankstesniame žygyje iš Lazdijų į Šventęžerį. Jie stebėjosi, kad dar neišskridau į Ispaniją. Su jauduliu pasakiau, kad lygiai po savaitės išskrendu ir labai laikiu tos kelionės (nors man atrodo, kad Santjago de Kompostela manęs laukė ilgiau ir kantriau).

Mirolavo Švč. Trejybės bažnyčia stovi ant kalno, nuo kurio galėjome stebėti naujos žalumos paliestas apylinkes. Nakvojome gana moderniuose svečių namuose. Buvo suneštinė vakarienė, kiekvienas ant stalo dėjome, ką turime, kol galiausiai stalas buvo panašus į šv. Kalėdų stalą – maisto buvo daugiau, negu galėtume suvalgyti. Prie mūsų prisijungė ir Mirolavo kunigas, jis daug šnekėjo, ypač apie savo kasmetinius dviračių žygius į šventąsias vietas – Fatimą, Romą.

Per vakarienę prisistatė žmogus, kurio dokumentinį filmą jau esu mačiusi, vardu Jokūbas. Šis žmogus nuėjo į Santjago de Kompostelą nuo savo namų Žirmūnuose ir nufilmavo visą kelionę. Jis tikino, kad tai gali būti istorinis momentas, kai Lietuvoje bus atidaromas Šv. Jokūbo kelio atkarpa per Lietuvą. Man tie žodžiai pasirodė perspausti, bet argi galima ginčytis su žmogumi, tris kartus nuėjusiu į Santjago de Kompostelą, o vieną iš jų – dar ir nuo savo namų slenksčio?

Jis pasakė norįs šį momentą įamžinti ir mus trumpai pakalbinti ir nufilmuoti. Man tai skambėjo keistai, juolab kad nesijaučiau niekuo nusipelnusi, tiesiog žygiuoju, o tai darau daugiausia todėl, kad man skauda. Nustebau, kad keli žygeiviai, o tarp jų ir vienas pagrindinių „Camino Lituano“ žmonių, Linas, atsisakė filmuotis. Kai mane Jokūbas pakvietė ateiti į „kambariuką“ filmuotis, neatsisakiau. Prisistačiau, pasakiau, kad šie žygiai man padeda pasiruošti Šv. Jokūbo keliui Ispanijoje, į kurį išeisiu po savaitės. Jokūbas iš karto susidomėjo ir patarė man eiti iki „Žemės pakraščio“, arba Finistero, nes tai esanti „vyšnia“ ant Šv. Jokūbo kelio „torto“. Eisiu, bet gal kitą kartą. Noriu nueiti iki vandenyno, nes buvo laikotarpis, kai labai dažnai jį sapnuodavau, be to „vandenynas“ man yra gražiausias lietuvių kalbos žodis, savyje talpinantis tiek daug vandens, o vanduo yra gerai, ypač ilgame žygyje. Filmavimas ilgai netruko, o jo pabaigoje Jokūbas – nežinau, ar juokais, ar rimtai – mane pavadino „labai sveiko proto“, nes nebijau nei kamerų, nei kelionės. Manau, tai pats geriausias kada nors gautas komplimentas.

Ryte Mirolavo kunigas aukėjo šv. mišias bažnyčioje su šildomiais suolais keliose pirmosiose eilėse. Šv. mišių metu neapleido kažkoks nesmagumo, drovumo jausmas, lyg bijojome neiti ir, sėdėdami vieni šalia kitų, žvelgti į altorių. Po šv. mišių Mirolavo kunigas mums papasakojo daugiau apie bažnyčios ir miestelio istoriją. Paskui paklausė, ar mes eidami meldžiamės, ir bendrai atsakėme, kad ne. Pajutau, kad šioje grupėje trūksta dvasinio vadovo, kuris įkvėptų, primintų, dėl ko mes tai darome.

Po ekskursijos remontuojamoje Mirolavo bažnyčioje prie šventoriaus prie mūsų prisijungė daugiau žygeivių, vietinių ir atvažiavusių iš didmiesčių, vietos savivaldybės atstovų, buvo ir vaikų, šunų. Buvome suskirstyti į tris grupes, kurioms vadovavo trys žygių vadovai. Apsidžiaugiau savo grupėje matydama pažįstamus veidus. Autobusiuku mūsų ir kitą grupelę nuvežė į Alytų. Ten Turizmo informacijos centre buvome pavaišinti sausainiais, o viena jo darbuotoja prisijungė prie mūsų grupės.

2015 m. Alytuje vyko Lietuvos jaunimo dienos, kuriose savanoriavau, tada Alytuje gyvenau gal keturias dienas, tad miesto centras ir bažnyčios man jau buvo žinomi, iš atminties sugrįžo prisiminimai, sutiktų žmonių veidai. Rytas buvo vaikus, beveik be debesėlio. Perėję per miestą, žygiavome palei Nemuną link Alytaus piliakalnio. Nežinau, ar dėl tos naujai atsiradusios žalumos, ar dėl to, kad gavau tą mažai apmokamą darbą, ar kad po savaitės išsiruošiu į nuotykį, o gal visa tai kartu, bet man viskas atrodė nuostabu, magiška. Beveik išsižiojusi žiūrėjau į tą žalumą, kvėpavau ją, dėkojau Dievui už ją ir už tai, kad galiu tai matyti, įkvėpti.

Jėzus Alytaus kapinėse

Naujoji žaluma

Alytuje

Kaip žydėjimas vyšnios...

Koks gi žygis be aviukų!

Žvalgantis nuo Alytaus piliakalnio

Prie Alytaus piliakalnio atvažiuo Jokūbas ir mus filmavo. Pakilome ant Baltosios rožės tilto, praėjome Alytaus bažnyčią, į kurią nebuvo užėjusi per 2015-ųjų Lietuvos jaunimo dienas, ėjome Vidzgirio draustinio taku palei Nemuną. Ėjau ir mintyse aikčiojau, kaip viskas gražu, supratau, kad noriu gyventi ir džiaugtis, kad gyvenimas – ne vien darbas ar apčiuopiami daiktai, kad jame tiek nemokamo grožio, kaip kad rašė S. Parulskis, kuriuo dažnai per savo puikybę ir susireikšminimą pamirštu pasidžiaugti.

Baltoji (?) rožė

Ženkilai ir baudos Alytuje

Žygeiviai žalumoje

Mūsų būrelyje ėjo ir mano bendraamžių alytiškių pora. Buvo įdomu stebėti, kuo gyvena mano amžiaus žmonės, nes pati kartais jaučiuosi esanti ties riba tarp suaugusiosios ir paauglės ar net vaiko. Buvo gražu ir gera matyti, kad jie tokie „prie gamtos“, kad daug žino apie savo gimtąjį miestą, jo apylinkes ir ten keliauja. Kiek supratau, jie neišvažiuo iš Alytaus baigę mokyklą, o tai man pasirodė gražu. Su jais tiesiogiai nešnekėjau, gal nedrįsau užkalbinti, gal nežinojau, kaip tai padaryti.

Priėjome Vidzgirio draustinyje esantį žydų memorialą. Nesupratau, kodėl visi taip jį fotografuoja – stilizuota žvaigždė, ir tiek. Paskui žygio vadas Linas man paaiškino, kad tai sulaužyta Dovydo žvaigždė – žydų tautos simbolis. Kažką viduje sugniaužė, buvo liūdna. O miškas nuostabus. Visai kaip Aušvico-Birkenau koncentracijos stovyklose – nuostabios pievos, medžiai, kalvos – visur pilna gyvybės. Sunku suvokti, kas ten vyko.

Žydų memorialas

Praėjome pro „Tarzanijos“ virvių parką – jame šurmuliavo vaikų gimtadieniai, pramogavo bei šiluma džiaugėsi žmonės. Pakeliui į Miroslavą Bendrių kaime užlipome į Olakalnio aukų kalną, ant kurio stovi balta koplyčia, „pavaizduota Miroslavo herbe“ (citata iš Vikipedijos).

Praėję pro piliakalnį, galiausiai pasiekėme Miroslavą ir susėdome bendrai vakarienei. Šalia sėdėjo Jokūbas. Aš ir dar keli žmonės nusipirkome jo knygą su autografu ir linkėjimu. Paskui ėmėme skirstytis, kai kurie išvažiavo neatsisveikinę, o man visi linkėjo „buen camino“. Žiūrėjau į savo bendražygius, norėjau ilgiau išlaikyti atmintyje tą vaizdą, jausmą. Galiausiai viskas susiklostė taip, kad Jokūbas sutiko mane parvežti iki Vilniaus savo automobiliu.

Karvė ir kartingas

Šeima

Pasišventusios eglutės

Jaudinausi, būdama taip arti tokio „garbaus“ žmogaus, bet jis išsklaidė mano jaudulį, pasakydamas, kad dabar, prieš savo Šv. Jokūbo kelią, „galiu jo klausti pačių kvailiausių, absurdiškiausių klausimų“. O paklausti norėjau tiek daug, bet kažkodėl sugebėjau išspausti tik apie miegmaišius ir pūsles ant kojų. Jis iš bagažinės ištraukė savo miegmaišį, kuriame miegojo viso

pasivaikščiojimo iš Vilniaus į Santjago de Kompostelą metu, ir pasakė, kad gali man paskolinti kelionei. Jis buvo toks paprastas, nuoširdus, tikras, emocingas. Buvo akivaizdu, kad jis neabejingas Lietuvai ir jos ateičiai, kitiems žmonėms, tikėjimui. Daug šnekėjomės, jis žėrė daug faktų, ypač apie alkoholio vartojimą ir kodėl jis turėtų būti uždraustas. Kartais jaučiausi per kvaila su juo diskutuoti, jis juk už mane gal dešimčia metų vyresnis, jau ėjęs Šv. Jokūbo keliu, o kartą – nuo pat savo namų slenksčio Žirmūnuose. Jis buvo pakankamai atviras. Antrą kartą eidamas į Santjago de Kompostelą, lydėjo vieną merginą ir ėjo tuo pačiu maršrutu, kuriuo planavau eiti. Sakė, tada supratęs, kad yra pasiruošęs dar kartą sukurti šeimą (buvo išsiskyręs). Taip ir įvyko – dabar jis turi dvi dukras. Pagalvojau, kad gal ir aš per anksti save nurašiau, manydama, kad esu per sena, kad visi vyrai jau užimti ir kad šeimos nebesukursiu. Gal svarbu ne amžius pase, o tai, kad viskam ateina savas laikas, ir kiekvienam jis ateina skirtingai. Jis kalbėjo apie tai, kad laimingam galima jaustis tik laikantis dešimties Dievo įsakymų, ir, kad geriau apsimesti, kad tiki, nei netikėti. Privažiavome Vilnių, o taip nesinorėjo. Po kelių valandų rodys „Eurovizijos“ finalą. Jokūbas mane atvežė į namų kiemą, sėdėjome jo automobilyje ir šnekėjomės tol, kol kitas automobilis nepradėjo pypsėti, norėdamas, kad Jokūbas jam atlaisvintų kelią. Pagalvojau, kad neimsiu Jokūbo miegmaišio, kad nesu jo verta ir kad nenoriu per prievartą planuoti kito mūsų susitikimo. Norėjau su juo susitikti, bet kaip nors atsitiktinai, gal dar viename žygyje ar pristatyme. Burnoje buvo saldu, širdis plakė, supratau, kaip labai noriu eiti Šv. Jokūbo keliu. Jokūbas išlipo iš automobilio, apsikabinome, sekundę žiūrėjome vienas į kitą, laikydamiesi už dilbių. Nesinorėjo atsisveikinti. Jokūbas pasakė man pavydįs, kad eisiu.

→

Galvojau apie Jokūbą. Dar kartą peržiūrėjau jo dokumentinį filmą „Sapnuoju, kad einu“, važiuodama į darbą ir atgal, autobuse skaitydavau jo knygą. Labiausiai įstrigo jo haiku: „Nesusireikšmink. Ne ne ne ne ne nesusireikšmink“. Perskaičiau knygą, žiūrėjau filmą, susidariau du preliminarūs kiekvienos dienos planus – vieną pagal rekomendacijas internete (bet tam man trūko dienų), o kitą – pagal „Google Maps“, kuriuo vadovaudamasi turėčiau nueiti po 30 km kasdien su šiek tiek rezervo paskutinę dieną – bet kuriuo atveju, tai turėjo būti intensyvus laikas mano kūnui, ypač kojoms ir sąnariams. Nusipirkau autobuso bilietą iš Madrido oro uosto į Leoną, iš kur ir pradėsiu savo pasivaikščiojimą. Madride nusileisiu apie pusę dvylikos nakties ir po valandos jau turiu būti iš kito terminalo važiuojančiame autobuse į Leoną. Leone turėčiau būti apie pusę penkių ryto ir nieko nelaukdama galėsiu pradėti eiti.

Likus kelioms dienoms iki kelionės, būdama darbe, netikėtai sulaukiau malonios staigmenos – pažįstama parašė, kad sesuo Kolombina, ta prancūzė iš žygio į Pivašiūnus, prašo mano elektroninio pašto adresą (nebuvo apsikeitusios kontaktais). Labai nudžiugau, nes apie ją vis pagalvodavau, prisimindavau jos veidą ir norėjau nupiešti, tik neišėjo. Pati susiradau jos elektroninio pašto adresą internete ir parašiau, nes nebenorėjau ilgiau laukti jos laiško. Atsakymą gavau gana greitai ir jis man buvo lyg palaiminimas prieš kelionę.

Paklausiau kelių brangių draugių, ką jos norėtų, kad nuneščiau į Santjagą. Na, nes ne visi gali ir yra pasiruošę ten eiti. Būtų prasminga išnešioti ir nunešti ten jų sunkumus. Gavau gal keturias intencijas, kurios buvo susijusios su santykiais su vyrais.

Ketvirtadienį, t. y. dieną prieš skrydį, nuėjau į vakarines šv. mišias Bernardinų bažnyčioje, labai norėjau paprašyti jas vedusio brolio palaiminimo, bet kažkodėl neišdrįsau. Grįžusi namo paprašiau buto draugių mane palaiminti. Buvo labai jaudinanti akimirka, nes visos trys žinojome, kad grįžusi iš Ispanijos, aš iš to buto kraustysiuosi ir gyvensiu viena. Jos nuoširdžiai apie mane kalbėjo, linkėjo geriausios kloties, „kad aš net kojos į akmenį neatsitrenkčiau“ – susigraudinau. Ir pat išsakiau viską, kas gulėjo „ant širdies“. Kodėl reikia išvažiuoti ar išsikraustyti, kad kitam pasakytum visa gera, ką apie juos galvoji? Jaučiausi laisva, mylima. Sugiedojome dar kelias giesmes ir išsiskirstėme kiekviena į savo kambarį.

Atėjęs penktadienis susiklostė visai netikėtai. Per pietus mane išleido iš darbo ir sakė tą dieną nebegrįžti. Buvo keista. Iš darbo nusprendžiau eiti namo pėsčiomis – bus gera treniruotė. Parduotuvėje pardavėjai nepasakiau, kad man davė per daug gražos (jau ne pirmą kartą), paskui dėl to graužiausi. Grįžusi namo numigau, nes supratau, kad artėja bemiegė naktis ir ilgas kelias knarkalių pilnuose alberguose. Pabudusi pradėjau krautis daiktus. Apėmė panika, kad niekas į kuprinę netelpa, kad ji per maža, o naują pirkti jau vėlu. Prisiminiau, ką man sakė Eglė, ir nusprendžiau į ją dėti būtiniausius daiktus (neėmiau net meškučio, su kuriuo kasnakt miegu). Man buvo nesuvokiama, kaip galima išvažiuoti į užsienį vienuolikai dienų tik su ketveriais marškinėliais ir dviem poromis kelnų. Bet tikėjau, kad viskas bus gerai.

Dar kartą nusiprausiau, apsirengiau rūbais, kurie mane lydės visas vienuolika dienų, per petį persimečiau mažą pusseserės gimtadienio proga dovanotą drobinę rankinę su iš vilnos velta lape, kuri buvo įtartina panaši į lapę iš „Laimingojo princo“, ant pečių užsimečiau Eglės skolintą žaliąją kuprinę, paskutinį kartą pažiūrėjau į kambarį, ar tikrai nieko nepamiršau, uždariau duris ir išėjau pasitikti nuotykių.

Įsėdusi į troleibusą, išsitraukiau maldynėlį, kurį turiu labai seniai, gal dar nuo pasiruošimo Pirmajai komunijai, ir ėmiau skaityti. Pagrindinės tikėjimo tiesos, Dievo įsakymai – viską žinau, su viskuo sutinku, viskam paklūstu, atsiduoju. Buvau užtikrinta, žinojau, kur esu, ką darau ir kad viskas bus gerai. Jutau ramybę ir jaudulį. Buvau nusiteikusi eiti viena, per daug nesivelti į draugystes, apmąstyti savo gyvenimą ir melstis už drauges ir jų vyrus.

Į oro uostą nuvažiavau gana anksti. Paskambinau mamai, paskui draugei, su kuria kalbėjomės gal valandą, o tada pasidarė neramu, kad neišsikrautų telefonas. Pasakiau jai, kad galėčiau mokyti žmones, kaip sumauti savo gyvenimą, nes toje srityje turiu daug patirties. Mums bekalbant, pro šalį praėjo bendraklasės sesuo su vyru ir dviem vaikais. Supratau, kad skrisime tuo pačiu lėktuvu: jie – savaitei aplankyti Vaidos, o aš – eiti Šv. Jokūbo keliu. Parašiau Vaidai žinutę, kad viskas taip įdomiai susiklostė. Lėktuvo laukė ir mano dėmesį patraukė išvaizdi mergina ilga juoda suknele, su skrybėle ir kuprine ant pečių. Pamaniau, gal ji irgi piligrimė, bet neužkalbinau. Jaučiau stiprų norą išorine sulenkto smiliaus puse perbraukti vyrui per barzdotą skruostą. Norėjosi bendrauti su žmonėmis, kalbėtis.

Skrydis vėlavo, ir aš jau pradėjau nervintis, kad galiu nespėti į Leoną važiuosiantį autobusą. Apie tai pranešiau Vaidai ir ji patikrino vėlesnių autobusų laikus ir man parašė, kad, jeigu pavėluosiu į Leono autobusą, saugiausia būtų laukti ryto ir iš Madrido autobusų stoties važiuoti į žygio pradžios tašką. Tai būtų reiškę, kad prarasiu gerą pusdienį ėjimo. Norėjau pamatyti Vaidą, bet bijojau, kad susigundysiu patogumu ir galimybe pas ją paviešėti ilgiau. Turėjau spėti į tą autobusą!

Mus įsodino į lėktuvą, daiktus turėjau prie savęs, nors kojų ištiesti beveik negalėjau. Bet atskridusi norėjau kuo greičiau išlipti iš lėktuvo ir lėkti iki į kitą oro uosto terminalą važiuojanti autobusą, iš kurio išvyksta autobusas į Leoną. Toje pačioje eilėje, per vieną kėdę nuo manęs, sėdėjo nerami mergina, kuri dairėsi lėktuvo priekyje sėdinčios draugės, nes norėjo sėdėti greta. Lėktuvui pakilus, jos draugė atsisėdo į laisvą vietą tarp mūsų ir jos beveik visą kelią neužsičiaupdamos pliauškę apie savo atostogas Ispanijoje, vyrus ir pan. Paskui kelis kartus turėjau jas praleisti į tualetą. Užmigti per visas keturias skrydžio valandas beveik nepavyko. Šiek tiek nerimavau dėl artėjančios kelionės, o dar labiau dėl to, ar spėsiu į tą autobusą į Leoną.

Lėktuvui nusileidus viską atlikau labai operatyviai (manau, tas bruožas būdingas lietuviams: taip mes kartais nesiskaitome su kitais, bet padarysime viską, kad kur nors spėtume). Bandžiau suprasti, kaip man nusigauti iki autobuso, važiuojančio iki ketvirtąjo terminalo, iš kurio išvažiuos mano autobusas į Leoną. Padėjo ispanų kalbos žinios, buvo smagu vėl kalbėti ispaniškai, nors ir nedrąsu dėl akcento bei minimalių kalbos žinių. Tarp terminalų važiuojantis autobusas po kelių minučių atvažiavo į stotelę, ir kartu su azijietiškos išvaizdos mergina su kuprine, nerimastingai besidairančia aplinkui, į ją įlipau. Merginos kuprinė atrodė šiek tiek per didelė, kad ši su ja eitų iki Santjago de Kompostelos. Po kiek laiko į autobusą įlipo ir kiti keleiviai su lagaminais, bet jų nebuvo daug. Autobusas „prisišvartavo“ ketvirtajame terminale, abi su azijiete blaškėmės, ieškodamos tarp miestinių autobusų stotelės. Kadangi jau buvo beveik vidurnaktis ir nedaug keleivių, dauguma automatinio stiklinių durų į lauką buvo užrakintos, todėl išeiti nebuvo taip paprasta. Laikas tikėjo, ėmiau nervintis. Užkalbinau oro uosto darbuotoją ir jis man pasakė, kaip išeiti iki autobusų stotelių. Pagaliau ten nuėjau, iš paskos mane atsekė azijietė. Ten laukė ir daugiau žmonių, cigarečių dėmės gniaužė gerklę. Autobusų stotelė rasta, iki išvykimo liko gal 20 minučių, o aš neturiu nieko valgyti, naktį teks praleisti autobuse, o eisiu visą dieną nuo paryčių. Grįžau į terminalą, ten dar buvo dirbanti kavinė, bet nusprendžiau iš aparato nusipirkti sumuštinį, kuris tikriausiai buvo brangiausias, kokį man kada yra tekę pirkti.

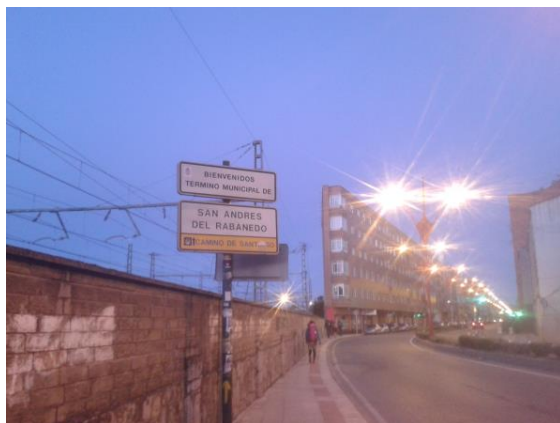
Autobusas vėlavo, buvo neramu, ar laikiu ten, kur reikia. Atvažiavo keli autobusai, aš klausdavau vairuotojų, gal į Leoną, bet jie piktai atkirsdavo, kad ne. Galiausiai pasirodė lauktas autobusas. Mano vieta buvo pačiame priekyje, prie snaudžiančio ispano. „Alsa“ firmos autobusuose galima žiūrėti filmus ir klausyti muzikos. Kažkada kelionės iš Madrido į Salamanką metu nemokamai gavau ausines ir klausiausi radijo. Šįkart niekas nieko nesiūlė, susidarė įspūdis, kad vairuotojas skubėjo greičiau išvažiuoti. Savo ausinių neturėjau, vairuotojo nepaprašiau. Sėdėjau tylėdama tamsoje, parašiau žinutę Vaidai, kad aš jau autobuse, ir, kad būtų smagu susitikti kitą kartą, gal Lietuvoje birželį, kai ji atvažiuos su šeima?. Pasnaudžiau autobuse, bet nelabai ramiai, nes vis tikrinau laiką ir kelio ženklus, kurie jau akivaizdžiai rodė į Leono miestą. Leono prieigose palei automobilius rikiavosi mergaitės trumpais sijonais ir nedaug dengiančiomis palaidinėmis. Man tas vaizdas atrodė neįprastas, kaip iš Almodovaro filmo.

Aplinkui dar buvo tamsu. Maniau, kad autobusas sustos autobusų stotyje, bet jis sustojo ir mus išleido stotelėje. Supratau, kad šitam pasiruošusi nebuvo, nežinojau net į kurią pusę eiti. Ėjau „pagal kvapą“, pro šalį praeidavo iš klubo ar baro traukiantys linksmi ir apgirtę ispanai. Prisiminiau, kad Ispanijoje įprasta klube ar bare būti iki paryčių. Laikiausi nuo jų atokiai, nes nesijaučiau saugi, o ir nežinojau, kur einu, tik dairiausi Šv. Jokūbo kelią žyminčių rodyklių ar šukučių.

Pamačiau nuorodą į visą parą veikiantį „McDonald‘s“ restoraną. Nusprendžiau ten nueiti, išgerti arbatos, ko nors užkąsti ir pabūti, kol pradės švisti. Makdonaldo neradau, tik ratais vaikščiojau po naktinio siautulio išvargintą miestą, naktis buvo šalta, gal tik 8 laipsniai šilumos, buvo nejauku sutikti apgirtusius vyrus. Nuėjau prie pastato, kurį palaikiau Leono savivaldybe, katedros, dar vadinamos Šviesos namais. Supratau, kad „pagal kvapą“ Šv. Jokūbo kelio nerasiu ir kad turiu paprašyti kieno nors pagalbos. Siauroje Leono centro gatvelėje su uždarytomis piligriminų prekių parduotuvėmis pamačiau užrašą, kad iki Santjago liko 309 km – atrodė, kad tai baisiai daug, bet džiaugiausi pagaliau pamačiusi bent kokį Šv. Jokūbo kelio ženklą. Nors geltonųjų rodyklių, kuriomis galėčiau sekti, nesimatė. Apsukau dar kelis ratus atokesnėse gatvelėse. Ėmė švisti. Nedidukėje uždaroje patalpoje prie bankomato nuo nakties slėpėsi pora, neatrodė apgirtusi. Grįžusi prie savivaldybės pastato, pamačiau vyresnio amžiaus žmonių porą su kuprinėmis. Užkalbinau juos, pasakiau, kad ieškau Šv. Jokūbo kelio, bet nerandu. Jie pasakė, kad taip pat eina Šv. Jokūbo keliu ir kad, jei kartu palauksiu jų draugų, galėsime eiti visi, nes jie žino, kur eiti. Moteris – airė, o vyras – lenkų kilmės amerikietis, niekada nebuvo Lenkijoje, bet žinąs, kad Lietuva yra jos kaimynystėje. Kaip supratau, jie susipažino eidami. Apie šestą ryto prie mūsų prisijungė labai gerai angliškai kalbanti vyresnio amžiaus danė ir airis Džimas. Jų tautybės nėra svarbios, tiesiog taip lengviausia vienu žodžiu apibūdinti kelyje sutiktus žmones. Airė atrodė sportiška, įdegusi – nieko keista, juk ėjo jau 450 km nuo pat Prancūzų kelio pradžios – Saint –Jean –Pied –de –Port. Prieš visiems išeinant, o man – žengiant pirmuosius savo žingsnius Šv. Jokūbo keliu, ji išsitraukė mažą žymeklio dydžio metalinę dėžutę ir apšlakstė mus švęstu vandeniu.

1 diena. Leonas → Hospital de Órbigo, +/- 35 km

Iš Leono išeiti nebuvo taip paprasta, nes miesto centre vis pamesdavome rodykles. Paklausiau iš „fiestos“ grįžtančių jaunuolių kelio, ir jie draugiškai padėjo, nors atrodė nustebę, kam mums tas šv. Jokūbo kelias tokį ankstyvą rytą. Jaudinausi, kad pagaliau ir aš einu Šv. Jokūbo keliu – kodėl gi to nepadariau anksčiau? Jie ėjo greitai, o aš vilkausi iš paskos. Apie 7 val. ryto užsukome į pirmą atidarytą kavinę. Džimas nestojo ir toliau nuėjo vienas. Likusi trijulė pasiūlė man prisėsti prie jų. Buvo gera gerti šiltą arbatą, norėjau sočiai pavalgyti. Mums bepusryčiaujant, savo bendražygiams pasakiau, kad planuoju į Santjago de Kompostelą nueiti per 11 dienų. Danė į mane skeptiškai pasižiūrėjo ir pasakė, kad turiu būti labai išsitreniravusi, jei noriu nueiti tokį atstumą. Prisipažinau, kad fiziškai šiai kelionei nesiruošiau, o apie dvasinį pasiruošimą neklausė. Pakankamai paprastai į visa tai žiūrėjau – eisiu tiek, kiek leis jėgos. Jei nenuėisiu iki Santjago de Kompostelos – važiuosiu autobusu, nes iš ten gegužės 30 d. vakarą išskrendu atgal į Madridą. Airė sakė, kad ji irgi išvažiavo dviem savaitėms, bet galiausiai nusprendė, kad nori pasilikti ilgiau, ir dabar eina visą Prancūzų kelią, o ne tik jo dalį, kaip buvo planavusi. Bijoju, kad ir manęs taip „neįsuktų“ kelias, visai rūpėjo grįžti ir imtis naujos veiklos. Mano kompanionai toliau sėdėjo kavinėje prie pusryčių stalo, kalbėjo, ir aš supratau, kad man visai neįdomu, jaučiausi svetima. Pakilau, atsisveikinau ir daugiau jų nebesutikau. Esu jiems dėkinga, kad man parodė Šv. Jokūbo kelią.

Mano kelio pradžia

Toliau kulniavau viena. Pro šalį vis praeidavo žmonės, linkėdami „buen camino“. Galvojau, kad turėčiau nusipirkti piligrimo pasą – jo reikia tam, kad galėčiau apsistoti alberguose, ir tai įrodymas, kad esu pilgrimė, o ne šiaip turistė.

Ėjau, mėgavausi žydrų žydrų Ispanijos dangumi be menkausio debesėlio, senomis bažnyčiomis, sudarytomis iš plokščios sienos, kuri atrodė kaip vartai, ir prie jos prilipinto pastato, talpinančio žmones. Jos man priminė bažnyčias, matytas meksikiečių serialuose, kurių iki valiai prisižiūrėjau vaikystėje. Fotografavau ant bažnyčios lizdus susisukusius gandrų – jie man priminė Lietuvą. Visai nesitikėjau juos pamatyti Ispanijoje. Nusprendžiau, kad šiandien melsiuosi, o gal labai stipriai galvosiu apie savo draugę Ines ir jos ką tik užsimezgusius santykius su vaikinu – jie neseniai susipažino, netrukus planuoja kartu apsigyventi, ir Ines labai nori, kad jiems pavyktų. Aišku, iš pradžių šiek tiek pavydėjau, kad draugė pirma manęs sutiko žmogų, kuris nori su ja būti, bet dabar ėjau ir labai prašiau Dievo, kad jiems pavyktų, kad kartu būtų laimingi.

Patvoryje augančios medetkos

Ispaniška bažnyčia su gandalizdžiais

Nuėjau į mažą prekybcentrį, nusipirkau užkandžių pietums – nesveikų, turinčių daug kalorijų, bet jų norėjosi, o man reikėjo energijos. Oras ėmė šilti, tad nusirengiau iki marškinėlių. Ėjau su savo juokinga kepure, kurią mama norėjo išmesti, bet ją pasiėmiau tam, kad galėčiau išmesti į Ispanijoje esančius labdarinių organizacijų konteinerius – man patinka užsienyje į konteinerius išmesti nenaudojamus drabužius ar batus – galima grįžti su mažesniu lagaminu. Nė

karto nemačiau, kad jie būtų iškuisti, priešingai nei Lietuvoje, kur toks vaizdas prie tekstilės perdirbimo konteinerių įprastas.

Eidama pro šalį, pamačiau nuorodą, kad alberge parduodami piligrimo pasai. Teko išsukti iš kelio. Žmonių beveik nesimatė, gal todėl, kad dar buvo gana ankstyvas šeštadienio rytas ir piligrimai jau buvo išėję iš albergų, o miestelio gyventojai dar miegojo. Nuėjusi iki albergo pamačiau, kad jis uždarytas. Albergai dažniausiai užsidaro apie 9–10 val., kai iš jų išeina paskutiniai piligrimai, o paskui duris jiems vėl atveria apie 12 ar 13 val., kai daug kam darosi per karšta eiti toliau. Supratau, kad veltui išsukau iš kelio. Grįžau į Šv. Jokūbo kelią. Man pasirodė keista ir neoriginalu, kad miestuose ir miesteliuose Šv. Jokubo keliu einančios gatvės pavadintos „Šv. Jokūbo gatve ar keliu“.

Pamačiau kitą nuorodą į piligrimo pasus pardavinėjantį albergą, esantį prie pat Šv. Jokūbo kelio. Ten buvo didelis sodas su visokiomis statulėlėmis ir du nemaži gyvenamieji pastatai. Albergo šeimininkas kažką taisė kieme. Prie registratūros mane pasitiko moteris, bet netruko ateiti ir kieme besikrapštęs šeimininkas. Kai pasakiau, kad noriu nusipirkti pasą, jis su pašaipa mane pataisė, kad jį reikia vadinti pažymėjimu (isp. *credential*), bet vis tiek pardavė. Su pažymėjimu jaučiausi esanti pilnvertė piligrimė, nors einu tik trečdalį Prancūzų kelio.

Saulė vis kepino mano kairę ranką. Tą dienąėjau miesto betonu, dažniausiai Šv. Jokūbo kelyje pasitaikančiu žvyrkeliu, miškeliu, pribirusiu pienių pūkų, kurie atrodė kaip sniegas, iškritęs svilinant karštai Ispanijos saulei gegužės antrojoje pusėje. Kelis kartus prasilenkiau su vaikinų mėlyna kuprine ir baltais ausinių laidais. Buvo keista, kad žmonės, eidami šiuo keliu, klausosi muzikos – juk čia galima tiek daug ko klausytis – paukščių, vėjo, o jei tie nepatinka, tai šalia pravažiuojančių automobilių.

Matyt, bus Edvardo Žirkliarankio praeita

Tą dieną planavau eiti 29,2 km iki Villavante miestelio. Buvo karšta, jau pradėjo skaudėti pėdas. Einu ir matau rodyklę su Villavante, kurį norėdama pasiekti turėsiu išsukti iš kelio ir eiti kelis kilometrus ne pačiu smagiausiu asfaltuotu keliu, kur važiuoja automobiliai ir kita žemės ūkio technika. Nusprendžiau eiti toliau iki kito kaimo ar miestelio, kad nereikėtų per daug išklusti iš kelio. O kur jis – neįsivaizdavau, nes jokio gido neturėjau, ėjau viena. Kelyje nesutikau daug žmonių, mačiau prekybje einančią vyresnio amžiaus porą. Iš kažkur atsirado jėgų ir atrodė, kad einu greičiau negu iš pradžių. Prisivijau juos, jie – ispanai. Sakė, kad iki kito miestelio liko nebedaug, bet aš jau norėjau sustoti. Pažvelgiau į laikrodį: einu jau 8 valandas – tai visa darbo diena, o viršvalandžių dirbti nenorėjau, buvau pavargusi, nuo ėjimo skaudėjo pėdas, buvo karšta.

Pagalčiau pasiekiau Hospital de Órbigo miestelį. Žinojau, kad pilgrimai nakvoja alberguose, o pigiausi yra savivaldybės albergai. Tame miestelyje yra didžiulis romėniškas tiltas, tokios šviesios ir švarios akmens spalvos. Prie jo fotografavosi pilgrimai ar turistai linksmomis veidais. Gal reikėjo jį nufotografuoti ir man, bet buvau per daug susirūpinusi tuo, ar rasiu ten nakvynę. Buvo jau 14.30 val., o Eglė man sakė, kad svarbu anksti nueiti albergą, nes paskui gali nelikti laisvų lovų. Sekiau paskui ispanų porą, bet ten albergu nesimatė ir apskritai atrodė, kad jie išeina iš miestelio. Į vietos gyventojus pagalbos nesikreipiau. Nusprendžiau grįžti atgal prie romėniškojo pėsčiųjų tilto ir nustebau kitoje tilto pusėje, dešinėje, pamačiusi didžiulį užrašą „Albergue“. Palengvėjo. Su jauduliu ėjau ton pusėn, repetuodama, ką ir kaip ten nuėjusi pasakysiu. Užėjusi į vidų, sutrikau, nes ten buvo baras ir jokios nuorodos į albergą. Bare dirbusios moters paklausiau, ar turi laisvą lovą alberge, o ji pasakė, kad likusios tik rezervuotos lovos. Kadangi rezervacijos neturėjau, patraukiau ieškoti kito albergo.

Apėmė lengva panika, jau norėjau sustoti ir pailsėti. Neturėdama žemėlapią, ėjau ratais, kol galiausiai paklausiau pro šalį ėjusių vietinių merginų, kur yra kitas albergas. Patraukusi jų nurodyta kryptimi, atsidūriau prie to paties albergo. Ėmiau nervintis, bet ėjau toliau. Užkalbinau senuką, kuris man nurodė, kur eiti. Einu pagal gautus nurodymus, girdžiu, kad kažkas šaukia – jis atvažiavo su dviračiu, kad man parodytų tą albergą. Priešais pamačiau ryškiai geltonos spalvos pastatą ir raudonas vėliavas su Maltos ordino ženklu. Ant pastato perskaičiusi užrašą „Albergue parroquial“ (liet. *parapijos albergas*), pasukau ten. Pro šalį ėjo jau matytas vaikinys mėlyna kuprine ir baltomis ausinėmis, sustojo ir, kelias sekundes pamąstęs, patraukė man iš paskos.

Įėjome į akmenimis grįstą vidinį kiemą su fontanėliu ir pigiai atrodančiais tapetais su kalnų vaizdais ir vazonuose augančiomis gėlėmis. Mus pasitiko besišypsanti mergina, pasiūlė vandens, bet man rūpėjo ne vanduo, o tik ar nakvynę duos. Sakė, kad laisvų vietų yra, o kaina – tik penki eurai. Maltos ordino albergas – nes aš to verta. Atsikvėpia su palengvėjimu – dabar aš saugi. Su mergina kalbėjau ispaniškai, bet buvo girdėti, kad ši kalba jai ne gimtoji. Paskui atėjo kita mergina, kuri rodydama mums kambarį, kalbėjo angliškai. Tame alberge yra virtuvė, kur gaminti maistą galime patys. Kambaryje buvo gal keturios ar penkios dviaukštės lovos, ant kurių jau ilsėjosi piligrimai. Sutikau ir Džimą. Jis sakė, kad jau prieš kelias valandas čia atėjo, atrodė, kad nuobodžiauja. Buvo keista, kad moterys ir vyrai nakvoja tame pačiame kambaryje. Su mėlynosios kuprinės ir baltųjų ausinių savininku užsiėmėme viena priešais kitą esančias pirmo aukšto lovas. Ėmėme kalbėtis. Jis – Maiklas iš Kanados. Pasakiau, kad prisimenu jį, paklausė, ar dėl jo mėlynos kuprinės, pasakiau, kad taip, nors paskui prisiminiau labiau nustebusi dėl to, kad eidamas ŠVENTUOJU Jokūbo keliu, jis DRĮSTA klausytis muzikos. Jis man pasirodė keistokas, pokalbis nesirišo ir nė vienas iš mūsų per daug nesiveržėme bendrauti. Išsikroviau visus daiktus iš kuprinės, higienos reikmenis. Bandžiau suprasti, kokių daiktų man dabar reikės. Daiktų į tą kuprinę tilpo nemažai, jais užpildžiau beveik visą lovos apačią.

Albergo vidinis kiemelis

Nusiprausiau, išsiskalbiau rūbus, patikrinau pėdas, patepiau jas „stebuklingu“ gaivinauju kremu – tą procedūrą kartojau kiekvieną dieną. Jau pritrynčiau pirmąją pūslelę, nors ir ėjau su vilnonėmis kojineis – gera pradžia, šyptelėjau. Norėjau miego, gulėjau ant lovos ir bandžiau užmigti. Netikėtai į kambarį įėjo grupė pagyvenusių italų, vienas užsiėmė lovą virš manosios, kai ant jos lipo, man atrodė, kad griūna pasaulis. Pagalvojau, kad laukia bemiegė naktis. Tada jie išsitraukė juokingus gelsvos spalvos trumpus chalatus ir išėjo praustis.

Nusprendusi, kad neužmigsiu, išėjau „medžioti“ maisto. Persirengiau „vakariniais“ rūbais - raudonais marškinėliais, tamsiai mėlynomis laisvomis kelnėmis, apsiaviau sportinius batelius, su kuriais ėjau iš Onušio į Vilnių, ant galvos užsimaukšlinau kaliausės kepeliusą, per petį persimečiau rankinę su lape ir vertingais daiktais, ant kaklo pasikabinau fotoaparata - ir išėjau apžiūrėti miestelio. Praėjau pro kelis restoranus, parduotuvės buvo užrakintos, tikriausiai todėl, kad vis dar buvo siestos metas. Mane užkalbino piligrimė, klausė, kur albergas. Ji buvo sušilusi, pikta ir vos laikėsi ant kojų. Sakė šiandien sukurusi gal 40 kilometrų. Palydėjau ją iki savo albergo. Lauke buvo šilta, albergo sodelyje ilsėjosi ir bendravo piligrimai. Nusprendžiau vėl traukti į maisto medžioklę.

Vidiniame kiemelyje išgirdau keista kalba kalbantį vyrą – pagalvojau, gal jis kalba švediškai. Pamačiau Maiklą, jis ruošėsi išeiti. Paklausiau, kur eina. Sakė, kad valgyti. Na, ir aš to paties. Paklausiau, ar nori eiti kartu, nes būti viena visą vakarą nenorėjau, buvo smalsu išgirsti jo istoriją. Maiklas sutiko eiti kartu valgyti; apie kažką kalbėjomės ir prie mūsų priskreto tas keista kalba kalbantis vyras – neatrodė labai išvaizdus: su šašu ant nosies ir karpa po apatine lūpa, ant veido matėsi baltos saulės akinių žymės, antakiai buvo nudegę saulėje, apsirengęs senamadiškais rudais languotais marškiniais – atrodė visai kaip Haris iš „Buko ir bukesnio“. Jis krapštė pūsles ant pėdų ir kažką mums aiškino. Atrodė, kad viską žino, nes naudoja telefonu. Maiklas jį pakvietė prisijungti prie mūsų „maisto medžioklės“. Mano nusivylimui, jis sutiko. Prisistatė esąs Tomas iš Budapešto ir prastai kalbėjo angliškai. Sužinojęs, kad aš iš Lietuvos, vaptelėjo, kad yra buvęs Čekijoje – nelabai suvedžiau galų.

Priėjome restoraną, pavadinimu „Los Angeles“. Žvilgtelėjome į lauke esantį meniu. Maiklas sakė, kad nieko rimto nevalgys, aš nenorėjau išleisti daug pinigų, o Tomas pasakė, kad ims pilną pilgrimo meniu ir, kad „aš esu skani“, į ką aš automatiškai atkirtau - „nesu“. Supykau, pagalvojau „kokius vėjus jis čia šneka?“ Akimirka stojo nejauki tylą ir galiausiai Maiklas paaiškino, ką jis ką tik pasakė, ir jis pasitaisė, kad maistas skanus, o ne aš.

Prisėdome prie staliuko. Restoranas buvo pilnas, atrodė, kad ten esame vieninteliai užsieniečiai. Teko gerokai palaukti, kol prie mūsų priėjo padavėjas. Maiklas užsisakė kažkokią sriubą, Tomas – pilgrimo meniu ir sakė, kad su mumis pasidalins vynu, o aš – makaronus. Ėmėme kalbėtis. Vaikiniai paklausė, kelinta mano diena kelyje. Nedrąsiai prisipažinau, kad pirmoji. Jie atrodė nustebę, pasišaipė iš manęs, kad sukčiauju. Šiek tiek susigėdau, bet kiekvienam savo kelias. Abu prisipažino, kad tai pirmas kartas per Tomo 20, o Maiklo 50 dienų (mat jis pradėjo eiti balandžio mėnesį Le Puy –en -Velay mieste Prancūzijoje), kai jie taip išeina su kitais piligrimais valgyti. O man atrodė, kad taip nutinka nuolat. Juk ką veikti atėjus į miestą ar kaimą 14–15 val.? Kiti gal rašo dienoraščius, meldžiasi, mąsto ar laiką leidžia su draugais ar šeimos nariais, su kuriais ir eina šiuo keliu. Vaikiniai prisipažino, kad eina ne iš religinių paskatų: Maiklas – dėl to, kad jį išmetė iš universiteto, jam reikėjo išsūtkio, kad įrodytų, jos nėra nevykėlis, o Tomas – todėl, kad išsiskyrė su mergina, su kuria kartu pragyveno penkerius metus. Išsiaiškinome, kad su antrosiomis pusėmis išsiskyrė beveik panašiu metu, tik aš į Šv. Jokūbo kelią išvažiavau po mėnesio, o jis kitą savaitę po išsiskyrimo jau buvo Paryžiuje ir iš ten autobusais nuvažiavo į Saint –Jean –Pied –de -Port. Išsiaiškinome, kiek kam metų – Tomas manė, kad man daugiausia dvidešimt treji, o aš maniau, kad jam gerokai per trisdešimt. Pasirodo, jis buvo tik metais už mane vyresnis ir sakė, kad, susilaukusi dviejų vaikų, iš karto pasensiu. O Maiklas penkeriais metais už mane jaunesnis. Maiklas

pademonstravo, kokie neįveikiami yra Kanados doleriai – tiesiogine to žodžio prasme atsparūs vandeniui, plėšymui, o gal net ugniai. Maiklas sakė, kad Dievas jo nekenčia, o man galvoje kirbėjo Mergelės Marijos žodžiai Medžiugorjėje: „jeigu žinotumėte, kaip labai jus myliu, verktumėte iš džiaugsmo“. Tomas prisipažino, kad nekenčia žmonių. Esu tai girdėjusi anksčiau, iš Rumunijoje gyvenančios vengrės. Tomui vieninteliam ir patiko „Los Andželo“ maistas, kuris nebuvo iš pigiųjų.

„Los Andžele“

Išėję iš restorano užsukome į prekybcentrį produktų, nes su Maiklu nusprendėme pasigaminti maisto albergo virtuvėlėje, Tomas nupirko dar vyno. Grįžę į albergą pamatėme, kad virtuvėje pilna piligrimų: italai baigia ruošti makaronus, o prie stalo maisto laukia visa „famiglia“, brazilai verda kiaušinius. Nedrąsiai įlindome ir mudu su Maiklu ir ėmėme ruošti savo makaronus, o Tomas mūsų laukė vidiniame albergo kiemelyje su buteliu raudonojo vyno. Maiklas prisėdo prie Tomo ir vakarienę baigiau gaminti aš. Valgėme, gėrėme vyną, kuris man nudažė man lūpas, ir kalbėjome apie tai, kad eiti vienam yra lengviausia, prisipažinau, kad viską darau viena, o tikrasis iššūkis man būtų eiti su kitu žmogumi. Tomas pasigyrė, kad šitą albergą įkūrė vengrai, kad jame savanoriaujančios merginos taip pat vengrės, todėl jis gavo VIP kambarį, kuriame jis buvo apnakvindintas tik su dar vienu žmogumi. Albergo savanorės sakė, kad netrukus už sienos esančioje bažnyčioje vyks šv. mišios, o po jų – mokymas. Maiklas kategoriškai atsisakė ten eiti, Tomui mokymas pasirodė įdomus, o aš norėjau dalyvauti ir ten, ir ten.

Albergo kieme

Pavalgiusi ir ištuštinusi stiklinę su vynu, išlėkiau į šv. mišias piligrimams, nes jau vėlavau. Paskui nuėjau į mūsų alberge vykusių mokymą, kuriame dalyvavo šv. mišias vedęs kunigas ispanas, to albergo savanorės ir kiti čia šiąnakt apsistoję piligrimai. Visi susėdome ratu kambaryje, kurio durys buvo paliktos praviros, prie jų sėdėjo Tomas su telefonu rankose, bet užėti nedrįso, dėl ko man buvo šiek tiek liūdna, o galiausiai iš viso kažkur dingo. Kiekvienas iš eilės pasakojome, kodėl nusprendėme eiti Šv. Jokūbo keliu, o kunigas įdėmiai klausėsi. Pasirodo, Džimas ėjo tam, kad surinktų pinigų įvairiomis sunkiomis ligomis Airijoje sergantiems žmonėms, net turėjo tai reprezentuojančius marškinėlius. Viena moteris sakė, kad mirė jos vyras, tad neliko nieko kito, kaip tik eiti Šv. Jokūbo keliu. Buvo nemažai vyresnio amžiaus žmonių ir apskritai – ten buvo žmonių iš viso pasaulio. Bendravimas vyko sunkiai, nes mokymui vadovaujantis ispanas kunigas nekalbėjo angliškai, todėl, kad visi suprastų, savanorės vertė iš ispanų į vengrų, o paskui buvo verčiama iš vengrų į anglų. Viskas užsitęsė, o aš galvojau tik apie lovą. Išėjusi iš mokymo, palinkėjau labos nakties albergo vidiniame kiemelyje sėdėjusiems Tomui su Maiklu. Grįžusi į kambarį, atrašiau draugei, kad man viskas gerai, bendrauju su žmonėmis ir esu lengvai apsvaigusi nuo vyno. Vynas ir nuovargis padėjo užmigti, miegojau ramiai ir kietai, o italai elgėsi diskretiškai. Buvo keistai jauku žinoti, kad šalia miega Maiklas.

Mokymas su piligrimais alberge

2 diena. Hospital de Órbigo → El Ganso, 28,4 km

Dar prieš šešias išėjo Džimas, italai. Prieš septynias, kai jau buvo pradėję švisti, susirinkusi visus savo daiktus, išėjau ir aš. Kambaryje vis dar liko Maiklas, neapsikeičiau su juo kontaktais. Šiandien galvojau apie draugę Skaidrą, kuriai reikia kantrybės laukiant, kad ateitų jos gyvenimo vyras.

Dangus buvo apniukęs, prieš mane ėjo grupė pagyvenusių italų, vienas tėvas ėjo su už mane keliais metais jaunesniu sūnumi, kuris ėjo jiems iš paskos. Pavydėjau jiems, nes noriu eiti Šv. Jokūbo keliu su mama. Šiandien meldžiau kantrybės buto draugei Skaidrai laukiant savo gyvenimo vyro.

Rytinis dangus ir oranžinis kelias

Kelias ėjo šalia greitkelio. Žygiavau jau kelias valandas, bet niekur nebuvo jokios kavinukės, kur galėčiau papusryčiauti, o maisto su savimi neturėjau. Gailėjausi, kad iš vakaro prekybcentryje nenusipirkau maisto pusryčiams. Ėjau šalia italų. Kitoje greitkelio pusėje pamačiau degalinę. Nuėjau ten, italai patraukė iš paskos. Man sunku įsivaizduoti rytą be puodelio arbatos. Degalinėje buvo apsimiegojęs darbuotojas, kuris man pasakė, kad arbatos neparduoda, bet aparate galima prisipilti kavos. Kainos man pasirodė neadekvačios, bet valgyti vis tiek norėjosi, todėl sumokėjau kaip už kavą ir iš aparato prisipyliau karšto vandens – jis buvo rudos spalvos ir atsidavė kava. Dar paėmiau sudžiūvusį batoną ir šokoladą. Italai taip pat neatrodė patenkinti kava iš aparato, bet vis tiek ją pirkė.

Pakelės aguonos

„Tu svarbus“

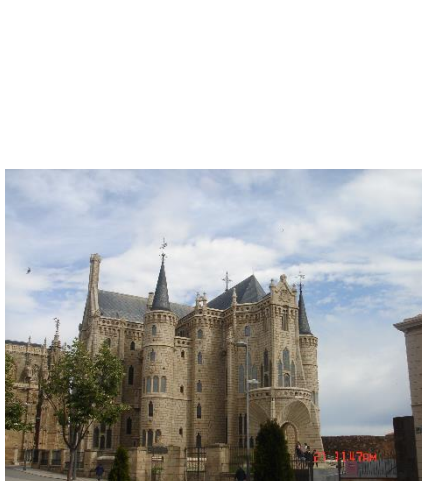

Kryžius ir italai

„Bėk Čarlsai, bėk!!!“

Pasiekusi San Justo de la Vega miestelį, kepykloje iš nusipirkau dar vieną batoną, šįkart šviežiai keptą ir pigesnę nei degalinėje. Kepyklos savininkė (ar darbuotoja) man palinkėjo „buen camino“, ir tai buvo nuoširdžiausi mano šiandien išgirsti žodžiai, kurie puikiai derėjo su jos šypsena. Norėjau užėti į miestelio bažnyčią, bet ji buvo užrakinta. Buvo sekmadienis ir norėjau nueiti į šv. mišias savo savaitinės „dozės“. Iš miestelio bažnyčios kiemo kaip ant padėklo matėsi kalnai, kai kurie – su sniegu.

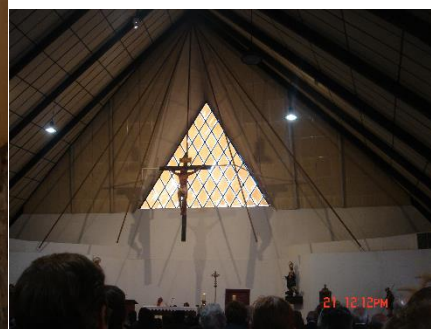
Astorgoje nustebino gražuolė pilis lyg iš pasakos ir katedra. Į šv. mišias nuėjau naujoje bažnyčioje, kurią pamačiau pakeliui. Įkišusi nosį, supratau, kad ten tuoj prasidės jaunimo mišios, į kurias negalėjau nenuieiti. Bažnyčia buvo trikampio formos, o prie altoriaus esantis kryžius metė šešėlį taip, kad atrodė, kad Nukryžiuotasis yra visur, beveik kaip per televizorių rodomas futbolo rungtynes, kai matosi trys žaidėjo šešėliai. Jaučiausi smagiai tarp vietinių. Mišios buvo gražios, su choru ir per didelį ekraną rodomais žodžiais. Nors ir smirdinti, džiaugiausi ten būdama.

Astorgos pilis

Astorgos katedra

Susitrejlinęs Kristus

Planavau tą dieną nueiti 25,4 km iki Santa Catalina de Somoza, bet ten nebuvo laisvų vietų alberguose, todėl teko eiti toliau ir tikėtis, kad mane priims nakvynės kitame alberge. Po vakarykščio pasivaikščiojimo skaudėjo pėdas, nuo kuprinės – pečius, buvo karšta ir nusibodo eiti. Pagaliau pamačiau kaimo pavadinimą – „El Ganso“. Jo pradžioje buvo didelis baltas pastatas su užrašu „Albergue“, kurio kieme sėdėjo „klipatos“ – piligrimų pora, kojas užsikėlę ant kėdžių, sau ramiai kažką gėrė, šnekučiavosi. O aš pikta, purvina, pavargusi, susmirdusi puoliau į vidų, prie baro, klausti, ar turi alberge vietų. Ten esantis vyras, galbūt vienas iš albergo-restorano savininkų, mane patikrino, kad laisvų vietų yra, o susimokėti galiu tada, kai jau įsikursiu kambaryje. Jis mus kartu su kitu piligrimu palydėjo iki antrame aukšte esančio kambario. Kambarys buvo erdvus, vėsus, su gal penkiomis vienaukštėmis lovomis ir balta patalyne, ant vienos jų gulėjo pagyvenęs vyras ir kažką skaitė; buvo balkonas. Aš vėl pradėjau savo vakarykštę procedūrą – dušas, rūbų skalbimas, pėdų gaivinimas ir maisto medžioklė. Išskalbtus drabužius išdžiausčiau balkone, tik gailėjausi, kad neturiu skalbinių segtukų, nes bijojau, kad vėjas išnešios mano skalbinius po visą kiemą. Naujų pūslių nesimatė. Užsimečiau „vakarinius“ rūbus, sumokėjau už nakvynę. Pasižiūrėjusi į savo albergo restorano meniu, nelikau sužavėta pasirinkimu ir kainomis. Už sienos veikė kitas restoranas, bet ten pagrindiniai patiekalai buvo sumuštiniai ir ledai. Norėjau šilto viralo, galvojau apie paeliją. Tame kaime tik dvi gatvės, einu link bažnyčios ir, o tu rupūžėle raupuota, iš už kampo

pamatau tikrų tikriausią, gyvų gyviausią Maiklą su vyresnio amžiaus vyru. Išsiviepiu iki ausų, duodu jam penkis, kad mes šaunuoliai, šitiek kelio per dieną sukorę. Jis eina su Seržu, garbaus amžiaus prancūzu, išgerti. Sakė, kad pakeliui į El Ganso susitiko su Tomu ir apsistojo tame pačiame alberge – koks netikėtumas! El Ganso yra du albergai. Susitarėme, kad prie jų prisijungsiu vėliau, kai grįšiu iš maisto medžioklės.

El Ganso bažnyčia, o gal tiksliau koplyčia, nedidelė, lauke stovi mažas altorėlis, o pati bažnyčia užrakinta. Patraukiau į parduotuvę maisto vakarienei ar bent jau rytojaus pusryčiams, kad neatsitiktų taip, kaip šį rytą. Praėjau pro vyrukų albergą, kuris man pasirodė jaukesnis už maniškį, toks *a la* hipiškas. Tomo ten nesimatė. Nuėjau į parduotuvę, įrengtą nuosavo namo patalpose – mažas kambaryukas pavadintas „supermercado“ (liet. *prekybcentris*). Kainos išpūstos, bet daugiau parduotuvių El Ganso nebuvo, o valgyti norėjau, todėl nusipirkau produktų sumuštiniams ir kelis užkandžius. Tada pardavėja mano perkamų produktų kainas susirašė ant balto popieriaus lapo, ten iš anksčiau buvo stulpeliu prirašytų skaičių, jas mintinai sudėjo ir pasakė man kainą – jokių kasos aparatų, jokių čekių. Iš tos parduotuvės išėjau jausdamasi šiek tiek apgauta. Ten dar buvo parduotuvėlė su brangiais rankų darbo suvenyrais, bet joje nieko nepirkau. Įkišau nosį į vaikinių albergą, bet Tomo – nė ženklo, o į kambarius brautis ir jo ieškoti nedrįsau.

Nusprendžiau paėjėti kita El Ganso gatve ir nustebau, kad jos pabaigoje buvo mano albergo restoranas, kuriame alų gurkšnojo Maiklas su Seržu. Seržas nekalba angliškai, todėl Maiklas mums vertėjavo. Maiklas kilęs iš Kvebeko ir, nors jo vardas ir pavardė yra angliški, jo gimtoji kalba – prancūzų. Šiek tiek nustebau, kad už jį taisyklingiau kalbu angliškai, nepaisant to, kad anglų kalba yra viena iš dviejų oficialių Kanados kalbų. Albergo-restorano savininkės paklausiau, ar ten yra virtuvėlė, kur galėčiau išsivirti parduotuvėje pirktus vermišelius iš pakelio, bet ji, visą laiką į mane kreipdamasi „hija“ (liet. dukra), sakė, kad pati negaliu, bet jeigu duosiu produktus jai, paruoš, ką noriu. Man patiko, kad ji atsipalaidavusi ir „mamiška“, bet nusprendžiau jos neapsunkinti, tad užsisakiau paelijos, kuri buvo skani, ir vyno, kurį gėrėme kartu su Seržu, nes Maiklas vyno nemėgsta. Nesu didelė vyno mėgėja, bet Eglė man sakė, kad vynas sumažina fizinį skausmą, vakar tai pasitvirtino. Su vyrukais čiaušėjom apie savo šalis, Šv. Jokūbo kelią. Paklausiau jų, ar Santjago de Komposteloje daug albergų. Į mano klausimą atsakė per kelis staliukus nuo mūsų sėdintis vyresnio amžiaus, bet tokio jaunatviško veido vyras. Jis teigė girdėjęs, kad Santjago de Kompostela yra didelis pramoninis miestas, kuris nelabai kuo skiriasi nuo kitų

miestų. Pasak jo, ten daug albertų, tad nakvynę tikrai rasime, nesvarbu, kada iki ten nueisime. Santjago de Kompostela man tada atrodė dar labai toli ir nebuvo visiškai tikra, kad jį pasieksiu per likusias 8,5 dienų. Toliau kalbėjome su tuo vyru nepakildami iš savo vietų. Reikėjo šiek tiek pakelti balsą, kad gerai vienas kitą girdėtume. Susipažinome. Jis – Polas iš Australijos, bet man jo akcentas pasirodė keistas. Išsiaiškinome, kad jis iš tiesų anglas, bet Anglijoje negyveno daug metų, nes jo tėvai vis keldavosi į kitą užsienio šalį. Kalbėjome apie Angliją, stereotipus, prisipažinau, kad ten gyvenau ketverius metus. Polas man pasirodė įdomus ir tikrai turintis ką papasakoti, bet kartu toks „angliškas“ – labai mandagus, bet ne visai nuoširdus, mėtė tas pačias nelabai ką reiškiančias frazes „it's nice“ (liet. tai gerai, puiku) ir pan. Seržas išėjo savo keliais ir prie staliuko likome sėdėti dviese su Maiklu, protarpiais iš kito restorano kampo į mūsų pokalbį įsiterpiančiam Polui. Tai šiek tiek nervino, nes jaučiau, kad Maiklas man pradeda patikti, ir norėjau jį geriau pažinti.

Po kiek laiko pamatėme pro šalį einantį Tomą, kuris atrodė lyg ir kiek supykęs, gal norėjo prie mūsų prisijungti anksčiau. Pamojavau, kad prisijungtų. Kadangi lauko terasoje sėdėti darėsi šaltoka, perėjome į restorano vidų. Polas su mumis nėjo. Vaikiniai užsisakė maisto, nors jo buvo ir jų albertų virtuvėlėje, tad galėjo nieko neklausę ten pasigaminti vakarienę. Tomas sakė, kad šitas albertas yra geriausias iš visų, kuriuose jam teko apsistoti per šias dvidešimt dienų kelyje, kad ten visą laiką groja meditacinė muzika ir tokia relaksacinė aplinka. Apgailestavau, kad nenuėjau iki El Ganso pabaigos, būtų šaunu vėl gyventi kartu su vaikinais, vėl ką nors kartu pasigaminti vakarienei. Užsisakėme raudonojo vyno, kurį albertų-restorano savininkas mums patarė sumaišyti su citrinų skonio gazuotu vandeniu, ir ta kombinacija mums patiko, juolab ir vyno užteko ilgiau. Smagiai pakalbėjome su keliais tame restorane buvusiais vietiniais – aš ispaniškai, Tomas ir kiti – kaip sugebėjo. Vaikiniai, net nemokėdami ispaniškai, visada gaudavo tai, ko norėjo. Tomas pasakojo, kad ėjo kitu keliu ir atrado piligrimų rojų – gėrimai, vaisiai, relaksacinė aplinka ir viskas nemokamai. Labai didžiavosi nuotrauka, kurioje įamžino kažkokiam lauke besišlapinančią merginą, kuri tikriausiai manė, kad jos niekas nemato.

Sugrįžo Seržas. Sėdėjome, gėrėme vyną, valgėme, juokavome, kalbėjome apie tai, kad rytoj Tomas, Maiklas ir aš planuojame nakvoti El Acebo de San Miguel miestelyje. Maiklas sakė, kad, grįžęs į albertą, pirs bilietus į Kanadą. Prie gretimo stalo sėdėjo būrelis vokiečių ir gėrė vyną. Vieno jų, kuris buvo apsistojęs tame pačiame kambaryje kaip aš, veidas buvo raudonas, jis garsiai kalbėjo su prie jų prisėdusia amerikiete, kuri paliko savo vaiką su vyru Amerikoje ir išėjo Šv. Jokūbo keliu. Pasiūliau vaikiniams nusifotografuoti ir išdrįsau paprašyti Maiklo ir Tomo kontaktų, nes jaučiau, kad galiu šių vyrų daugiau nebesutikti.

Vakarotojai: Maiklas, aš, Seržas ir Tomas

Gulėjau savo lovoje ir netikėtai sulaukiau žinutės iš Tomo – jis man atsiuntė jų albergo virtuvėlės nuotrauką su maistu. Taip, jiems su nakvyne labiau pasisekė nei man. Netrukus į kambarį įsliūkino linksmasis raudonskrustis vokietis ir tyliai atsigulė į savo lovą.

Vaikinų virtuvėlė alberge

3 diena. El Ganso → El Acebo de San Miguel, 23,8 km

Kitą rytą mano vilnonės kojinės, kurias buvau padžiovusi mūsų kambario balkone, vis dar buvo drėgnos. Susiruošiau ir išėjau. Eidama pro vaikinių albergą, sulėtinau žingsnį, norėjosi užėti vidun, paklausti, gal jie nori eiti kartu, nes dar nebuvo septynių ir tikėtina, kad Tomas su Maiklu vis dar buvo alberge. Neišdrįsau. Šiandien meldžiausi už Emiliją ir jos santykius su draugu, kurie pastaruoju metu buvo sudėtingi. Jaučiausi kalta kiekvieną kartą, kai tos dienos draugė man iškrisdavo iš galvos, o tai nutikdavo nuolat. Kelias daugiausia ėjo miškeliu, kur buvo metalinė tvora, ant jos kelis kilometrus piligrimai buvo iš šakų padarę kryžius, prikabinę savo daiktų. Rankinėje su lape prie visų dokumentų, pinigų ir telefonų turėjau metalinę stilizuotą širdelę su žydromis inkrustacijomis, kurią su grandinėle man prieš kokius dvylika metų buvo padovanojęs vienas mane įsimylėjęs vaikinys. Jis dabar vedęs ir neseniai susilaukė kūdikio, todėl turėti tą jo dovanotą širdį man neatrodė prasminga ir jau ilgokai ją tampiausi su savimi, ieškodama tinkamos vietos ją palikti. Išmesti su šiukšlėmis būtų buvę nedora. Sumojau, kad čia tinkamiausia vieta tai padaryti. Užkabinau ją ant tos tvoros, pažiūrėjau paskutinį kartą ir patraukiau tolyn. Jaučiausi lengva ir laisva.

Pakelės kryžiai

„Pralaimėtas tik tas mūšis, iš kurio pasitrauki pats“

Ilsekis, Uberlinda

Ispaniškos kerpės

Pakelės kavinėje sustojau papusryčiauti. Po kelių minučių į tą kavinę užėjo Polas, šnektelėjome, o aš vis dairiausi pro langą, gal pamatysiu praeinančius Maiklą su Tomu, bet nemačiau. Galvojau, gal praleidau, gal jie išėjo anksčiau už mane. Man vėl susidarė įspūdis, kad Polas kažkoks netikras. Jis užsisakė tortiliją ir, kol jos laukė, išėjo parūkyti į baro terasą. Aš dar nuėjau į tualetą, atsisveikinau su Polu ir, išėjusi iš baro, staiga susitikau ateinantį Tomą. Persimetėme keliais žodžiais. Norėjau pabūti su juo, bet jau buvau susiruošusi ir nenorėjau, kad Polas arba Tomas pagalvotų, kad Tomas man patinka. Išėjau, tikėdamasi, kad dar susitiksime.

Prasidėjo kalnai – grožis. Galvojau apie Maiklą. Buvo maždaug vidurdienis, kai sustojau pailsėti ant suoliuko vieno kaimo kavinėje, nes darėsi karšta. Ten sėdėjo pagyvenusi hipiškos išvaizdos moteris, kalbėjo amerikietišku akcentu apie visuotinę taiką ir meilę. Jos kompanionas jai pritarė. Delsiau išeiti, tikėjausi, kad gal Maiklas taip pat ten užsuks. Paskutinį kartą, prieš išeidama, užsukau į tualetą (tai darydavau nuolat) ir iš ten išėjusi pamačiau... jį! Maiklas baro patalpose esančioje parduotuvėje su kažkuo kalbasi. Manęs jis nematė, o aš nediršau prieiti, todėl ir toliau šv. Jokūbo keliu ėjau viena. Prasilenkiau su hipiškos išvaizdos moterimi ir jos kompanionu.

Po kiek laiko Maiklas mane pasivijo. Buvo šiek tiek keista eiti šalia vyro, apie kurį ką tik tik svajoju, ir nelabai žinojau, ką jam pasakyti. Kartu nuėjome prie „De Ferro“ kryžiaus, esančio ant pakelės kalvelės, kur piligrimai deda savo atneštus akmenis. Buvo karšta. Ir nelabai jauku, nes neturėjome, apie ką kalbėti. Neilgai trukus, Maiklas į ausis įsidėjo savo baltuosius ausinukus ir mane aplenkė, o aš žiūrėjau į jo mėlyną kuprinę margaspalvių kalnų augalų apsuptyje, fotografavau ir galvojau, kad gal taip atrodo rojus. Geriau, kai su patinkančiu vyru. Maiklas ėjo sparčiai, o aš gerokai atsilikau, bet bėgti ar eiti greičiau nenorėjau, juolab kad neturėjau lazdų, o eiti reikėjo per slidžius akmenis, todėl saugojausi, kad trečią dieną Šv. Jokūbo kelyje nesusilaužyčiau kojos. Pėdos į akmenis atsitrenkdavo, bet tai nebuvo labai skausminga. Pakelėje radau medinę lazda ir ėjau su ja kaip piligrimė viduramžiais. Maiklo mėlynosios kuprinės jau nebemačiau. Ėjau ir kaip mantrą garsiai kartoju „noriu vyro“. Prasilenkiau su dviem besišnekučiuojančiomis ispanakalbėmis, palinkėjau joms „buen camino“, stojo akimirka nejaukios tylos ir supratau, kad jos meldžiasi rožinį. Daugiau tai darančių piligrimų nesutikau per visą kelionę. Pagalvoju, kad būtų smagu rasti kelionės draugą ar draugę, su kuriuo ar kuria ir aš galėčiau garsiai melstis.

Kalnų rupšnotoja

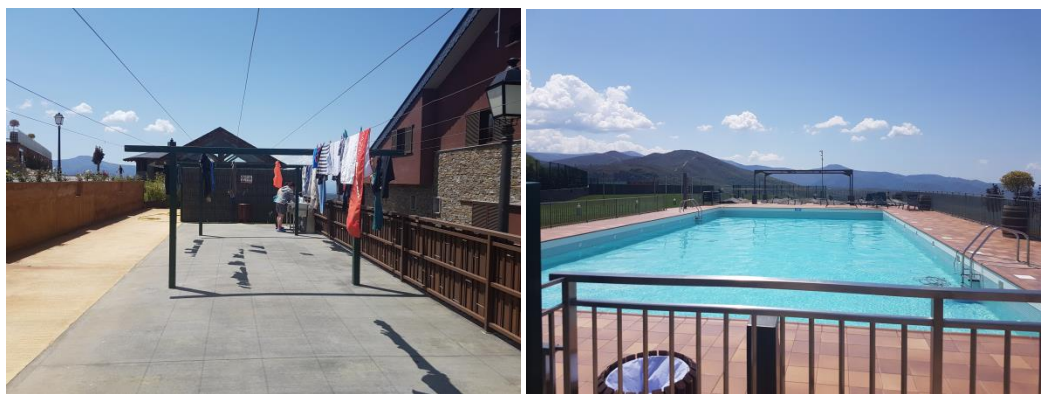

Rojaus sodai

Priėjusi El Acebo miestelį, vėl susitikau su Maiklu. Buvo šiek tiek nejauku – visą dieną apie jį svajojau, o dabar nežinojau, ką jam pasakyti. Maiklas sakė, kad šiandien jam labai skaudėjo kojas, nes kelias nelengvas ir buvo karšta. O man atrodė, kad jis tais kalnais žvimbia kaip bitė. Labai norėjau vėl su juo apsistoti tame pačiame alberge. El Acebo yra keli albergai,ėjau klausti, ar turi vietų, bet jų nebuvo. Nerimavau, ar tik nereikės nakvynės eiti dar toliau, nes buvo labai karšta, o eiti sunku. Priėjome parapijos albergą, prie kurio pavėsyje sėdėjo keli pilgrimai – mat buvo kelių valandų pietų pertrauka. Garantijos, kad ten bus laisvų lovų, nebuvo, todėl su Maiklu nusprendėme nelaukti ir nueiti į miestelio gale esantį viešbutį su užrašu „Albergue“, baseinu ir restoranu su didele terasa. Patraukėme link to prabangaus viešbučio, nors buvo nejauku – jaučiausi tikra nusmurgėlė: perkaitusi, suprakaitavusi, smirdinti, purvina. Tą jauseną sustiprino ir rankoje turima medinė lazda, palikau ją prie kitų pilgrimų, kurių, beje, čia buvo nemažai, lazdų. Vienos pilgrimų grupės kuprinės buvo atvežtos autobusu ir sustatytos palei sieną prie registratūros, kurioje dirbo mergina, puikiai kalbanti angliškai, nors ir su indišku akcentu. Mergina mums pasakė, kad lova čia kainuoja dešimt eurų. Susižvalgėme su Maiklu ir nutarėme neapsisunkinti – užsisakėme lovas šiame „alberge“. Greičiau apsispręsti mums padėjo pritbėgęs Tomas – jis jau gerokai anksčiau atėjo į šį viešbutį, laukė mūsų, lyg būtų žinojęs, kad eisime būtent čia, ir pamatė mus ateinančius pro balkoną. Nesitikėjau, kad ir vėl visi trys susitiksime, buvo smagu. Nusprendėme likti tame „alberge“, o registruojantis darbuotoja manęs paklausė, ar noriu likti viename kambaryje su Maiklu ir Tomu, nes ten kolkas gyvena vien vyrai, ar eisiu į kambarį, kuriame tik merginos. Pagalvojau, kad tingiu megzti naujas pažintis ir noriu būti arčiau Maiklo. Tiesą sakant, kol kas Šv. Jokūbo kelyje bendravau tik su vyrais.

Indiškos išvaizdos mergina palydėjo mus iki kambario, kuriame buvo keturios dviauکشės lovos, ant apatinių miegojo šiltomis antklodėmis užsikloję vyresnio amžiaus vyrai, o kambaryje jautėsi stiprus neplautų vyriškų kojinių ir prakaitu pradvisusių batų aromatas. Visi trys užsiėmė viršutines lovas, maniškė buvo prie pat durų. Prie lovų buvo elektros lizdai, tad sujungiau krautis kiek galima daugiau elektrotechnikos prietaisų. Iš kambario galėjome išeiti į bendrą balkoną, iš kurio matėsi kalnai ir „sultinga“ žolė apaugusi kalvelė, kuri tiesiog kviete ja nusiridenti. Pasakiau vaikinams, kad šįvakar nuo jos ridensimės, bet ta mintis patiko tik Tomui. Palikusi juos grožėtis kalnų vaizdais, pati išėjau atlikti jau įprastą tapusios procedūros – dušas, pėdų apžiūra, skalbimas. Į baseiną nėjau, nes jis buvo papildomai apmokestintas, be to, nebuvo

pasiėmusi maudymosi kostiumėlio. Išsiskalbiau kiek galima daugiau rūbų, ten buvo atskira erdvė drabužiams džiovinti. Diena buvo saulėta, šiek tiek vėjuota ir dar radau paliktų skalbinių segtukų, todėl viską padžioviau, tikėdamasi, kad išdžius, iki nusileis saulė. Grįžusi radau vaikus tebesėdinčius mūsų kambario balkone. Tomas nusiprausė mūsų laukdamas, o Maiklas atrodė sutrikęs. Išsitraukiau likusį maistą, paužkandžiavome, plepėjome, žavėjomės kanadiečių šeima, einančia su dviem mažamečiais vaikais ir, manau, visi trys svajojome daryti tą patį, kai patys sukursime šeimas. Tomas išėjo skalbtis, o mes su Maiklu sėdėjome balkone ir kalbėjome apie tai, kad greičiausiai eiti mus abu greičiausiai išginė jausmas, kad esame nevykėliai. Atsivėrėme vienas kitam. Sakė, kad jam nesisekė ir santykiuose, ir su mokslais. Kad jau pavargo eiti, skauda kojas ir reikia pirkti bilietą atgal į Kanadą. Grįžo Tomas ir patarė jam sulėtinti tempą, nes aš Santjago de Komposteloje turėjau būti gegužės 30 d., Tomas – iki birželio 2 d., o Maiklas – tik birželio 5 d. Tačiau jis buvo tvirtai apsisprendęs šiandien vakare nusipirkti bilietą į Kanadą. Visi supratome, kad tai tikriausiai paskutinis mūsų trijulės vakaras kartu. Pasakiau jiems, kad noriu greičiau eiti gerti vyno. Su Tomu balkone laukėme, kol Maiklas nusipraus ir persirengs. Nufotografavau iš balkono matomą vaizdą ir nuotrauką išsiunčiau mamai su priedais „Mama, kalnai!“, nes jaunystėje ji išmaišė nemažai kalnų Sovietų Sąjungoje ir kalnus myli gal šiek tiek labiau negu aš.

Mūsų „albergo“ drabužių skalbykla ir baseinas

Maiklui susiruošus, nuėjome į El Acebo pradžioje esantį restoraną. Su Tomu nupirkome vyno, citrinų skonio gazuoto vandens ir dar nemokamai gavome Tomo taip nemėgstamų alyvuogių. Maiklas atrodė kaip nesavas, kažkur vaikščiojo. Tai nervino Tomą. Galiausiai atsisėdome saulėtoje terasoje po skėčiu, gėrėme su gazuotu vandeniu sumaišytą vyną, juokavome ir juokėmės. Maiklas prisipažino norįs sutikti vokiečių, su kuria susipažino Šv. Jokūbo kelio pradžioje, ir aš palaidojau dėl jo viltis. Kartu ir atsipalaidavau, nes neberekėjo stengtis. Pro šalį ėjo Tomo pažįstamas ispanas, su kuriuo jis kažkada buvo apsistojęs viename alberge. Tomas pasakojo, kad jis eidamas renka gėles ir deda jas ant krūtinę juosiančio kuprinės diržo. Pakvietėme jį prisijungti prie mūsų. Ispanas vardu Nacho atvyko iš Valensijos. Man buvo keista su ispanu kalbėti angliškai po to, kai jau šiek tiek prakutau bendrauti ispaniškai. Mane nustebino Nacho anglų kalbos žinios, bet nieko keisto, nes jis kelerius metus gyveno Airijoje ir dirbo skrydžių palydovu „Ryanair“. Dabar viską metė ir išėjo Šv. Jokūbo keliu, dar nežino, ką darys paskui. Nacho stebėtinai greitai ir daug kalba, jo pilnas oras, tai tuo pačiu metu ir žavi, ir gąsdina. Nacho pasakė laukiantis draugo, kuris nuo jo atsiliko, ir visą tą laiką stebėjo per kelis metrus nuo mūsų esantį Šv. Jokūbo kelią, gal jo draugas tuoj pasirodys. Visi Prancūzų kelią einantys piligrimai turėjo praeiti pro mus. Nacho nupirko dar butelį vyno, kurį gėrėme trise, atskiesdami gazuotu citriniu limonadu, bet tas derinys

vakarykščiame neprilygo nė iš tolo. Maiklas sriaubė alų ir darė Nacho demonstraciją su kanadietišku doleriu. Nacho pasakojo apie Ispaniją, kad jam kainos Šv. Jokūbo kelyje atrodo išpūstos, kad nesitikėjo, kad viskas bus taip turistiška. Iš jo sužinojome, kad perėję kalną, pasieksime kitą Ispanijos provinciją – Galisiją, kur nuolat lyja, garsėjančią jūrų gėrybėmis ir baltuoju vynu „Alvarinho“. Sakė, kad, kai bus sunku lipti į kalną, turime galvoti apie „Alvarinho“, nes jis tikrai atpirks visas mūsų kančias. Galvojau, kada gi bus mano sunkioji diena. Gal šiandien, nes buvo labai karšta ir sunku eiti kalnų keliais? Mano kairė ranka buvo gerokai pakepusi ir oda jau ėmė luptis. Pro šalį siauru keliu pravažiuodavo turistiniai autobusai, kuriuose sėdėjo vyresnio amžiaus žmonės. Šaipėmės ir juokėmės iš tokių „piligrimų“.

Tomas, aš, Maiklas ir Nacho

Po kiek laiko nusprendėme eiti pavalgyti. Likome trise, nes Nacho išėjo savo keliais. Jaučiausi gerai apsvaigusi nuo viso išgerto vyno. Užėjome į netoli mūsų aplankyto baro esantį restoraną, kuriame valgė vyresnio amžiaus užsieniečiai. Užsisakėme keptuvę paelijos ir dar vieną butelį vyno. Man buvo sunku koordinuoti judesius ir sugebėjau ant stalo išlieti vyną, einant į tualetą, keistai sukosi grindys. Tomui nepatiko paelijoje esančios jūrų gėrybės ir kriauklės, jis jų net neparagavo, valgė tik ryžius, o mes su Maiklu iš jo šaipėmės ir valgėme visus tuos keistus padarus. Nutarėme, kad su Tomu kitą dieną eisime iki Kakabeloso, o Maiklas jau ims lėtinti tempą. Maiklas buvo džiugios nuotaikos ir ėmė kartoti Kanados prancūzų keiksmazodžius bažnytine tematika, pvz., „tabernacle“, „osti“.

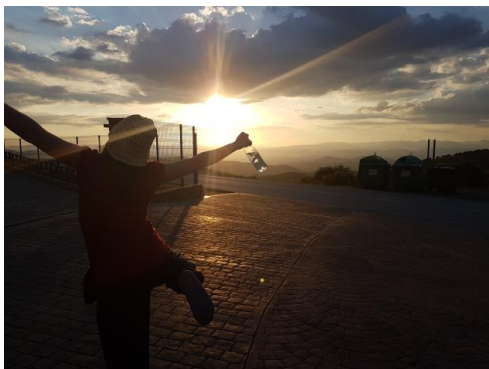

Paelija

Restorane

Saulė pamažu leidosi. Vaizdas buvo nuostabus, vakaras puikus, dienos kaitra vėso, gal tik buvau išgėrusi per daug vyno. Grįždama namo, mėčiau į orą savo kepelius. Su vaikiniais atsisėdome ant kalniuko toje minkštoje ir ridentis kviečiančioje žolėje. Maiklas pareiškė, kad jam ridentis nuo kalno nepatinka. Tomas sakė, kad ridentis, bet aš turiu pradėti. Atsiguliau, atpalaidavau kūną ir pradėjau iš lėto risti – žolė buvo labai minkšta, bet man taip sukosi galva, kad ta kalva, atrodė, niekada nesibaigs. Tomas mane filmavo ir prie manęs prisijungė tik paragintas. Ridenasi iki galo ir gal buvau kiek per daug įsibėgėjusi, todėl net nepastebėjau, kad pačioje žolės apačioje yra statokas skardis su metaline tvora. Nusiridenau nuo to skardžio ir į jo kraštą apsibraižiau rankas, bet vis tiek buvo gera, linksma ir smagu.

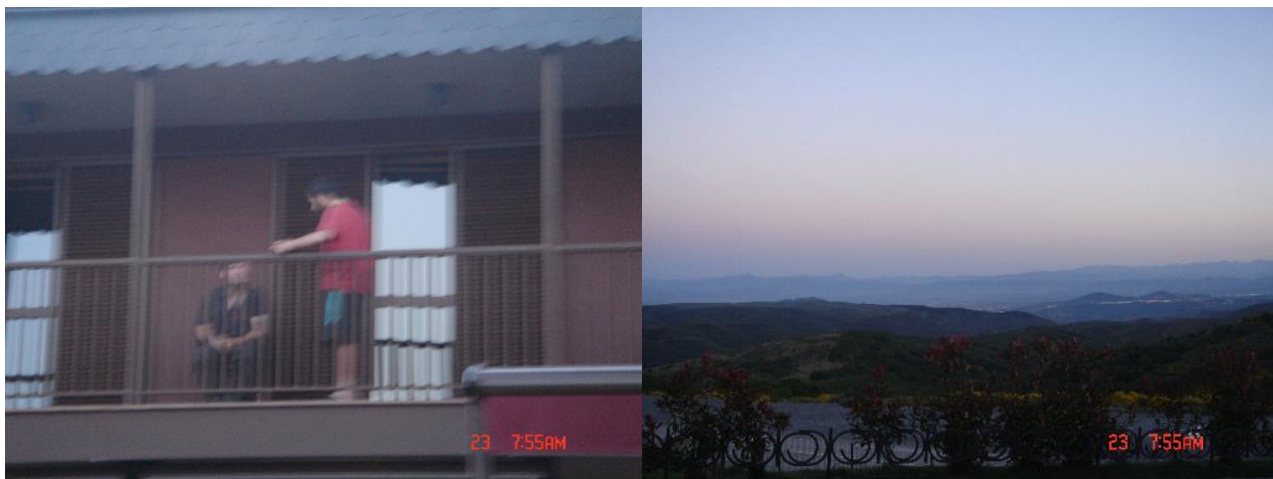
Vakaras kalnų apsuptyje

Pasakiau vaikinams, kad jau einu miegoti, o jie manęs prašė pasilikti ir palaukti saulėlydžio, bet nesutikau – man saulėlydžiai nekelia daug emocijų. Nusirinkau skalbinius – džiaugiausi, kad juos išdžiovino karšta kalnų saulė, pagalvojau, gal grįžti žiūrėti to nelemto saulėlydžio, bet galbūt tokie dalykai skirti poroms, o ne man ir dviem vaikinams iš bala žino kur. Grįžau į kambarį, kuriame tvyrojo toks pat kvapas kaip ir pirmą kartą mums į jį įėjus. Atrodė, kad mano kambariokai iš pirmo aukšto lovų net nebuvo prabudę. Ryškiai oranžinė saulėlydžio šviesa nudažė kambarį ir viliojo dar kartą išeiti į balkoną. Neatsispyriau, dar kartą pažiūrėjau į kalnus – jie buvo nuostabūs, pamačiau kieme vaikus: Maiklas suposi ant vaikiškų sūpynių ir atrodė kaip liūdnas barzdotas vaikas, o Tomas tebesėdėjo ant kalniuko. Nustebau, kad, man išėjus, jie nebesėdėjo kartu.

Atsiguliau, užsimerkiau, gulėjau, bandžiau užmigti. Atsidarė durys, atmerkiu akis, pamačiau Tomą, jis sustojo, akimirka į mane pažiūrėjo, nusišypsojo ir pasakė „Hey, beauty“ (liet. „Labas, groži“). Norėjau ginčytis, jį taisyti, bet tik nusišypsojau, nusistebėjau ir vėl bandžiau užmigti tame vis dar oranžiniame kambaryje.

4 diena. El Acebo de San Miguel → Kakabelosas, 32,4 km

Nuostabu nubusti ir matyti, kaip į mus žiūri kalnai. Jaučiausi pavargusi, nes naktį prastai miegojau – arba pati laksčiau į tualetą, arba prižadindavo kambario duris darinėjantys kambariokai. Ėmiau ruoštis išeiti, o vaikinai neskubėjo. Jaudinausi, nes žinojau, kad reikia atsisveikinti su Maiklu, o nesinorėjo. Pamačiau jį balkone – atrodė kažkoks „išsibarstęs“, pamojavau jam, atsisveikinome per atidarytą langą. Ir išėjau. Atsisukau į mūsų viešbutį – Maiklas su Tomu sėdėjo balkone, nufotografavau juos – bus paskutinė vyrų nuotrauka kartu.

Vaizdas prieš išeinant iš „albergo“

Toliau ėjau kalnų keliu, rytas buvo gaivus, saulė jau kilo, bet kelio dar neapšvietė kelio. Sutikau Nacho, sakė, kad susitiko su draugu ir nakvojo tame parapijos alberge, kurį radome uždarytą pietų pertraukai, kai su Maiklu ieškojome, kur nakvoti El Acebo. Nacho – energijos užtaisas, kai jis tauškia, neįmanoma nesišypsoti.

Toliau ėjau viena. Paskui mane ilgokai sekė vyresnio amžiaus moteris, kol antrą kartą pasakiau jai mane lenkti. Supratau, kad ėjimo lazdos ar bent jau mano piligrimo lazda, kurią pamiršau „alberge“, einant kalnų keliu, būtų pravertusios. Per daug neskubėjau eiti, nes akmenys buvo slidūs. Nuėjau į Molinaseca miestelį, kavinėje išgėriau arbatos su nemokamu sausainiu ir per televizorių pamačiau, kad Mančesteryje per Arianos Grande koncertą įvykdytas teroristinis išpuolis. Buvau priblokšta – juk, atrodo, dar labai neseniai gyvenau valanda kelio nuo Mančesterio.

Molinaseca

Toliau kelias buvo asfaltuotas, gana nuobodus. Neilgai trukus, man teko apsilankyti krūmuose, nes jau kurį laiką aplinkui nesimatė tualetų (šiaip paslaugų sfera, bent jau toje Prancūzų Šv. Jokūbo kelio dalyje, kuria aš ėjau, yra labai gerai išplėtotą). Išlindusi iš krūmų, nustebau, nes priešais pamačiau pažįstamą nugarą – Tomas! Jis ėjo priešingu šaligatviu nei aš. Suabejojau, kaip elgtis. Iš vaikinių pasakojimų buvau susidariusi įspūdį, kad jiems patinka eiti vieniems, todėl nenorėjau jam trukdyti. Vilkausi iš paskos. Tomas netikėtai atsisuko ir palaukė, kol prie jo prieisiu. Buvo nustebęs, kad nepastebėjo, kaip mane pralenkė. Pasakiau, kad tada buvau krūmuose. Jis apgailestavo, kad nespėjo manęs nufotografuoti. Man buvo šiek tiek nesmagu, nes nežinojau, ar jis nori eiti kartu su manimi. Galiausiai jo paklausiau ir sulaukiau atsakymo, kad galime eiti kartu.

Palengvėjo ir tyliai džiaugiausi, kad einu ne viena, bet tuo pačiu metu buvo baisu, kad galime nebeturėti, apie ką šnekėti, kad bus nejauki tylą, o gal nebenorėsiu eiti su juo ir reikės ieškoti būdų, kaip gražiai nusimuilinti.

Pakelės aguonos

Priėjome Ponferadą, didžiausią miestą šioje Prancūzų kelio dalyje iki pat Santjago de Kompostelos. Ten iš išorės apžiūrėjome tamplierių pilį, bet į vidų nėjome, nes nenorėjome mokėti už įėjimą. Tomas ieškojo prie įėjimo į pilį paslėpto „Geocaching“ lobio, bet nieko nepešė. Jau ilgokai norėjau paragauti tradicinio ispaniško pusryčių maisto – „churros“ (tai tokie aliejuje kepti labai riebus sausainiai, valgomi pamirkius į karštąjį šokoladą). Užėjome į priešais pilį esančią kavinukę su užrašu „Churros“, jos vidus buvo išdabintas turkio spalva ir įvairiausiais meiliais angliškais užrašais su daug širdelių. Užsisakėme lėkštę „churros“ ir du puodelius karštojo šokolado ir šlamštėme toje romantiškoje atmosferoje. Po kiek laiko pasidaviau, nes jie buvo labai riebus ir saldūs, o Tomas pasidžiaugė, kaip mėgsta valgyti su merginomis, nes jam lieka daugiau maisto.

„Churros“

Tamplierių pilis

Jaučiausi, lyg gavusi visos dienos, o gal ir daugiau kalorijų normą. Eidami toliau, priėjome pagrindinę Ponferados aikštę, kurioje zujo moksleiviai – gal atvažiavo su kokia mokyklos ekskursija. Aplankėme baziliką. Darėsi karšta – buvo jau beveik vidurdienis – ir mes, sustoję Ponferados pagrindinėje aikštėje, po medžių, tepėmės kremu nuo saulės. Netikėtai į tą aikštę atėjo Maiklas – greitai jį atpažinau iš raudonų marškinėlių ir pamojau. Jau nebesitikėjau daugiau su juo susitikti. Ėmėme šnekėti visokių niekų, jis sakė, kad šiandien liks Ponferadoje, ieškos prancūzų bibliotekos. Man suveikė motiniškas instinktas, norėjau, kad jam viskas būtų gerai, nenorėjau skirtis, bet privalėjau vykdyti savo planą, kad į Santjago de Kompostelą nueičiau laiku ir grįžčiau į darbą Vilniuje. Supratau, kad jei šiandien pasiliksiu Ponferadoje, užsitrausiu. Užsiminiau apie jo norą eiti į šitą kelionę tam, kad „įrodytų, kad nėra nevykėlis“. Pasakiau, kad jam nereikia eiti tūkstančius kilometrų, norint tai įrodyti, nes jis toks nėra, ir viskas su juo gerai. Tikrai taip maniau. Jis nusišypsojo. Galiausiai mes apsikabinome, buvo šiek tiek graudu, nenorėjau jo paleisti. Jo marškinėliai buvo šlapi nuo prakaito, o kokybiškai apsikabinti mums trukdė jo kuprinė, kurios nebuvo nusiėmęs. Tomas su Maiklu, kiek padelsė, taip pat apsikabino. Mieliau būčiau ėjusi su Maiklu, o ne Tomu. Kai su Tomu ėjome šalin, stengiausi neatsisukti į Maiklą. Dar kartą įsitikinau, kad nemėgstu atsisveikinimų.

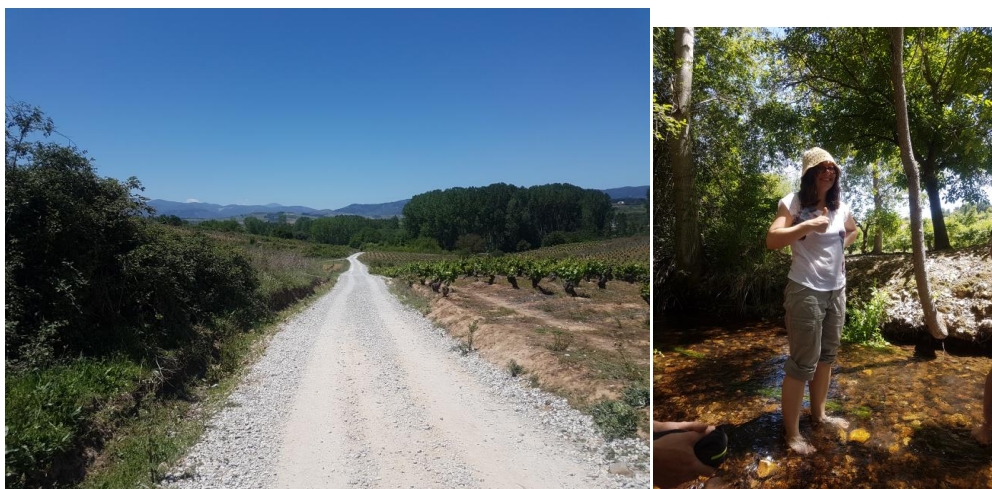

Ponferados bazilika, aikštė ir atsisveikinimas po medžių

Dar nebuvo visai atsigavusi po atsisveikinimo su Maiklu, kuris Tomui, regis, nerūpėjo. Jis čiauškęjo apie savo aistrą „Geocaching“, ne visai viską supratau, kai ką praleidau pro ausis. Šiek tiek užtruko, kol galutinai išėjome iš Ponferados. Buvo karšta ir man jau darėsi sunku kvėpuoti. Užsukome į kelias kavines ledų. Kelyje nesutikome daug piligrimų. Tomas ėmė kalbėti apie tai, kaip įsivaizduoja savo santykius su būsima žmona, kad nori turėti dvi dukras – Barbarą ir Gabrielą, ir gyventi netoli miesto esančiame kaime. Sakė, kad yra geras savo srities specialistas ir jį domintų galimybė dirbti kur nors užsienyje.

Ėjome pro vynuogynus. Pasakiau Tomui, kad bijau gyvačių ir kad dažnai jas sapnuoju. Eiti tokiame karštyje buvo sunku. Vienoje vietoje reikėjo pereiti greitkelį, Tomas nustebo, kad ėjau net neapsidairiusi, ir pasakė – „Jau tos merginos...“. O aš atsakiau, kad kadangi ėjome kartu, pasitikėjau juo ir maniau, kad, prieš mums kertant kelią, būtent jis įsitikino, kad tai daryti saugu. Vis dėlto esame komanda. Priėjome upelį, į jį kojas buvo sumerkę keli vokiečiai, kurie mus kvietė prisijungti. Tomas pabandė tai padaryti, bet vanduo jam pasirodė per šaltas, todėl sėdėjo

ant kranto ir ilsėjosi. Įmerkiau kojas, vanduo buvo gaivus, ne per šaltas. Tomas stebėjosi, kaip mes galime išverti tokį šaltą vandenį, ir padarė išvadą, kad mes, šiauriečiai, esame pratę prie šaltų oro sąlygų. Iš tiesų po braidžiojimo tame upelyje atlėgo skausmas pėdose. Šiek tiek pakalbėjome su vokiečiais. Jie Šv. Jokūbo keliu eiti pradėjo tą pačią dieną kaip aš Astorgoje ir stebėjosi, kur taip skubu, per dieną sukdama vidutiniškai po 30 kilometrų.

Vynuogynai

Savo dienos tikslą – Kakabeloso miestelį – pasiekėme tik apie 16 val. Nerimavau, kad alberge gali nebebūti laisvų vietų, bet jaučiausi visai saugi, nes nebuvo viena. Tam, kad pasiektume savivaldybės albergą, kuriame norėjome nakvoti, turėjome pereiti per visą miestelį. Galiausiai pamatėme bažnyčią, kurios kieme ir buvo mūsų albergas. Jame vietos buvo ir registratūroje dirbanti mergina paklausė, ar norėsime nakvoti viename kambaryje – perklausiau Tomo, jis sutiko, ir aš jai atsakiau, kad taip. Mergina pagyrė, kad gerai kalbu ispaniškai.

Tik pamačiusi kambarį, supratau, kodėl ji klausė, ar norime nakvoti tame pačiame kambaryje. Visi to albergo kambariai buvo dviloviai, bendromis lubomis ratu išsidėstę aplink bažnyčią ir vienas nuo kito atskirti plona siena, kuri atrodė kaip storas kartonas. Buvo šiek tiek nedrąsu nakvoti vienai kambaryje su vaikinų, kurį pažinojau taip trumpai, be to susidariau įspūdį, kad galiu jam patikti. Apie tai su Tomu nekalbėjome. Ant bendro staliuko išsikrausčiau savo daiktus ir ėmiausi kasdienio ritualo. Tualetai ir dušai atrodė švarūs. Albergo kieme buvo specialios kriauklės drabužiams skalbti ir plastikinės džiovyklos. Tomas skalbėsi savo drabužius. Kadangi turėjo tik vieną porą kelnų, jam teko vaikščioti tik su apatiniais ir marškiniais – atrodė juokingai. Skalbiausi ir aš, o jis sėdėjo šalia ir laikė čiaupą, nes vanduo nustodavo bėgti, vos tik atšokdavo ant čiaupo esantis mygtukas. Kieme pamačiau sėdintį ir rūkantį Polą, bet nesiveržiau su juo bendrauti. Atrodė gana vienišas, sėdėdamas ten su kitais vyresnio amžiaus vyrais. Norėjau apžiūrėti miestelį, bet Tomas laukė, kol išdžius jo kelnės, o viena eiti nenorėjau. Grįžome į kambarį ir bandžiau susigalvoti, ką veikti. Prisiminiau, kaip per šiuolaikinio šokio teatro pamokas darydavome vienas kitam masažą, ir pasisiūliau pamasažuoti Tomą. Bet jis atsakė, kad pats yra geras masažuotojas ir ėmė masažuoti mane. Masažo man reikėjo, nes nuo kuprinės nešimo po aštuonias valandas per dieną skaudėjo sprandą ir pečius. Po ilgo masažo ant mano lovos žaidėme „laivus“ ir, kai jo kelnės jau buvo išdžiūvusios, išėjome ieškoti, kur pavalgyti Kakabelose. Vos išėję iš albergo, susitikome pro šalį einantį Nacho. Jis guodėsi vėl pametęs draugą ir ieškojo, kur pernaktoti. Pasiūlėme

apsistoti mūsų alberge. Jis taip ir padarė – gavo dar neužimtą kambarį ir labai tikėjosi, kad jame galės miegoti vienas.

Albergo kieme

Visi trys patraukėme ieškoti restorano, kur galėtumėme pavalgyti šilto maisto. Skelbime ant bažnyčios durų buvo parašyta, kad netrukus prasidės šv. mišios, į kurias norėjau nueiti. Po šiek tiek užtrukusių paieškų nuėjome į visai jaukų restoranėlį su aštuonkojo emblema, ten užsisakiau Nacho rekomenduoto aštuonkojo. Jo skonis buvo keistas, bet visai nieko – kitą kartą nevalgyčiau, bet paragauti buvo įdomu. Po ilgų įkalbinėjimų, beveik užsimerkęs, jo paragavo ir Tomas. Sukirtau savo maistą, išgėriau vyną ir, nors ir nenorėdama, atsisveikinau su vaikinais, kad nubėgčiau į bažnyčią. Šiek tiek vėlavau ir labai nustebau pamačiusi, kad bažnyčia, nors ir atrakinta, buvo tuščia – matyt, būsiu ką nors sumaišiusi.

Grįžau atgal į restoraną ir vaikinai nustebė, kad taip greitai parėjau. Su Tomu nusprendėme rytoj eiti 30 km iki La Faba miestelio. Patraukėme atgal į albergą. Su Tomu atsigulėme į savo lovas, vartėmės – buvo sunku užmigti. Prasidėjo naktinis „koncertas“ – kadangi kambarius jungė plonos plokštės, o stogas buvo bendras, iš dviejų mūsų kambariui gretimų kambarių ėmė skliti dviejų žmonių knarkimas. Atrodė, kad jie dainuoja duetu.

5 diena. Kakabelosas → La Faba, 30,5 km

Nežinau, ar tą naktį daug miegojau – alberguose apskritai miegojau prastai, nepaisant to, kad naktį ausyse visada būdavo ausų kamšteliai. Todėl viskas nuo mano atvažiavimo į Ispaniją atrodė kaip viena labai ilga diena. Pakirdau anksti, Tomas dar miegojo. Laukiau, kol jis pabus ir vėl eisime kartu. Lovoje padariau mankštą, ėmiau krautis, šiugždenti daiktus. Jis nesikėlė, o aš nemėgstu žmonių žadinti. Galiausiai pamačiusi, kad jis jau nebemiega, sakiau palauksianti, kol jis susiruoš, bet jis liepė nelaukti ir eiti vienai, nes ir taip mane prisivys. Žinojau, kad taip ir bus, bet nusivyliau – juk norėjau išeiti kartu su juo.

Ėjau viena, Viljafranka del Bjerso miestelio kavinėje sustojau papusryčiauti, tikėjausi, kad Tomas mane prisivys, bet jo niekur nesimatė. Ėjau toliau, darėsi karšta. Turėjau apie 300 ml vandens ir nusprendžiau, kad jo atsargas pasipildysiu iš viešo čiaupo, o ne degalinės tualete. Toliau kelias buvo nuobodus, ėjau greta magistralės, pro šalį zujo automobiliai. Vandens man liko vos keli gurkšniai. Kitų piligrimų prašyti nedrįsau – apskritai pagalbos prašyti nemėgstu, o ir jų atsargų pabaigti nenorėjau. Nuo tvankumos net dusino, rankos buvo patinusios. Supratau, kad reikia kažką

daryti, nes bijojau, kad nuo karščio ir vandens trūkumo gali ištinti pėdos ir prasidėti sausgyslių uždegimas, apie kurį buvo pasakojęs Jokūbas. Po kiek laiko prie mėlynai nudažytų medžių pamačiau stovinčią moterį. Paprašyta ji man be entuziazmo į buteliuką įpylė šiek tiek vandens. Padėkojau ir nuėjau,ėjau pilna burna vandens, kuris po truputį ją drėkino, bet nerimavau, ar šitas vanduo pasieks mano galūnes. Norėjau, kad vandens užtektų kuo galima ilgiau. Prisiminiau lietuvių liaudies išmintį – buvau ta, kuri „tyli kaip vandens į burną prisisėmusi“. Galiausiai vandens beliko vos keliasdešimt mililitrų, nuo karščio svaigo galva ir eidama kartočiau „aš noriu gyvent, noriu gyvent“. Gal suveikė koks išlikimo instinktas, bet pajutau pamišėlišką norą gyventi, kad negaliu nusibaigti čia, kažkur po Ispanijos saule, šalia greitkelio. Kad svarbiausia išlikti gyvai, o tada bus ir vyras, ir kiti dalykai. Piligrimų beveik nesimatė. Netikėtai pamačiau į priešingą pusę einančią vyresnio amžiaus moterį. Sustabdžiau ją ir paprašau vandens, nes nenoriu mirti. Ji nusišypsojo ir negailėdama ėmė pilti man vandenį. Kai daugiau nei pusė buteliuko jau buvo pripildyta, paprašiau, kad daugiau nebepiltų, nes nežinojau, kur ji eina ir ar jai pačiai to vandens užteks. Ji sakė, kad tuoj turėčiau prieiti miestelį. Padėkoju – ji mane išgelbėjo. Mano ėjimo tempas pagreitėjo, galvoje buvo vienintelė mintis, kad greitai pasieksiu miestelį ir gersiu gersiu, jau nebebuvo svarbu, ar tas vanduo iš viešo čiaupo, ar iš čiaupo tualete. Netoli miestelio mačiau tamsiai rudą voverę, lakstančią medžiu, ir bandžiau ją nufotografuoti. Priėjusi miestelį, praėjau pro bare besišilsinčius piligrimus ir šoviau tiesiai į tualetą. Šiek tiek persistengiau gerdama, bet jaučiau, kad pirštų tinimas sumažėjo.

Žydrieji krūmai

Vietos fauna

Dairiausi Tomo, kurį jau spėjau praminti „mano kurmiuku“, nes buvo panašus į kurmį iš Zdeněk Miler kurto animacinio filmuko, bet jo niekur nesimatė. Ėmiau galvoti, kad jis mane jau bus aplenkęs arba radęs trumpesnę kelią. Mano kelias nebuvo labai įdomus ir driekėsi šalia magistralės. Vienoje atkarpoje turėjau pereiti magistralę ir, tai darydama, nesijaučiau saugi. Nemačiau daug piligrimų. Mane aplenkęs išvaizdus šviesiaplaukis su sūnumi tapo motyvacija judėti toliau, nes eiti jau ėmė įgristi ir mintyse kartočiau magiškuosius žodžius „La Faba“ – paskutinė mano šios dienos maršruto stotelė. Kelis kartus suabejojau, ar tikrai einu teisinga kryptimi, nes nemačiau nė vieno kelio ženklo su to miestelio pavadinimu. Kelis kartus atrodė, kad gal netyčia išėjau iš Šv. Jokūbo kelio, kol vėl pamatydavau geltonąsias rodykles ir kriaukles.

Buvo senis ir senutė...

Ispaniški aviukai

Kelias šalia magistralės

Buvo pietų arba siestos metas, piligrimai stodavo pailsėti pakelės kavinėse ar pavėsyje prie upelio. Aš ėjau tolyn. Mane vedė pyktis, kad karšta, norėjau pamatyti Tomą, nesupratau, kur jis, atrodė, kad labai lėtai einu. Užsukau į kelias kavines ir restoranus šiek tiek atsikvėpti, atlikti gamtinių reikalų ir papildyti vandens atsargų – dabar be sąžinės graužaties maučiau vandenį. Norėjau ko nors gaivaus, gal ledų, todėl, pamačiusi pirmą pasitaikiusį restoraną, ten užėjau. Tai buvo didelis, gana prašmatniai atrodantis, namas. Užėjusi pasisveikinau su darbuotoja prie baro ir nuėjau tiesiai į tualetą, kaip tai darydavau visą laiką Šv. Jokūbo kelyje. Grįžusi apžiūrėjau ledus šaldytuve, bet iš ten nieko nenorėjau. Jau sukausi eiti, kai mane sustabdė darbuotoja, klausdama, ko norėčiau. Atsakiau, kad nieko, o ji man piktai – „Tada susimokėk“. „Kiek?“ Ji atrodė kaip supykusi mergaitė ir po pauzės išrėžė – „Eurą, ir čia už tai, kad nepaklausei, ar gali pasinaudoti tualetu“. Ištraukiau eurą ir drebančia iš pykčio ranka padaviau jai.

Lauke svilino popietinė saulė. Kelias ėmė kilti į viršų, praėjau pro kelis mažus kalnų miestelius; baruose mačiau nemažai piligrimų. Viliojo ten sustoti ir daugiau šiandien nebeiti, bet nusprendžiau nenutolti nuo grafiko ir eiti iki galo, be to, vis dar tikėjau, kad ten pamatyti Tomą. Kai kurie piligrimai šiuo keliu jodavo žirgais, aišku, už papildomą kainą. Kadangi joti man sekasi prastai, pagalvojau, kad greičiau ten nueisiu pėsčiomis. Pagaliau pamačiau pirmą nuorodą į La

Faba. Lengviau atsikvėpiau, nes dienos tikslas jau atrodė ranka pasiekiamas. Kelias vedė tik į viršų, buvo statū ir labai tvanku. Pakeliui prasilenkiau su pavėsyje besiilsinčia grupele ispanų, kurie man sakė, kad iki La Fabos jau nebetoli. Nenorėjau sustoti, kol nepasieksiu La Fabos, giliai kvėpavau ir klausinėjau Dievo, „už ką Jis man taip?“ Galiausiai užsikeberiojau ant kalno viršaus, kur ir buvo La Faba. Tik vėliau sužinojau, kad tai aukščiausia Prancūzų kelio vieta.

Mano dėmesį patraukė bažnyčia, piligrimo statula šalia jos ir užrašas „Albergue“. Nuėjau ten. Jaučiausi iš tiesų šlykščiai – buvau padususi, suprakaitavusi, smirdinti ir pavargusi, norėjau tik atsigulti – apie nieką kita negalvojau. Prieš mane alberge registravosi vaikinai, ir man pasirodė, kad ta procedūra trunka ilgiau nei įprasta. Galiausiai mus abu užregistravo linksmi nusiteikę vyresnio amžiaus savanoriai, kurie keistai kalbėjo ispaniškai. Savanoriai mums parodė virtuvę, kurioje galime pasigaminti vakarienę iš ten esančių produktų ir palikti auką, kad jie vėliau galėtų nupirkti maisto produktų kitiems piligrimams. Savanoris mus palydėjo iki pirmame aukšte esančios erdvės, apstatytos vienaukštėmis ir dviauksčiomis lovomis, ant kurių jau ilsėjosi piligrimai. Norėjau ir aš taip išsitiesti, bet dar reikėjo atlikti savo kasdienį ritualą ir gerai išsiplauti drabužius, kurie, atrodė, buvo net įmirkę nuo mano prakaito. Tomo niekur nesimatė.

Laisva buvo likusi tik viena dviauksčė lova, iš karto pasirinkau apatinę, nes iš jos buvo paprasčiau išlipti, be to, viršutinė neturėjo rėmų ir man bijojau, kad naktį galiu netyčia iš jos išsiridenti. Tačiau savanoris nusprendė, kad damai viršutinė lova netinkama ir ėmė tikinti vaikiną, su kuriuo registravausi, kad būtų džentelmenas ir užleistų man viršutinę lovą. Šiek tiek padelsęs, jis galiausiai sutiko miegoti apatinėje, kad tik tas savanoris greičiau „atsiknistų“. Vaikinas dar paklausė savanorio, ar tame alberge yra skalbimo mašina, kur jis galėtų išsiskalbti drabužius. Savanoriui atsakius, kad tokia galimybė yra, pagalvojau, gal ir man ją pasinaudoti.

Dušas atgaivino ir suteikė jėgų, kurios, atrodė, buvo galutinai mane apleidusios. Buvo gera nebejausti savo odos lipnumo ir nemalonaus kvapo. Pinigų išsiskalbti drabužius skalbimo mašinoje pagailėjau ir nutariau skalbti rankomis. „Velėjau žlugtą“, čiauškėjau su šešiasdešimtojo gimtadienio proga į Šv. Jokūbo kelią išėjusia besišypsančia angle. Sakė, kad pirmą kartą Šv. Jokūbo keliu ėjo su dukra ir pasirinko tą pačią atkarpą kaip aš dabar. Jai taip patiko eiti, kad nusprendė grįžti ir nueiti visą Prancūzų kelią. Pamačiau laiptais besileidžiančius, įraudusius ir pavargusius Tomą su Polu. Nudžiugau pamačiusi pažįstamus veidus, ypač Tomą, bet nustebau, kad jis į La Fabą atėjo tik dabar – juk ryte žadėjo mane pasivyti. Pasirodo, jis visą kelią mane vijosi, o aš ėjau ne taip lėtai, kaip man atrodė. Tomas kelis kartus stėjo ilsėtis, vienas sustojimas užtruko gal valandą, nes turėjo padirbėti internetu, o aš niekur ilgesniam laikui nestojau, todėl jis manęs ir nepasivijo. Pakeliui į La Fabą jis susitiko Polą, nuėjo į albergą kitame miestelio gale, bet galiausiai atsidūrė čia.

Kadangi į albergą šiandien Polas su Tomu atėjo paskutiniai, o visos lovos pirmame aukšte buvo užimtos, jiems vieniems teko didžiulis kambarys akmeninėmis sienomis namo rūsyje. Vienas savanoris atskaitė Tomui paskaitą, kam deda kuprinę ant lovos ir kodėl neturi miegmaišio, nes alberge duodama antklodė skirta tik užsikloti ant viršaus. Aš jiems papasakojau apie savo „nuotykius“, renkantis lovas. Savanoriai pakaitomis vis kažkur vaidendavosi, apsimesdavo, kad kalba ispaniškai, nors vis tiek „išlisdavo“ germaniškas charakteris ar žodžiai, ir flirtuodavo su jaunomis piligrimėmis. Visą laiką mes trise iš jų šaipėmės, bet Polas tai darė subtiliai, kaip ir pridera anglams.

Kol vyrukai prausėsi, užsukau į prie pat albergo esančią seną bažnyčią, kurioje vyksta pamaldos vokiečių kalba, kai atvyksta kunigas. Savanoriai sakė, kad šiandien kunigas neatvažiuos, todėl šv. mišių nebus. Viduje buvo tamsu ir vėsu, gera atsigauti nuo dienos karščio. Išėjusi iš bažnyčios, atsisėdau ant kėdės albergo kiemelyje, galvojau, gal kažką rašyti ar skaityti – visos mano maldaknygės nuo skrydžio buvo beveik nevartytos, o tušti A4 formato lapai nepaliesti tušinuko. Iš albergo atėjo Tomas, atsisėdo ant kėdės šalia manęs. Taip ir sėdėjome, atrėmę kėdes į namo sieną, kur ant mūsų krito šešėlis. Paskambinau mamai, pasakojau įspūdžius; ji jau kelintą kartą man patarė nebesikankinti ir pavažiuoti autobusu. Po to pokalbio Tomas sakė, kad lietuvių kalboje daug „š“ ir „ž“ garsų ir kad nesuprato nė žodžio, išskyrus „čiau“.

Paskui prisijungėme prie kitų piligrimų, sumerkusių kojas į šalia albergo burbuliuojantį baseinėlio vandenį. Vanduo gaivino, prie mūsų prisėdo ir Polas. Kalbėjomės su šalia sėdinčiomis dviem amerikietėmis ir brazilu.

Atgaiva pėdoms prie albergo

Piligrimas albergo fone

Paskui Polas, Tomas ir aš išėjome „į miestą“ medžioti maisto. Miestelis vis dar alsavo karščiu, asfaltas tebebuvo įkaitęs, o iki parduotuvės ar kavinės vedantis kelias kilo į viršų ir priminė dienos „linksmybes“. Gerai, kad neturėjome kuprinių ir nereikėjo jaudintis dėl vandens stygiaus. Pažiūrėję į kavinės meniu, vis dėlto nusprendėme šįvakar vakarienę gamintis albergo virtuvėje – taip jaučiau, gal dar susipažinsime su kitais pilgrimais. Labai norėjau išgirsti jų istorijas, o ypač – kodėl eina Šv. Jokūbo keliu. Su Tomu maisto produktų pirkome kartu, o Polas – atskirai. Jis patraukė į barą išgerti alaus, o mes grįžome į albergą ir ėmėme ruošti vakarienę. Šioje virtuvėje, kaip ir Hospital de Órbigo, viskas virė ir kaito. Mūsų alberge apsistojo nemaža grupė iš Pietų Korėjos, kuri virė didžiulį katilą sriubos, maišėsi pavieniai pilgrimai ir visus kalbino vienas prancūzas, kurio užkalbinta, tėškiau, kad jis labai įkyrus – neturėjau nė mažiausio noro „pažindintis“. Jis nieko man neatsakė, bet su manimi bendrauti nebemėgino. Šiandien buvau pikta moteris, kuri troško tik gyventi. Maišiau verdamus lėšius, o Tomas ruošė padažą iš tuno, pomidorų padažo ir kukurūzų. Su duona, makaronais ir alkoholiu grįžo Polas. Jį pavaišinome savo lėšiais su padažu, jis mums į lėkštes prikrovė savo makaronų, o korėjiečiai dar įpylė sriubos. Žodžiu, prisivalgėme.

Veiksmas virtuvėje

Nusprendėme pokalbius tęsti miestelio bare. Prie mūsų su „skaniausiu gyvenime mėsainiu“ prisijungė baseinėlyje sutiktas brazilas ir vyresnio amžiaus kanadietis Pyteris. Restorano padavėja buvo brazilė ir labai nudžiugo, sutikusi tautietį. Anglė, su kuria susipažinau „velėdama žlugtą“, sėdėjo prie gretimo staliuko su žilaplaukiu vyru. Prie mūsų prisijungė ir tos kavinės šefas, gerai nuaugęs tamsaus gymio ispanas su skarele ant galvos, jis iš karto pastebėjo sutinusias ir pamėlynavusias Pyterio kojas. Tikriausiai taip atrodė sausgyslių uždegimas. Pyteris pasiaiškino, kad vakar nuėjo keturiasdešimt kilometrų. Šefas atrodė rimtai sunerimęs, šefas Pyteriui patarė rytoj eiti be kuprinės, kurią gali įdėti į iki jo kelionės tikslo važiuojantį autobusą arba taksi (taksi ar autobusai buvo nuolat reklamuojami ir gundė komfortu jau kelias savaites einančius piligrimus). Pyteris paklausė, „ar tai nebūtų sukčiavimas“, o šefas atsakė, kad svarbiausia sveikata.

Nežinau, ar dėl nuovargio, ar dėl išgerto alkoholio, ėmėme kalbėti apie tai, kodėl einame Šv. Jokūbo keliu. Prisipažinau, kad esu tikinti, brazilas sakė, kad daugybę jo tautiečių eiti įkvėpia P. Coelho „Piligrimas“, pats jis nėra praktikuojantis krikščionis, bet buvo vienose piligrimų mišiose ir kažką pajuto. Polas taip ir nepasakė, kodėl eina. Susidariau įspūdį, kad iš sportinio intereso. Sakė, kad turėjo eiti su draugu, bet jis jį pavedė. Manau, kad jis irgi turėjo savo priežasčių, tik jų nenorėjo atskleisti, nes juk neskrisi viso kelio iš Australijos į Ispaniją vien tik pasivaikščioti. Nuo staliuko pakilo anglė, pamojau jai ir supažindinau su Polu, bet jie nerodė per daug entuziazmo vienas su kitu bendrauti. Tomas taip pat pakilo eiti. Atrodė, kad tame bare sėdėti jam nuobodu, jis beveik nekalbėjo, tik dairėsi aplinkui, kartkartėmis kažką fotografuodamas.

Ėmėme kalbėti apie religingumą. Pyteris pasakė, kad nuo vėžio mirė jo žmona ir, anūkė, ir žiūrėdamas man į akis, paklausė: „Koks Dievas galėtų tai leisti?“ Nieko neatsakiau. Esu įsitikinusi, kad Dievas nenori, kad kentėtume, kad Dievas yra meilė ir gailestingumas, kad kai mums sunku, Jis kenčia kartu su mumis, kad Jis nėra prieš mus, Jis – už mus. Ir jeigu kažkas išeina, tai turėtų būti pamoka likusiesiems, arba jie išeina tam, kad atsirastų vietos kažkam naujo. Gal ir labai suprimityvinu, bet juk Pyteris niekada nebūtų sutikęs dabartinės savo merginos, jeigu nebūtų mirusi jo žmona. Nujaučiau, kad Pyteris mane provokuos toliau, nes buvau jo nekenčiamos Bažnyčios atstovė. Neturėjau noro įrodinėti, kad tikėti Dievą „verta“ ar kad kai tikėsi, tavo gyvenime viskas išsispręs, nebus skausmo. Tikėjimas man duoda kryptį, Dievas – mano ramstis. Pabaigusi savo vyną, nusprendžiau grįžti į albergą ir bent šiąnakt bandyti išsimiegoti, nors tai neatrodė labai realu, turint omenyje, kad šiąnakt miegosiu antrame aukšte, lovoje be turėklų, patalpoje netoli pagrindinių albergo durų su gal dar penkiolika kūnų.

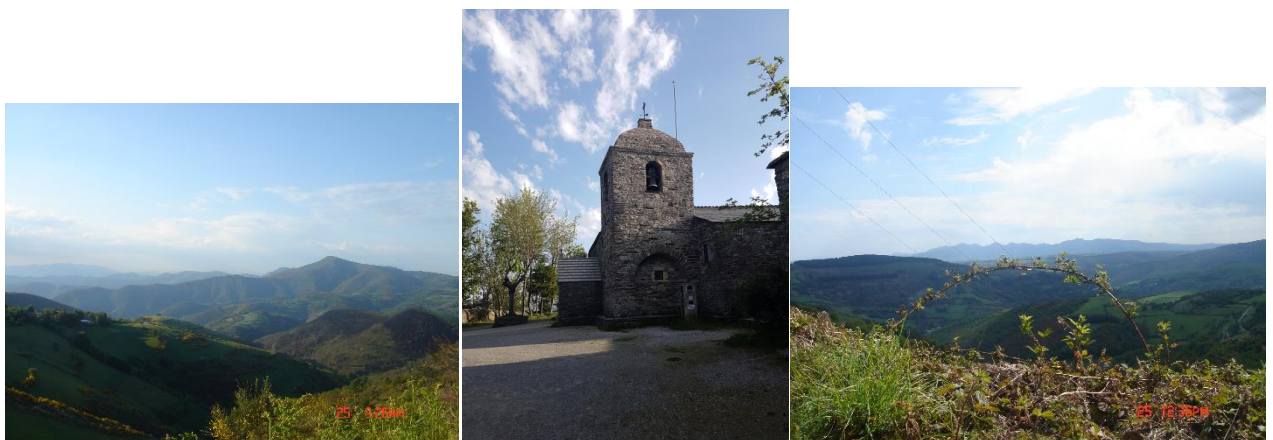
Kieme pamačiau link albergo einantį Tomą. Rankoje jis laikė Brolių Grimų pasakų knygą, mat dvylikametė sesuo jį į Šv. Jokūbo kelią išleido su sąlyga, kad jis kas vakarą perskaitys po pasaką, įrašys ir išsiųs jai internetu. Jis paprašė manęs atsisėsti ant kėdės albergo sode ir palaukti, kol grįš. Sugrįžęs paprašė manęs užsimerkti. Nelabai žinojau, ko tikėtis, bet paklusau. Jis kalbėjo ramiai balsu ir prašė manęs įsivaizduoti tą akimirką, kai įžengiu į Santjago de Kompostelą, ką matau, kaip jaučiuosi. Buvo gera bandyti tai įsivaizduoti, šypsojau, norėjau savo kojomis nueiti iki Santjago de Kompostelos, žinojau, kad galiu tai padaryti. Tada jis man leido atsimerkti ir padovanojo Šv. Jokūbo kelio simbolį – kriauklę. Ji buvo su raudonu kryžiumi, simbolizuojančiu į Santjago de Kompostelą vedančius skirtingus kelius. Tomas sakė, kad dabar jau esu pilnavertė piligrimė, o ne šiaip turistė.

6 diena. La Faba → Triacastela, 25,8 km

Ryte pažadino savanoriai, sakydami, kad jau septynios ir laikas mums iš ten pamažu nešdintis. Buvo šiek tiek pikta, nes dar norėjau pasilepinti švarioje lovoje, kurioje puikiai išsimiegojau ir iš kurios nė karto neiškritau. Kiti piligrimai jau šiugždeno ir krovėsi daiktus, išsibudinau ir ėmiau daryti tą patį. Nusileidau į rūšį pas vaikus, kurie šianakt labai sušalo. Sakė, kad virtuvėje man įkyrėjęs prancūzas su panele vakar ilgokai sėdėjo ant tvoros prie albergo, o kai susizgribo grįžti į vidų, albergas jau buvo užrakintas. Jie ėmė belsti į duris ir pažadino Polą su Tomu. Galiausiai porėlę į vidų įleido albergo savanoriai.

Nedrąsiai paklausiau Tomo, ar šiandien eis su manimi iki Triacastela, ir jis sutiko. Šiandien nusimato trumpiausias maršrutas per visą mano laiką kelyje. Arba eisime 31,6 km iki Renche miestelio, jeigu matysime, kad 26 km mums arba man per mažai.

Kai išėjome, oras buvo gaivus. Saulė iš lėto atidengė visą kalnų žalumą ir ėmė kepinti. Priėjome ženklą su užrašu „Galisija“ – kitas Ispanijos regionas, kuriame ir yra Santjago de Kompostela. Tomas stebėjosi, kad, nusiskynusi pakelės smilgą, kramtau jos minkštąją ir sultingąją dalį. Jam atrodė, kad taip daro tik karvės. Užsukome į mažą akmeninę bažnyčią, kuri buvo tuščia. Neatsispyrėme pagundai užlipti laiptais iki varpinės, ir Tomas kelis kartus skambino varpu.

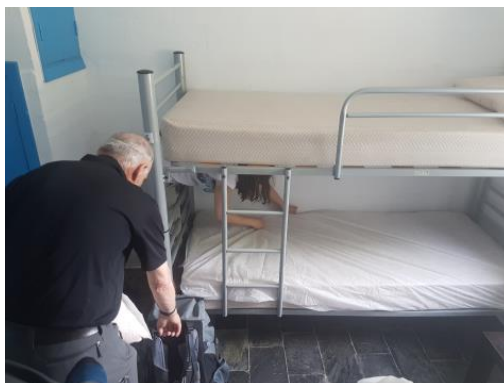

Ėmė niaukstyti, o mums sustojus papietauti pakelės kavinėje, pradėjo lyti. Išsitraukiau savo ilgą baltą pončą, kurį gavau savanoriaudama Pasaulio jaunimo dienos Krokuvoje. Tomas sakė, kad su juo atrodau kaip vaiduoklis. Užsidėti pončą ant nugaros nebuvo lengva, nes trukdė kuprinė, todėl Tomas man padėdavo. Tikriausiai taip jaučiasi nuotakos, kai joms neša suknelės šleifą ar taiso nuometą. Juokais dėl to jį pavadinau „savo kekše“. Pakeliui daug kalbėjomės, aš net dainavau lietuviškai.

Duoklė vaiduokliui

Į Triacastela neskubėdami atėjome apie 15 val. Šalia esančiame restorane jau ilsėjosi vakar sutiktieji brazilas ir Pyteris. Apsistojome savivaldybės alberge, prie kurio prieiti reikėjo per ką tik nupjautą žolę aukštais ir aštriais piktžolių stagarais. Tame alberge dar buvo kelios laisvos vietos, todėl nusprendėme ten pasilikti. Registratūroje mums davė po maišelį su kažkuo baltu viduje. Tomas nustebo, kad pirmą kartą gaunu tą maišelį su vienkartiniais apvalkalais. Į kambarį įėjome pro mėlynai nudažytas duris, jos atrodė lyg iš Laukinių vakarų salūno, nes buvo ne per visą sieną ir užsidarinėjo pačios. Kambaryje buvo dvi dviaukštės lovos – Tomas užsiėmė viršutinę, aš – apatinę. Kitą viršutinę lovą buvo užsiėmusi viena moteris, bet ji gavo kitą kambarį, todėl pas mus nebesugrįžo. Kambaryje tvyrojo keistas kvapas – lyg pelėsių. Čiužiniai ir pagalvės atrodė „matę“ daug piligrimų, apibrizgę. Antklodžių nebuvo. Tuo metu, kai ruošiau savo guolį nakčiai, į kambarį užėjo naujas mūsų kambario draugas – senolis iš Vokietijos ir užsiėmė kitą apatinę lovą. Vargšelis iš maišelio išsiėmė čiužinio užvalkalą, jį pavartė ir atrodė, kad nelabai žino, ką su juo daryti. Tomas gulėjo ant savo lovos ir maigė telefoną, nekreipdamas dėmesio į senolio bėdą. Netrykšdama noru, pasiūliau senoliui padėti, į tai jis atsakė: „Namie man žmona...“ Kelias minutes pabuvau jo žmona. Paskui vyriškis iš maišelio ištraukė pagalvės užvalkalą, bandė jį uždėti ant pagalvės, bet abu jo sluoksniai buvo sukibę. Nusišypsojau ir vėl pasiūliau jam savo paslaugas.

Toliau sekė kasdienis mano ritualas, bet iš esmės tame alberge man nepatiko, nebuvo jauku. Išsiskalbčiau drabužius ir, perbridusi švariomis kojomis tik su dušo šliurėmis pro ražienas, pasidžiovčiau juos ant virvės netoli albergo. Grįžusi į kambarį, išgirdau Tomą senoliui sakant vokiškai, kad pamiršo savo namų darbus. Nuo tada vokiečio akivaizdoje aš visad tyliai kikendavau. Senolis prisipažino, kad jam per septyniasdešimt metų – jis iš tiesų vertas pagarbos.

Nusprendžiau eiti „medžioti“ maisto ir apžiūrėti miestelio, Tomas liko alberge ir sakė, kad lauks, kol grįšiu. Atrodė pavargęs. Triacasteloje yra pora gatvių, keletas albergų, restoranų. Praeidama pro bažnyčią, pamačiau, kad ten šį vakarą vyks šv. mišios, kuriose norėjau dalyvauti. Radau ir mažą parduotuvę lygiagrečioje Šv. Jokūbo keliui gatvėje. Nusipirkau produktų sumuštiniams ir, kiek padvejojusi, vietoj visur patiekiamos baltos ispaniškos duonos nupirkau ryžių trapučių – vis sveikiau ir kažkas naujo. Pasižiūrėjau ir suvenyrų – supratau, kad dar nieko nenupirkau namiškiams. Kainos buvo išpūstos kaip tie ryžių trapučiai.

Grįžusi į albergą pamačiau lauke sėdintį Tomą, jis paklausė, kur taip ilgai užtrukau. Nuėjome į albergo antrame aukšte esančią įstiklintą terasą, kur susipažinome su žmonos laukiančiu ir ne visai patenkintu ir ispaniškai kalbančiu amerikiečiu. Valgiau sumuštinį, o Tomui, kaip ir tikėjau, neįtikėjo ryžių trapučiai.

Išėjome į „miestą“ ir susilažinome, ar Polas šianakt apsisistos Triacasteloje. Abu manėme, kad ne, nes 26 km per dieną jam mažoka. Labai norėjau lažintis, todėl pasakiau, kad šįvakar jį sutiksime, ir jau buvau pasiruošusi Tomui pirkti butelį „Alvarinho“, nes lažybas laimėti nelabai turėjau šansų. Padavėjas nesiskubino prie mūsų priėti, o aš vis žvilgčiojau į laikrodį, kad nepavėluočiau į šv. mišias. Tomas užsisakė karštąjį patiekalą ir paprašė butelio „Alvarinho“. „Alvarinho“ atnešė specialiam inde su ledais – buvome panašūs į jaunavedžius per medaus mėnesį. Greitai išgėrusi man įpiltą vyną, prisakiau Tomui, kad jeigu pradės lyti, grįžtų į albergą ir nukabintų džiuostančius drabužius, o pati išbėgau į piligrimų mišias Triacastelos bažnyčioje. Mišiose buvo gera, tik niekaip iš galvos nedingo Tomas, meldžiausi už jį, kad jam viskas būtų gerai.

„Alvarinho“

Išėjau iš bažnyčios su mintimi, kad noriu būti su Tomu. Lauke pradėjo lašnoti, tad pasukau link albergo nukabinti drabužių. Eidama supratau, kad lyja ne taip ir smarkiai, gal per daug neįsisilis, o man reikia grįžti pas Tomą. Taip ir padariau, o danguje pasirodė išblukusi vaivorykštė, kurią dar spėjau nufotografuoti. Priėjau restoraną, kuriame buvau palikusi Tomą ir, o bitele taukuota, prie Tomo sėdėjo tikrų tikriausias Polas! Negalėjau sutvardyti nuostabos – dar niekada taip nesidžiaugiau jį matydama kaip dabar ir ne tik dėl to, kad ką tik sutaupiau tų 12 eurų. Ėmė stipriau lyti, todėl nulėkiau į albergą nukabinti drabužių. Pakeliui susitikau kavinėje sėdintį Nacho – pakviečiau prisijungti prie mūsų ir jis žadėjo, kad taip ir padarys. Nukabinusi drabužius, grįžau pas Polą su Tomu, sėdinčius po nestabiliu restorano skėčiu, kuris tikrai pravertė saugantis nuo lietaus. Polas apsistojo šalia restorano esančiame alberge, kiek supratau, geresniame už mūsų. Sakė, kad leido sau šiandien patinginiauti ir per daug neiti. Polas nemažai klausinėjo apie Lietuvą. Pasakojau apie istoriją, okupaciją, tautinę sudėtį, Vilnių. Nacho prie mūsų taip ir neprisijungė. Nustebino Lino iš „Camino Lituano“ žinutė – klausė, kaip man einasi, ir papasakojo „Camino Lituano“ naujienas. Galiausiai, kai su Tomuėjome į mūsų albergą, jis man ant pečių uždėjo ranką.

Laimingoji trijulė

7 diena. Triacastela → Ferreiros, 31,4 km

Kambaryje dėl prasto kvapo buvome atsidarę langą, bet naktį, man atsikėlus eiti į tualetą, Tomas paprašė jį uždaryti. Naktis buvo šalta. Apie šeštą ryto senolis ėmė šiugždenti savo daiktus, kliuvinėti ir galiausiai paklausė, ar gali kambaryje įjungti šviesą. Pasakiau, kad gali, ir likau gulėti ant galvos užtrauktu miegmaišį, kad šviesa netrukdytų miegoti toliau. Bet užmigti nebegalėjau, jaučiausi nepailsėjusi. Išlindusi iš lovos, pamačiau vis dar miegantį Tomą, su gobtuvu ant galvos ir rankomis apsikabinusį save – jis atrodė sustiręs. Užklojau jį miegmaišiu, o jis iš karto nubudo ir atkirto, kad šis jam nereikalingas. Buvau pasiryžusi išeiti viena, jeigu jis nuspręs dar pamiegoti, nes šiandien laukia gana ilga diena iki Ferreiros (mažoji – ne Ferreiros, Lugo).

Tomas susiruošė ir išėjome kartu. Dangus buvo aptrauktas tirštų debesų šydu ir, vos mums išėjus iš albergo, ėmė lyti. Apsirengiau savo vaiduokliškąjį pončą, o Tomas – turkio spalvos lietpaltį, ir prisijungėme prie kitų piligrimų su spalvotais lietpalčiais, kurie rūke skendinčio miško žalumoje atrodė gana komiška. Juokais pasakiau Tomui, kad man reikia ėjimo lazdų, ir jis pažadėjo jas gauti. Pažadą ištesėjo, lazdų paprašęs mus lenkiančio Polo. Polas su mielu noru man jas paskolino, o aš, savo ruožtu, pagaliau išdrįsau paprašyti Polo kontaktų ir tiesiog netvėriau kailyje,

kai juos gavau. Man buvo šiek tiek nesmagu, kad jis eina greičiau už mus. Nežinau, ar tai psichologinis momentas, bet man pasirodė, kad ir aš su lazdomis einu greičiau, atsirado ritmingas taukšėjimas, kuris tęsėsi iki pat Santjago de Kompostelos katedros.

Rytinis Galisijos dangus, išeinant iš albergo

Po kiek laiko lietus nurimo, ir kalnai skendėjo rūke. Kadangi Ferreiros nėra daug albergų ir šis miestas yra tik 115 km iki Santjago de Kompostelos, nusprendėme telefonu rezervuoti vietas viename iš ten esančių albergų. Paskambinau keliems albergams – arba niekas nekėlė ragelio, arba nebebuvo vietų. Šiek tiek nerimavau, ar šiandien nereikės sukarti daugiau, negu planavome, vien tam, kad rastume, kur pernaktuoti. Dar prieš pietus ėmė labai smarkiai lyti, sustojome kavinėje šiek tiek išdžiūti. Viduje buvo karšta ir drėgna nuo ten susigrūdusių piligrimų. Dar kartą paskambinau albergui, kur prieš tai ragelio niekas nekėlė, ir bingo – turime rezervuotas dvi lovas Ferreiros. Belieka ten nueiti iki 17 val.

Liovėsi lyti ir mes, užkandę prancūziškos tortijos, arba tiesiog omleto, patraukėme toliau link Ferreiros. Mano „vaiduokliškas“ pončas pradėjo plyšti ir teko jį išmesti. Su Tomu jaučiausi atsipalaidavusi, visą kelią apie kažką kalbėjome, o jis vis „Google“ vertėjuje ieškodavo tinkamo žodžio, kuriuo galėtų tiksliau išsireikšti. Jo anglų kalba iš tiesų pagerėjo nuo pirmojo mūsų pokalbio. Jis kelis kartus pakartojo, kad jam patinku. Apie kelio pabaigą vis primindavo tik Galisijoje ant betoninių stulpelių su Šv. Jokūbo kelio kriauklėmis atsiradę ženklai su vis mažėjančiu atstumu iki Santjago de Kompostelos.

Pasiekėme Sarria – miestą, esantį 100 km iki Santjago de Kompostelos, nuo kurio reikia savo piligrimo pase surinkti bent po du antspaudus per dieną, norint Santjago de Komposteloje gauti pažymėjimą, kad tikrai nuėjai. Nuo šio miesto ženkliai padidėja piligrimų srautas, nes tai puiki vieta pradėti savaitgalio pasivaikščiojimą iki Santjago de Kompostelos katedros, o šiandien kaip tik penktadienis. Pagalvojau, kaip gerai, kad turėjome rezervuotas lovas Ferreiros. Vos atėję į Sarria, ėmėme ieškoti, kur galėčiau nusipirkti naują pončą, nes dangus tebebuvo „susiraukęs“. Piligrimų parduotuvėje nusipirkau pigiausią pončą už 8 eurus, o Tomas laukė lauke. Buvo keista būti „taip toli“ nuo jo. Kai išėjau iš parduotuvės, patraukėme į prekybcentrį, kur jį pavaišinau ledais. Kurį laiką Polo lazdas nešiau vienoje rankoje, o kita ranka buvau susikabinusi su Tomu. Paskui vėl į abi rankas paėmiau lazdas ir ėmiau jomis taukšėti į priekį. Vėl pradėjo lyti. Užsukome į vienuolyną ir bažnyčią ant kalno. Gavome pirmuosius antspaudus šiandien, sėdėjome atvirame kvadrato formos vienuolyno kiemelyje ir laukėme, kol nustos lyti. Lauke tiesiog pylė. Į vienuolyną užsuko ir vakar albergo terasoje sutiktas amerikietis su žmona, pasisveikino, bet su jais nekalbėjome. Lietus kiek aprimo ir mes patraukėme toliau.

Ėjome kalnų takeliais, užsukome į bažnytėlę, kuri, mūsų nuostabai, buvo užrakinta. Norėjau ten šiek tiek pabūti ir pasimelsti. Sėdėjau ir žiūrėjau į altorių, kuriame paveikslai ir altorius tviskėjo prabanga. Prie manęs prisėdo Tomas, susikabinome rankomis, padėjau galvą jam ant peties ir minutę kitą taip nebyliai sėdėjome. Pasiūliau jam kilti ir eiti toliau. Jis pabučiavo mane į kaktą ir pakilome eiti.

Po kiek laiko mus ir vėl užklupo stiprus lietus, todėl sustojome po medžiu palaukti, kol jis bent kiek nurims. Lijo kaip iš kibiro, Tomas, apsidairęs aplinkui, pamatė atidarytą garažą ir pasiūlė ten pasislėpti nuo lietaus. Garaže nebuvo nė gyvos dvasios, tik automobilis ir daug senų rakandų. Atrėmiau lazdas į sieną, stovėjome prie durų ir žiūrėjome į lietų. Buvo šiek tiek nejauku, nes į garažą bet kurią minutę užėjęs savininkas gali neapsidžiaugti, pamatęs du nelauktus svečius. Pasisukau link jo ir pabučiavau, jis atsakė tuo pačiu, kažką suburbuliavo, pamaniau, kad vengriškai, ir mes kurį laiką bučiavomės. Nieko nemačiau, nes nuo drėgmės ir jo kvėpavimo man buvo užrasoję akinių stiklai. Bandėme glamonėti vienas kito nugarą, bet per kuprines nelabai pavyko, todėl tik laikėmės už dilbių. Po kiek laiko pažvelgiau laukan – lietus jau buvo aprimęs ir pasiūliau

eiti toliau, nes iki Ferreiros dar dvi valandos kelio. Tomas pasakė, kad nežino, ar džiaugiasi tuo, kad lietus baigėsi, ar ne.

Visą laiką ėjau pirma, Tomas sekė iš paskos. Vėl pradėjo lyti, šįkart su griaustiniu, kuris artinosi link mūsų. Buvo baisu, bet pasislėpti neturėjome kur. Prisiminiau, kaip atrodo žaibo trenkto žmogaus oda su visomis kraujagyslėmis, ir visai nenorėjau, kad man taip nutiktų. Peršlapo mano batai. Galiausiai griaustinis nutolo ir maždaug 16.45 val. priėjome Ferreiros miestelį. Pamatėme du albergus priešingose kelio pusėse – privatų, kuriame turėjome rezervaciją, ir savivaldybės albergą, kuris, kaip žinia, yra pigesnis. Nusprendėme pirma patikrinti, ar savivaldybės alberge yra laisvų vietų. Jei nebus, eisime į kitą. Savivaldybės alberge, kurio registratūra buvo bare, pamatėme alų gurkšnojančius Polą su Pyteriu, kurie čia jau buvo senokai. Pamaniau, kad būtų šaunu apsistoti tame pačiame alberge kartu su jais. Mergina prie baro pasakė, kad alberge laisvų nerezervuotų vietų nėra, todėl pažadėję vyrams, kad grįšime, patraukėme į priešingoje kelio pusėje ant kalvos esantį albergą. Eiti į kalną buvo nelengva, atrodė, kad neturime nė vieno sauso likusio drabužio ar daikto. Albergas atrodė modernus, šiltas, su daug didelių langų. Darbuotojų nei pagrindinio įėjimo ten neradome. Palipau aukščiau per šlapią žolę, ieškodama įėjimo, Tomas pasilikto manęs laukti. Nieko nepešę, vėl nusileidome ir grįžome į savivaldybės albergą. Iki 17 val. buvo likusios vos kelios minutės. Išsiaiškinome, kad abiejų albergų registratūra ta pati, tik kainos skiriasi. Registratūroje dirbanti moteris mus palydėjo į albergą, kuriame turėjome rezervaciją. Tomo nuomone, tai buvo geriausias albergas, kuriame jam teko apsistoti per šias tris savaites kelyje. Atlikau savo kasdienius ritualus, apsirengiau sausais drabužiais. Albergo rūsyje buvo kriauklė drabužiams skalbti, skalbimo mašina ir drabužių džiovyklė. Pagailėjome pinigų skalbimo mašinai ir nusprendėme šlapius drabužius sumesti į džiovyklę. Tomas vėl negalėjo niekur išeiti, nes buvo tik su apatiniais – jo vienintelės kelnės buvo džiovyklėje. Kalbėjomės su Tomu, kuris sakė, kad jam patinka gyvenime viską planuoti, o manęs sutikti jis neplanavo ir yra pasimetęs, nes nežino, ką daryti. Sakė žinąs, kad Lietuvoje manęs laukia vyras, nes, pasak jo, esu tokia moteris, kuri ištėkės. Jis – tik mano lapė iš „Mažojo princo“, išmokys mane ir dings. Jis sakė esąs tikras tik dėl vieno – kad nori su manimi nueiti iki Santjago de Kompostelos. Pasakiau, kad su juo jaučiuosi gyva. Alberge susitikome su Polu ir Pyteriu, kurie buvo apsistoję dviviečiame kambaryje su violetinės spalvos patalyne, ir aš paprašiau jų paskolinti Tomui kelnės. Polas jam paskolino savo sportinius apatinius, kurie, nors ir buvo aptemptiantys, puikiai derėjo prie jo maršinių. Polas su Pyteriu taip pat sumetė savo drėgnus drabužius į džiovyklę prie mūsų ir visi nusileidome į restoraną valgyti.

Sėdėjome, kalbėjomės, valgėme, gėrėme vyną saulės atokaitoje, vėl prisiminiau, kad esame Ispanijoje, ir atrodė, kad šios dienos lietaus kaip nebūta. Kelis kartus bėgau į albergą patikrinti, ar džiovyklė baigė darbą. Drabužiai vis tiek nebuvo sausi – turbūt reikėjo juos pirma išskalbti skalbimo mašinoje, o tik paskui mesti į džiovyklę. Išdžiausčiau drėgnus drabužius, o Tomo kelnės nunešiau jam, bet jam ir taip buvo patogų su Polo sportiniais apatiniais, todėl į savo kelnės lįsti nenorėjo. Su Pyteriu norėjome eiti apžiūrėti miestelio ir dar kokiam bare prisėsti, bet Tomas su Polu „supasavo“. Su Pyteriu nuėjome iki bažnyčios, kurios kieme buvo kapinės su kolumbariumais. Šiek tiek nusiminiau, kad bažnyčia užrakinta ir negalėsiu nueiti pasimelsti. Jis garsiai skaitė ten palaidotų šeimų pavardes, stebėjosi jų gyvenimo trukme ir bandė išprovokuoti dar vieną diskusiją religine tematika. Grįždama nudžiausčiau drabužius, vakaras buvo šiltas ir saulėtas.

Vakarotojai: Pyteris, aš, Polas ir Tomas

Kelias į gyvenamąsias albergo patalpas

8 diena. Ferreiros → Ligonde, 26,1 km

Rytas mus pasitiko apniukęs. Kai kurie drabužiai taip ir neišdžiūvo, bet batai buvo sausi. Albergą palikome vėlai apie 8 val. Po truputį giedrijosi ir darėsi tvanku. Man buvo gera ir jauku su Tomu, nejudama vieną po kitos jam pasakojau istorijas iš savo gyvenimo, nelabai galvodama, ar jam jos įdomios.

Rytas alberge

Nors planavome šiandien eiti 28,7 km iki Portos miestelio, kuriame, pagal informaciją Tomo programėlėje, nebuvo daug miegamųjų vietų, rezervacijos mes neturėjome, darėsi vėlu, o garantijos, kad ten yra laisvų vietų, nebuvo. Apie 18 val. pasiekėme Ligonde miestelį, esantį vos už kelių kilometrų nuo mūsų šios dienos tikslo. Pakeliui pamatėme albergo kieme besiilsinčius piligrimus ir paklausėme, ar jų alberge yra vietos. Jie atsakė, kad taip, ir patarė užsiimti laisvas lovas ir už jas susimokėti, kai atvyks albergo darbuotojas. Padėkojome, o jie: „Nėra už ką, juk mes visi piligrimai“. Taip, mes visi esame piligrimai, Šv. Jokūbo keliu einantys dėl skirtingų priežasčių.

Alberge registratūros darbuotojo nebuvo, todėl, paklausę darėme taip, kaip mums patarė ką tik sutikti piligrimai. Kambaryje buvo gal 12 dviaukščių lovų, kurių apibrizgę čiužiniai ir

pelėsių kvapas kambaryje man priminė albergą Triacastela miestelyje. Pamaniau, kad šianakt vis dėlto nebus ta naktis, kai pagaliau išsimiegosiu, nes miegosiu vienoje patalpoje su daug žmonių, kuri dabar buvo tuščia, išskyrus ant vienos lovos gulinčią apsikabinusią porelę – tamsesnės odos merginą ir baltaodį vaikiną. Merginos anglų kalba pasirodė laužyta, o vaikino – kaip gimtakalbio. Sukuždėjau ant savo naujosios lovos besiilsinčiam Tomui, kad ir jie greičiausiai susipažino Šv. Jokūbo kelyje, ir jis nusišypsojo. Jaučiausi šiek tiek kalta, kad nepasiekėme šios dienos tikslo, bet bent jau turėjome stogą virš galvos.

Toliau sekė mano kasdienė procedūra. Tomas palaukė, kol grįšiu, nuėjo daryti tą patį ir įrašinėti pasakos sesei. Aš tuo metu ėmiau virti sriubą albergo virtuvėlėje iš turimų vermišelių su vištienos buljonu iš pakelio ir virtuvėlėje rastų makaronų. Baro tame alberge nebuvo. Buvo keista būti vienai. Paskambinau mamai. Ji pasidžiaugė, kad esu taip arti savo tikslo. Sakė, kad Lietuvoje karšta, papasakojo apie savo buitį. Viskas pasirodė taip svetima, buvo sunku įsivaizduoti, kad vos po kelių dienų jau grįšiu į Lietuvą. Maiklas parašė, kad yra maždaug per dieną kelio nuo mūsų. Atėjo albergo savininkas ar administracijos darbuotojas, sumokėjau už mus su Tomu, šnektelėjome. Jis sakė, kad šiandien Ligonde miestelyje vyksta šventė ir kad netoliese yra kavinė. Sugrįžo Tomas, valgėme savo kuklią naminę vakarienę, kurią vėliau papildėme restorano racionu ir, žinoma, vynu. Buvo keista vakarieniauti dviese. Į miestelio šventę taip ir nenuėjome.

9 diena. Ligonde → Boente, 28 km

Iš albergo išsikrapštėme vėlai, kai visi piligrimai jau buvo išėję, prieš 8 val. Aplinkui tvyrojo angliškas rūkas ir kelias atrodė gana paslaptinai. Per skubėjimą tame alberge palikau savo „naktinius“ marškinėlius, kuriuos gavau savanoriaudama Lietuvos jaunimo dienose 2015 m. Buvo šiek tiek gaila, nes nemėgstu pamesti daiktų.

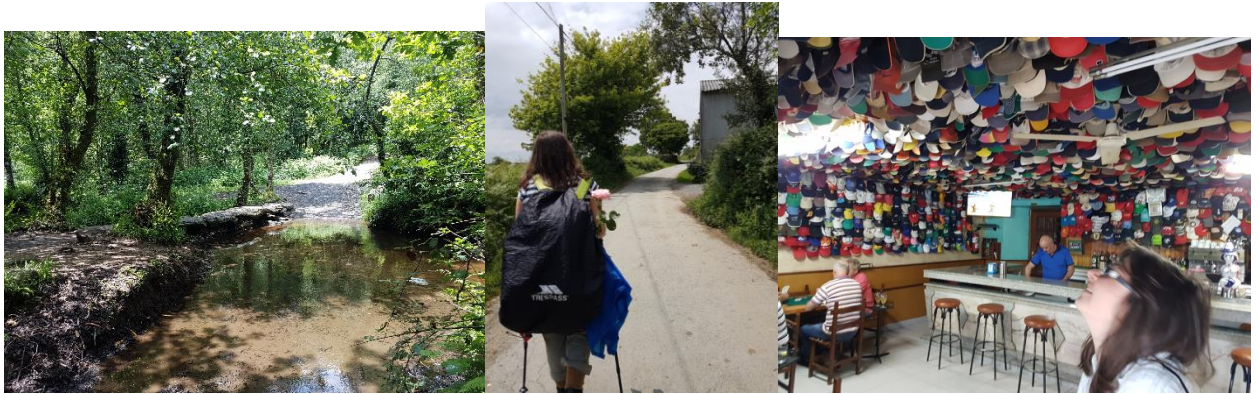
Pakeliui Tomas daug fotografavo. Kartais Polo lazdas pasiimdavau į vieną ranką, o kitą ištiesdavau Tomui ir kurį laiką eidavome susikabinę. Kartais jis man užtverdavo kelią ir pabučiuodavo taip, kad apsvaigdavo galva ir vos išsilaikydavau ant kojų. Man atrodė, kad kiti piligrimai mus jau praminė „Šv. Jokūbo kelio kekšėmis“. Dunksėjau į asfaltą Polo lazdomis, kilometrai tirpo, buvo smagu ir kartu liūdna, kad artėjame prie Santjago de Kompostelos, apie tai liudijo visi kelio ženklai. Daug kalbėjome. Iš tiesų Šv. Jokūbo kelias gali būti puikus būdas ne tik pabūti vienam, bet pagaliau rasti laiko šnekėtis su brangiu žmogumi.

Albergo virtuvėlė ir miegamasis

Nakvynę rezervavome Boente miestelyje, 45,4 km iki Sanjago de Kompostelos. Prieš mums pasiekiant dienos tikslą, Tomas nuskynė prie namo augusią šviesiai rožinės spalvos rožę ir padovanojo man. Įsidėjau ją į šoninę kuprinės kišenę, nes neturėjau laisvų rankų. Boente buvome maždaug 18.30 val. Albergo administracijos darbuotojas užsiminė apie brangesnį kambarį su mažiau lovų. Tomas už mane sumokėjo brangesnio kambario skirtumą, šianakt nusprendėme sau leisti daugiau komforto ir gal pagaliau išsimiegoti, jeigu kambaryje bus mažiau žmonių. Kambarys buvo švarus ir jaukus, su penkiomis dviaukštėmis lovomis ir tamsiai mėlynos spalvos guminiiais čiužiniais su baltais užvalkalais, šviesa prie lovos, elektros lizdais. Užsiėmėme viena šalia kitos esančias apatines lovas. Kambaryje kitų piligrimų nebuvo. Prie lovos pasidėjau į vandens buteliuką įmerkta Tomo dovanotą rožę, į lizdus sujungiau elektroninius prietaisus, palikau ant žemės sėdinti Tomą – mat kiekvieną vakarą jam reikėdavo atsigauti nuo bendravimo anglų kalba – ir išėjau į keistą vonią su dviem dušais ir tualetu vienoje patalpoje savo įprastinei procedūrai. Išsiskalbiau ir vidiniame albergo kiemelyje pasidžioviau drabužius. Sugrįžusi kambaryje radau ką tik atvykusią ir su mumis šianakt gyvensiančią vyresnio amžiaus australę, su kuria taip ir nesusibendravome. Tomas nusprendė nusnausti, o man nesimiegojo, tad nuėjau apžiūrėti miestelio. Buvo debesuota. Nuėjau į bažnyčią, kurioje buvo atrakinta tik vargonų dalis. Apačioje pasiėmiau paveikslėlį su šv. Jokūbo atvaizdu ir malda kitoje pusėje. Užlipau į viršų, sėdėjau ir žiūrėjau į altorių. Bandžiau suvokti, kas atsitiko per visas šias mano Ispanijoje praleistas dienas, galvojau apie Tomą. Pasiėmiau paveikslėlį su šv. Jokūbo atvaizdu, skaičiau maldą kitoje pusėje. Jau kvepėjo Santjago de Kompostela, jis buvo taip arti. Kai grįžau į albergą, Tomas tebemiegojo. Bandžiau nupiešti jo atvaizdą iš nuotraukos, kad galėčiau jam padovanoti atsisveikindama. Bet sunkiai sekėsi ir jis pabudo, man dar nebaigus piešti. Polas parašė, kad jam liko 27 km iki Santjago ir kad jam skauda kojas. Rytoj jis turėtų būti Santjago de Komposteloje. Nuėjome į sporto barą, ant kurio lubų buvo prikabinta daugybė kepuraičių. Mūsų kambario daraugė dar ilgai kažką skaitė planšetiniame kompiuteryje, už lango barbeno lietus.

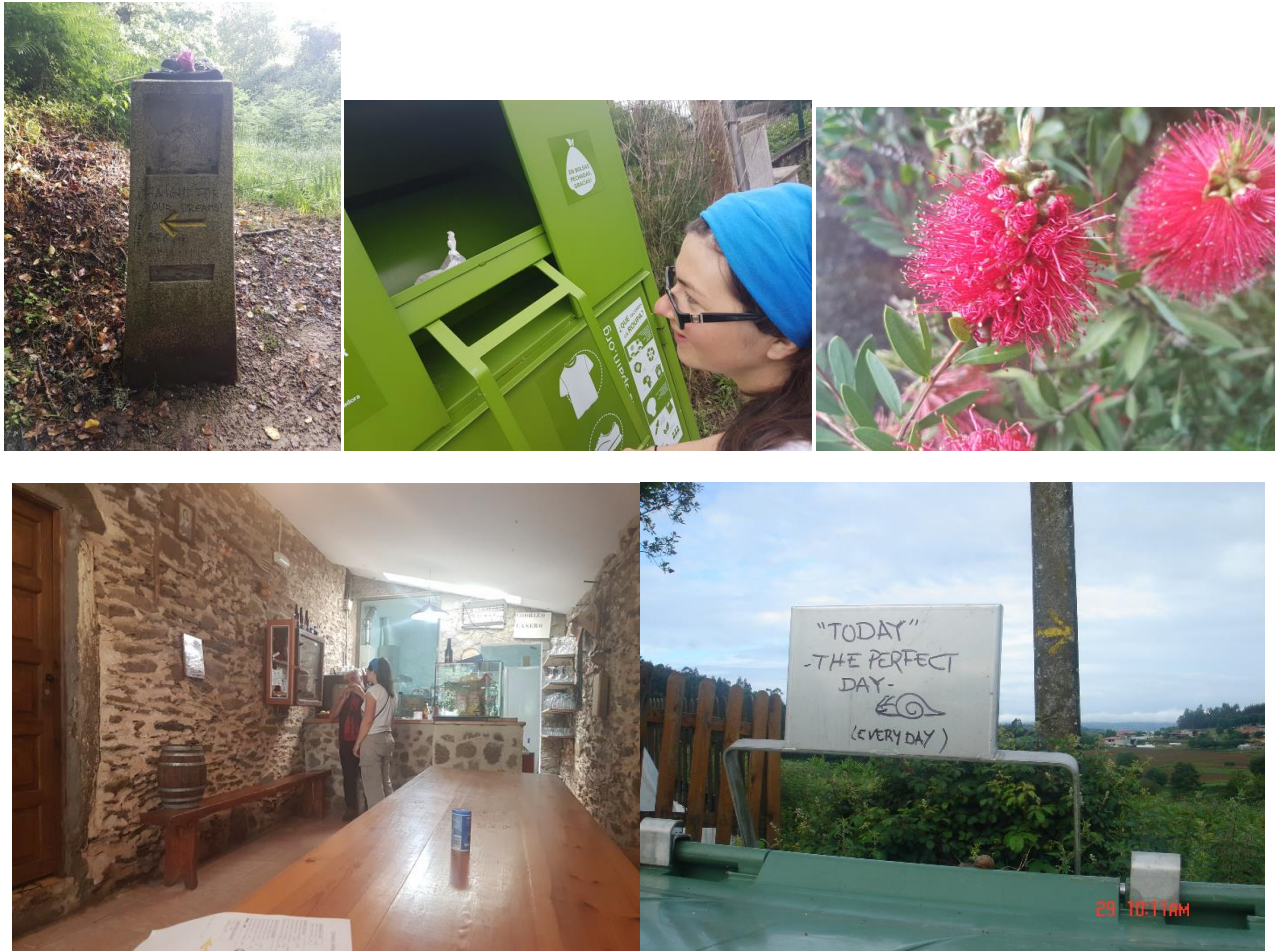
Sporto baras Boente

10 diena. Boente → O Pedrouzo, 27,3 km

Lijo visą naktį, kai pabudome, jau buvo nustoję. Apie 8 val. atsidarė mūsų kambario durys, nosį įkišo administracijos darbuotojas ir, nieko nesakęs, išėjo. Pro atdaras duris matėme plušančias kambarines, į krūvą metamus panaudotus čiužinių užvalkalus – jaučiausi taip, lyg būčiau ne alberge, o viešbutyje. Norėdama joms padėti, nuo čiužinio nuvilkau ir savo paklodę ir numečiau ją į krūvą su kitomis. Mano vakare skalbti drabužiai neišdžiūvo, o Tomo dovanotą rožę nenoromis palikau bendroje albergo patalpoje ant palangės, nes būtų buvę sudėtinga ją neštis toliau. Iš Boente išėjome vėlai, apie 8.30 val., prieš akis dar ilgas kelias iki O Pedrouzo.

Po gerų dvidešimties minučių ėjimo prie Tomo privažiavo automobilis, atpažinau jo vairuotoją – tai buvo albergo administratorius. Tomas jau traukėsi piniginę mokėti, kai priėjau prie jų ir bandžiau išsiaiškinti, kas atsitiko. Ispanas man pasakė, kad pasigedo vieno čiužinio apvalkalo, už kurį turime susimokėti. Pasakiau jam, kad sumečiau jį ant grindų su kita piligrimų panaudota patalyne. Jis pasitikslino, ar tikrai. Patikinau, kad taip. Jis dar kartą įtariai į mane pažiūrėjo ir nuvažiavo savo keliais.

Kelias šiandien tik dar labiau dvelkė pabaiga – nuo betoninių stulpelių su kriauklėmis pažymėtais Šv. Jokūbo kelio ženklais buvo nuimtos beveik visos nuorodos su likusiais kilometrais. Atrodė, kad visi vienokiais ar kitokiais būdais stengėsi pasižymėti, kad čia buvo. Kelis kartus sustojome pailsėti ir pavalgyti. Vieną kartą užtrukome ilgiau kavinėje, kur sustojome papietauti. Tomas nieko neužsisakė, buvo rimtai nusiteikęs padirbėti internetu. Iš labai išvaizdaus barmeno užsisakiau salotų, ir jis man atnešė didžiulę porciją, kurią Tomas turėjo padėti suvalgyti. Į kavinę užsuko vyresnio amžiaus vyras, gana ekstravagantiškos išvaizdos – žilais plaukais, odine liemene, su ilgu auskaru asyje, o ant kaklo buvo pasikabinęs rankų darbo pakabukų, ir ėmė plepėti su padavėju. Barmenas į mūsų pusę beveik nežiūrėjo, todėl nuėjau prie baro susimokėti. Visi trys ėmėme šnekėti ispaniškai, tiksliau, labiau kalbėjo jie, o aš kartartėmis įsiterpdavau, labai trūko žodžių. Jie man pasakojo apie Galisiją, Ispaniją ir šiaip gyvenimą. Ekscentriškos išvaizdos vyras atrodė kaip anarchistas. Pasirodo, tuos pakabukus ir kitus suvenyrus, parduodamus bare, jis gamina pats. Taip ir nesupratau, ar tie du vyriškiai su manimi kalbėjo rimtai, ar kiek pašiepiamai. Kartais atsisukdavau į stalą, prie kurio sėdėjo Tomas, ir tikėjausi, kad jis paragins mus eiti, bet jis to nepadarė, tad, pasinaudojusi akimirka tylos, pokalbį užbaigiau pati.

Kalbusis ispanas kavinėje

Į O Pedrouzo atėjome apie 18 val. Tomas man davė laisvę šiandien rinktis albergą – juk šianakt mano paskutinė naktis kelyje. Rinktis tikrai buvo iš ko, nes tame miestelyje, atrodo, nėra nieko kito, tik albergai ir restoranai. Prie vieno albergo pamačiau Pyterį, bet visai nenorėjau paskutinį savo vakarą kelyje bendrauti su juo. Galiausiai išsirinkau vieną albergą atokiau nuo Šv. Jokūbo kelio, labiau gamtoje nei mieste, ir praėję pro trumpais šortukais vilkinčias amerikietes paaugles, kurios atkreipė Tomo dėmesį, patraukėme ten. Prie albergo registratūros pamačiau skelbimą apie po kelių valandų O Pedrouzo bažnyčioje vyksiančias piligrimų mišias. Tai tikriausiai būtų paskutinės mano šv. Mišios, prieš pasiekiant Santjago de Kompostelą. Mūsų kambaryje buvo penkios ar šešios dviaukštės lovos, pro langą matėsi sodas su stalais ir kėdėmis pailsėti po dienos ėjimo. Tomas paprašė manęs prisiekti, kad jo nelauksiu, bet negalėjau to padaryti. Nemėgstu duoti priesaikų, nes paskui dar reikės jas ištesėti. Jis sakė, kad jei noriu, galiu rytoj iki Santjago de Kompostelos eiti viena. Pasakiau, kad noriu eiti kartu su juo, ir baigtas kriukis. Išėjau praustis. Išsiskalbiau daug rūbų (norėjau į Santjago de Kompostelą įžengti švari), kuriuos pakabiniau ant plastikinės kabyklos po stogu albergo apačioje, šalia kitų drabužių. Tomas išėjo įrašyti pasakos sesei, mačiau jį pro mūsų kambario langą. Po ilgų diskusijų su savimi galiausiai nusprendžiau nueiti į parduotuvę nupirkti maisto. Nupirkau produktų sumuštiniams ir dėžutę ispaniško saldumyno „Turron“ Tomui, kurio jis niekad nebuvo ragavęs – tai bus mano atsisveikinimo dovana. Į albergą grįžau kitu keliu per pievą ir mačiau, kad jis vis dar sėdi albergo sode ir skaito teatrališku balsu su intonacija. Buvo liūdna ir sunku įsivaizduoti, kaip būsiu be jo. Dar kartą parašė Linas ir paklausė,

kaip man sekasi eiti. Atrašiau, kad gerai, kad jau rytoj būsiu Santjago de Komposteloje. Parašiau, kad be „Camino Lituano“ treniruočių gal nebūčiau nuėjusi. Jis atrašė, kad būčiau ir kad „Camino Lituano“ manimi tiki. Vakarienės su Tomu nuėjome į restoraną, mums atnešė daugybę maisto, kurį galų gale buvome priversti paprašyti sudėti į dėžutes išsinešti. Sėdėjau priešais, žiūrėjau į jį ir abu galvojome apie rytdieną. Tomas mane pavadino „žaliaake pabaisa“ ir dar kartą paprašė prisiekti, kad jo nelauksiu. Pakeičiau temą, bet kalbėti buvo sunku, ir visai ne dėl kalbos barjero. kažkas vis strigo burnoje. Į albergą grįžome susikibę rankomis, praeidami kavinėje matėme brazilą iš La Fabos, Pyterį ir vieną sėdintį Džimą, bet su jais net nepasisveikinome.

Tolumoje matosi mūsų albergas O Pedrouso

11 diena. O Pedrouzo → Santjago de Kompostela, 20 km

Jau nuo ankstyvo ryto kambaryje ėmė bruzdėti piligrimai. Kėliausi ir aš. Tomas neskubėjo, sakė, kad nori nutolinti įžengimą į Santjago de Kompostelą, o kartu ir mūsų atsisveikinimą. Mano drabužiai neišdžiūvo, todėl, kaip Eglė patarė, apsirengiau šlapiais, kad jie greičiau išdžiūtų ant kūno ir nesmirdėtų. Tomui tokia mano apranga pasirodė seksuali. Jis ilgokai dėjosi daiktus ir ruošėsi, o aš albergo virtuvėlėje pašildžiau mūsų vakarykštį maistą iš restorano – valgėme savo pirmus šeimyninius pusryčius.

Išėję iš O Pedrouzo, netyčia nuklydome nuo Šv. Jokūbo kelio, bet padedant Tomo išmaniajam telefonui ir vietiniams gyventojams, greitai vėl atsidūrėme kelyje į Santjago de Kompostelą. Man buvo liūdna, nenorėjau su juo atsisveikinti, eidama priekyje jo, verkiau, kad jis nematytų. Buvo šiek tiek debesuota, bet pakankamai tvanku ir šilta. Mano šlapi drabužiai netruko išdžiūti ant kūno, bet to nepasakyčiau apie kuprinėje sugrūstus šlapuolius.

Kelyje buvo daug žmonių – panašiai ir įsivaizdavau Prancūzų kelią iš pačių pradžių – kaip žmonių autostradą. Tomas man davė paklausti savo mėgstamiausios dainos. Žodžių nesupratau, bet apsiverkiau vien nuo muzikos. Tada iš jo telefono su garsu klausėmės kitos dainos ir lenkėme kitus piligrimus. Jaučiausi, lyg nelabai gerbtume kelio rimtį. Atrodė, tik mums vieniems liūdna, kad Šv. Jokūbo kelias baigiasi. Mus užkalbino keli vyresnio amžiaus australai, kurie kelyje jau gal mėnesį, bet bent jau aš nebuvau nusiteikusi naujoms pažintims. Kelias driekėsi pro Santjago de Kompostelos oro uosto prieigas, iš jo šįvakar išskrisiu į Madridą, o iš ten – į Vilnių. Palei kelią driekėsi metalinė tvora, matėme beveik mums virš galvų besileidžiančius ir kylančius lėktuvus. Dvelkė miestu ir pabaiga.

Sustojome kavinėje papietauti, sėdėjome, laikydami už rankų, negalėdami vienas nuo kito atitraukti akių. Tomas pasakė, kad pasiilgs tiesiog taip sėdėti, laikyti mane už rankos ir į mane žiūrėti. Automobilių stovėjimo aikštelėje pamatėme kemperį su vengriškais numeriais. Juokais pasakiau, kad Tomas važiuotų su jais atgal į Vengriją. Visame kelyje, o ypač šiandien buvo daug taksi skelbimų, kurie siūlė nuvežti daiktus ir žmones į „vietą“. Tomas juokavo, kad įkurs taksi ar autobusų įmonę, kurios transportas veš žmones į Santjago de Kompostelą ir vadinsis „Mes niekam nesakysime“. Skubinau jį eiti greičiau, jaudinausi, bet kartu ir norėjau pasiekti Santjago de Kompostelą. Susitarėme po pietų prie Santjago de Kompostelos katedros susitikti su Polu, kuris ten atėjo vakar. Tikslas atrodė taip arti. Tolumoje jau matėsi miestas, bet katedros dar nebuvo nė ženklo. Likus keliems kilometrams iki miesto, Tomas paėmė mano telefoną ir per keliolika metrų nuo manęs atsilikęs kažką su juo veikė. Man buvo keista, norėjau, kad kuo greičiau jį atiduotų.

Pagaliau priėjome užrašą „Santiago de Compostela“, ant kurio puikavosi sukabinta atributika ir vėliavos iš įvairių pasaulio šalių. Pakeliui praėjome įvairių ženklų, dauguma jų buvo parašyti liepiamąja nuosaka ir aiškino, kaip gyventi. Santjago de Kompostela, kaip Polas ir sakė, man pasirodė tik dar vienas didelis miestas su pramonės rajonu, parduotuvėmis, automobiliais, įprastinį gyvenimą gyvenančiais žmonėmis, o mes buvome tik vieni iš tūkstančių, o gal ir milijonų pro šalį praeinančių piligrimų. Ilgokai ėjome, kai kur buvo šiek tiek sunku pamatyti geltonas rodykles. Pagaliau išvydome Santjago de Kompostelos katedros bokštus. Einant link centro, kur ir buvo katedra, miestas vis labiau pildėsi žmonių, atrodė turistinis, jame buvo nemažai gatvės pardavėjų, išmaldos prašytojų. Pakeliui į katedrą dar užsukome į vieną bažnytelę, gavome po paskutinį antspaudą kelyje ir galiausiai pasiekėme katedrą. Apsikabinome, padėkojau jam, kad ėjo su manimi, kelis kartus nusifotografavome priešais katedrą, tai dažniausiai ir daro ten atėję pilgrimai. Nuėjau apžiūrėti katedros, o Tomas pasiliko manęs laukti netoliese esančioje gatvėje. Buvo po 13 val., todėl nevyko jokios pompastiškos piligrimų mišios. Greitai apžiūrėjau katedrą – ten buvo išpuodingo dydžio ir prabangos altoriai su daug aukso ir puošybės elementų – ne mano stiliaus. Šiek tiek gailiuosi, kad nelikau pasimelsti prie šv. Jokūbo relikvijų, kurias pamačiusi nieko nepajutau, bet ten buvo eilė, o skubėjau grįžti pas Tomą, be to, turėjome susitikti su Polu. Buvo keista suvokti, kad daugiau nebėra kur eiti ir, kad nereikia planuoti, kur šianakt nakvosime. Pusantro mėnesio gyvenau vien mintimi nueiti į Santjago de Kompostelą ir, kai tai padariau, nebeliko tikslo.

Su Polu susitarėme susitikti aikštėje prieš katedrą, kur buvo nemažai žmonių. Galiausiai jį pamačiau laukiantį prie sienos, labai nudžiugusi, ir nubėgau jo apkabinti ir pasveikinti. Polas – tikras šaunuolis! Jis į Santjago de Kompostela atėjo vakar, o šiandien jau pradėjo dirbti nuotoliniu būdu. Atrodo, kad gyveno lyg niekur nieko, lyg nebūtų ką tik nuėjęs 800 km per šiaurinę Ispanijos dalį.

Ėmėme planuoti savo laiką. Visiems trims iš Piligrimų biuro reikėjo pasiimti pažymėjimus, patvirtinančius, kad nuėjome 100 kilometrų iki Santjago de Kompostelos. Tomas nusprendė šianakt nakvoti viešbutyje, kuriame buvo apsistojęs Polas, ir jam reikėjo ten užsiregistruoti. Šikart Polas nepagailėjo pinigų ir pasiėmė vienvietį kambarį, nes norėjo pailsėti. Prieš išvažiuodama į oro uostą, norėjau nusiprausti jų viešbutyje. Ir dar mums reikėjo atšvęsti savo atėjimą į Santjago de Kompostelą, o viskam teturėjome apie keturias valandas. Susitarėme, kad Polas nueis į viešbutį užregistruoti Tomo, o mes lauksime eilėje pažymėjimų (Polas dar nebuvo atsiėmęs savojo), kol Polas prisijungs prie mūsų. Tada visi trys nueisime į vyrukų viešbutį, aš išsimaudysiu ir eisime švęsti. Ėjome link Piligrimų biuro ir negalėjau patikėti savo akimis – Nacho! Pribėgau ir tvirtai apsikabinau – buvo gera vėl jį pamatyti. Jis laukė eilėje autobuso bilietų į Madridą. Paprašiau jo kontaktų ir atsisveikinome. Eilėje laukėme gal valandą – buvau pavargusi. Prie mūsų prisijungė Polas ir galiausiai visi išėjome su pažymėjimais. Tomas nusipirko papildomą pažymėjimą apie tai, kad nuėjo į Santjagą ir man padovanojo geltoną metalinę rodyklę, rodančią į Santjago de Kompostelą, kurią galima įsisegti į drabužius.

Laukiant eilėje pažymėjimų

Patraukėme į vyrų viešbutį pasidėti daiktų. Polas nešė mano kuprinę. Ten nusiprausėme, persirengėme švaresniais rūbais ir išėjome švęsti – vyno ir vakarienės. Buvo saulėta, bet pakankamai vėjuota, supratau, kad galėjau apsirengti ir šiltesniais drabužiais. Mums sėdint prie staliuko lauke, kojas buvau užsikėlusi ant kėdės, o Tomas švelniai masažavo man pėdas. Polas pastebėjo, kad mes vienas kitam neabejingi, ir klausė, ar žadame važiuoti vienas kito aplankyti, o Tomas nusišypsojo ir atsakė viena dažniausiai vartojamų frazių „kas žino“, kuri man visad skambėdavo viltingai.

Sugrįžome į viešbutį, atsisveikinau su Polu – Tomas mus nufotografavo stovinčius už lifto, prieš Polui kylant į savo aukštą. Pasiėmiau daiktus iš Tomo kambario ir drauge su Tomu išėjome į autobusų stotį, iš kurios važiavo autobusas į Santjago de Kompostelos oro uostą. Paklausiau kelių praeivių, kaip greičiau nueiti iki autobusų stoties, šiek tiek skubėjome, nes nebuvo daug laiko iki autobuso išvykimo. Ėjome susikibę už rankų. Paskiau jam, kaip gerai, kad visa tai tik sapnas – du žmonės iš skirtingų šalių susitinka kažkur Ispanijoje ir praleidžia kelias nuostabias dienas kartu. O, kai rytoj atsibusime, nebeliks ir to sapno. Nuėję į stotį, pamatėme, kad autobusas tuoj pajudės. Ėmėme bėgti ir spėjome. Nusipirkau bilietą į vieną pusę, o Tomui bilietą į oro uostą ir atgal, nes jis nusprendė mane palydėti. Autobuse nebuvo kur sėsti, todėl stovėjome apsikabinę vienas priešais kitą, daugiau nieko aplinkui nematėme, tik vienas kitą, ir kuždėjome vienas kitam paskutinius žodžius.

Atsisveikimas oro uoste buvo greitas ir neįsimintinas. Tomas man davė pleistru užklijuotą popierinį suvenyrinį Santjago de Kompostelos maišelį ir sakė, kad galiu jį atplėšti tik Madride. Galvojau, gal man neskristi į Lietuvą ir, viską metus, rytoj su Tomu ir Polu važiuoti į Muchiją ir Finisterą prie vandenyno, bet nusprendžiau laikytis savo pirminio plano. Apsikabinome ir nuėjau į išvykimo zoną, iš kurios jau nebesugrįžtama. Vis dairiausi atgal į Tomą, o jis stovėjo ir žiūrėjo į mane. Galiausiai jo nebemačiau. Buvo keista likti vienai, lyg būčiau netekusi savo kūno dalies, bet to dar galutinai nesuvokiau. Po truputį leidosi saulė, oro uoste buvo karšta, o aš jaučiausi taip, lyg mane būtų užgriuvęs visas pastarųjų dienų nuovargis. Prie įlaipinimo vartų laukė daug keleivių, o sėsti nebuvo kur. Išsitiesiau eilėje ant grindų ir vos laikiausi neužmigusi. Galiausiai mus susodino į lėktuvą ir išskridome į Madridą. Beveik visą skrydį pramiegojau kietu miegu, atrodė, kad nieko nesapnavau.

Nusileidusi Madride, įsijungiau telefoną ir radau Tomo žinutę, kurioje jis man dėkojo už šią patirtį kartu, paaiškino, kas voke, ir parašė, kad šiandien pakeliui į Santjago de Kompostelą jis į mano telefoną perkėlė savo kelio metu darytų nuotraukų, o tam, kad šianakt gerai miegočiau,

įrašė „Miegančiąją gražuolę“ anglų kalba! Buvau apstulbinta jo dėmesio ir dovanų. Pasakos, aišku, klausiausi, bet, manau, būčiau užmigusi ir be jos, nes jaučiausi labai pavargusi. Tomas rašė, kad laukė oro uoste tol, kol išskris mano lėktuvas, vien tam, kad galėtų jį nufotografuoti. Dar nufotografavo saulėlydį giedrame Ispanijos danguje ir Santjago de Komposteloje išlipo ne toje stotelėje, todėl turėjo dar gerą valandą eiti pėsčiomis iki viešbučio. Tomas nupirko magnetą ant šaldytuvo mano mamai, nes taip ir nespėjau jai nieko nupirkti kelionėje, dar – lipduką su piligrimu ir Šv. Jokūbo kelio ženklu užklijuoti ant naujųjų savo namų durų, kad parodyčiau, kad čia laukiami pilgrimai, ir parašė, kad „gal kada nors pas mane užklis piligrimas iš Vengrijos nusiprausti ir pernaktuoti“.

Naktį praleidau ant oro uosto kėdžių išsiskleidusi sesės vyro paskolintą miegmaišį. Seniai taip gerai miegojau oro uoste. Paryčiais perėjau oro uosto patikrą ir galiausiai stebėjau saulėtekį žydrame Ispanijos danguje pro lėktuvo, skrendančio į Vilnių, langą paskutinį gegužės rytą.

Paskutinė naktis Ispanijoje

Saulėtekis

Epilogas

Šioje vietoje derėtų parašyti kažką svarbaus ir skvarbaus, pamokančio apie tai, ko iš mokau, ko gailiuosi, parašyti, kaip gyvenu dabar ir ko tikiuosi iš ateities, bet, tiesą sakant, to daryti visai nenoriu. Dar kartą noriu pakartoti kitų, Šv. Jokūbo keliuėjusių, piligrimų žodžius, kad kiekvienas turi savo kelią, kuris, kaip dažnai atrodo, pasirenka juos. Ir mano kelias gal nebuvo toks prasmingas ir dvasingas, kaip iš pradžių tikėjausi. Prisipažinsiu, kad iš Šv. Jokūbo kelio grįžau dar labiau „suvelta galva“ negu iki jo ir po kelių mėnesių pajutau, lyg kažkas manyje mirė, tik nežinau, ar dėl to galima „kaltinti“ kelią. Tai buvo mano pirmas kartas Šv. Jokūbo kelyje ir, kaip dauguma pirmų kartų, jis buvo ypatingas, šią patirtį laikau prie brangiausių savo prisiminimų. Ši patirtis savyje turi ir gėrio, ir skausmo. Du kartus (angliškai ir lietuviškai) rašydama savo prisiminimus iš Šv. Jokūbo kelio, jaučiausi, lyg dar kartą viską išgyvenčiau, tik šįkart iš saugesnio atstumo, su mažiau emocijų. Tikiuosi, kad tai man padės lengviau šią patirtį paleisti ir toliau eiti savo keliu, tikint, kad už kiekvieno posūkio manęs laukia kažkas gero ir įdomaus. Kai kelias kviečia, negali neiti.

O grįždama prie citatos šio dienoraščio pradžioje, galiu patvirtinti, kad dauguma mano Šv. Jokūbo kelyje sutiktų žmonių juoėjo todėl, kad gyvenime nesijautė patogiai ir išgyveno

vienokias ar kitokias permainas. Nebūtina eiti Šv. Jokūbo keliu, kad pasijustum geriau ar pradėtum keisti savo gyvenimą. Bet kartais užtrunka ir reikia daug drąsos tam, kad žmogus išeitų į kelią. Žaviuosi tais, kurie išdrįsta, kurie kovoja su savo baimėmis, eina kartu su savo demonais, nepasiduoda net tada, kai atrodo, kad jau nebėra išeities, ir kovoja už savo svajones. Manau, kad nuostabu šiais laikais, kai visi esame tokie užimti, turėti prabangą visą dieną paskirti tik ėjimui, gėrėjimuisi mums sukurta gamta ir sutikti mums siųstus žmones.

Dėkoju Dievui, kad mane paruošė šiai patirčiai, suteikė galimybę ir davė drąsos išeiti. Dėkoju visiems, kurie mane palaikė dvasiškai, patarė – tai labai palengvino pasiruošimą. Dėkoju visiems, kuriuos sutikau Šv. Jokūbo kelyje, tiems, kurie man tapo brangūs, net ir po kelių susitikimų ar pokalbių. Ačiū tiems, kurie man nebuvo geri, ir tiems, kuriems nebuvo gera aš, nes galėjau iš jų mokytis. Žinau, kad kitą kartą, kai jausiuosi vieniša ir nelaiminga, galiu eiti Šv. Jokūbo keliu, nes tai geriau nei sėdėti ir skųstis ar užsiimti savigaila.

Svajoju pati atidaryti savo albergą, galbūt kažkur prie *Camino Lituano* kelio, ir priimti piligrimus ir klausytis jų istorijų.

2017 m. rugpjūčio 27 d.